

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quinque libros Decretalium

Nicolaus <de Tudeschis>

[Basel], 1481

De constitutionibus

[urn:nbn:de:bsz:31-315896](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-315896)

pa q̄ institutionē approbat. vt in. c. si. de reli. do. et de hac materia dic vt plene no. in. c. fraternitat. d. here. xxxvij. di. si qd veri. et no. h. tex. ibi. i. hac parte etc. Ho. ex sine littere q̄ diabolus appellatur pater mendacij. et dicitur pater quasi parator seu inuentor dum dicitur neq̄q̄ mortemini sed eritis sicut diabolus. iij. et sicut diabolus fuit primus q̄ dixit mendaciū. q̄ncq̄ appellat antiquus hostis. vt in. c. no magno ne de. vel mo. q̄ncq̄ versutus hostis. xvj. q. ij. visis q̄ncq̄ lupus rapax. j. d. ele. ne pro defectu. q̄ncq̄ in p̄ncipis hoim in. c. l. de de. q̄ncq̄ seminaor discordie. vt in de. ad n̄fam. de here. q̄ncq̄ simplr appellat diabolus seu demon. vt. s. in. c. pr. In gl. j. i. si. h̄c gl. d. clara p. gl. j. i. d. nec genita. In gl. i. d. non em. in si. h̄ no placet Jo. an. et b̄n. vno veritas est qd̄ r̄ndet. j. in. d. cū ergo. et ibi etiā h̄ tenet glo. et forte hec glo. p̄cessit ex errore sc̄ptor. et h̄ teneas h̄ De. et Abb. dicat qd̄ r̄ndet i. d. nos alit. qd̄ no est ver. q̄ ibi p̄bat et approbat opi. De. s̄ r̄ndet i. d. cū ergo. In glo. in. d. nec genita ibi notionalia. et appellat notionalia fm̄ Jo. an. quia p̄sonas nonificant vt p̄s etiā i declaratōe quā ponit gl. i. si. In ea. glo. ibi teneant adiectiue. etc. et dicenduz q̄ adiectiue d̄r teneri q̄n venit ad q̄lificandum et restringendū vt si dico petr̄ alb̄ exciudo ab alio petro albedinē. substantiue tenet q̄n notat h̄ eē in substantia. vt si dico petr̄ est qd̄ albū. nō nego in alijs albedinē h̄ supponā in isto. ita si dico pater est generas b̄n dico. siue teneat h̄ nomē generas adiectiue seu substantiue. q̄ si teneat adiectiue exciudo generationē a filio et sp̄s̄ancto. si tenet substantiue est vera pp̄o. quia pater est qd̄ generas. et habz in se substantiā in qua est qd̄ generans. si d̄o dico suba diuina est generas. si generas tenet adiectiue est falsa p̄positio. q̄ suba diuina nō est diuisibilz et excludere generatōez a p̄re. si d̄o tenet substantiue vera est p̄positio. q̄ substantia diuina est quid generans quia est ibi pater qui generat. In glo. in. d. flozēst. ibi et si bona essent reprobarent etc. p̄de ra glo. q̄ videt̄ p̄ tex. nā sic monasteriū cur̄ ioachi nus fuit institutor nō reprobat nec fuisz reprobatū etiā si ioachin̄ stetit in p̄tinacia. vt colligit̄ ex dictōe marie tenēdo eā pp̄re sicut dixi i no. Itē videt̄ p̄ra tex. in. d. si q̄s. ibi in hac pte etc. h̄ dic vt p̄dixi q̄ dānant in p̄tiam oia opa auctoris dānant vt si habeat auctoritatē ex auctore dānato. h̄ p̄nt recipi et defendi sicut recipiunt et defendūt alia bona. nā veritas nō mutat h̄ auctor reprobat in aliqua pte fuerit eā secur̄. et dic vt nota. in p̄alle. c. fraternitat. et in. d. c. si qd̄ veri. Rico. Abb.

De constitutionibus. Rica.

Hec Rica p̄t ad p̄cedētia et seq̄ntia sic p̄tinuari. Tractatur̄ auctor d̄ iure p̄misit de sūma trinitate p̄ sui opis sūdamēto. q̄ vbi fundamētū deficit nihil sup̄edificari p̄t. j. q. j. cū paulus. et q̄ oē ius cōstat ex scripto et nō scripto. insti. de iu. nā. gē. et c. s̄. cōstat. et. j. di. s̄. cū itaq̄. Jus aut̄ sc̄ptū ē certū et nobilit̄. Itē auctor p̄misit de iure sc̄pto. s̄. de p̄stitu-

tionibz et postea de iure nō scripto. s̄. de p̄suetu. Circa Rica p̄ declaratōe ipsi et materie q̄ro de tribus. Primo qd̄ sit cōstitutio. sc̄do vñ dicat. tertio an ad esse legis seu p̄stitutōis req̄rat sc̄ptura. Circa p̄mū dicēdū q̄ p̄stitutio p̄t capi stricte et large. p̄mo mō p̄stō pp̄rie ē qd̄ p̄nceps statuit. vt l. c. p̄stitutio. ij. di. Large d̄o sumit p̄ oī iure sc̄pto etiā inferioris et ita sumit h̄. nā sub rubrica de p̄sti. auctor tractat nedū de statui p̄ncipū s̄ etiā inferiorū vt. j. c. cū oēs. et. c. cū. Ad. et q̄ ita large sumat dari p̄bat. j. di. s̄. cū itaq̄. p̄t etiā h̄ sumi fm̄ p̄mū mōdū et tē oī d̄ici q̄ nigrū sit gn̄al̄ rubro. nec h̄ ē inuētitatū. vt p̄tz. C. etiā ob chiro. pe. als pign̄ detineri posse sup̄ Rica. et sup̄ Rica de offi. dele. li. vj. iun cro. c. si. Quo ad sc̄dm vñ d̄r p̄stō d̄ic q̄ a cō qd̄ ē sit et statuitio et q̄ten̄ refert ad cōstōnē p̄ncipis d̄ic q̄ d̄r cōstō q̄si cōis vel sit statuitio. q̄ lex d̄z eē cōis oibz et nō p̄ certas p̄sonas. iij. di. erit aut̄ lex. hinc no. dicit Bar. in. l. oēs p̄li. ff. de iusti. et iu. q̄ si cōstitutio sit p̄ certā p̄sonā si p̄t d̄ic ex ea lesionē licite appellat is p̄ que sit p̄stō etiā si loq̄tur p̄ verba gn̄alia. ar. in. l. j. s̄. solet. ff. q̄n apel. sit. et p̄babil̄ dicit q̄ q̄ncq̄ p̄stō loq̄t p̄ verba gn̄alia si tñ ex cōiecturis p̄t colligi q̄ sit edita in odii certe p̄sone p̄t a tali p̄stōne appellari. ar. l. j. ff. d̄o. excep. vbi succurrif p̄ doli admissū in. l. p̄denda. et p̄ h̄ dicto Bar. allego bo. tex. in ar. j. e. cū oēs. et h̄ dicit̄ tene menti. vñ p̄t d̄ici p̄stō a cō qd̄ ē sit. q̄ p̄nceps p̄d̄r p̄stōnē de p̄stio suoz p̄cerū et iudiciū. vt. l. humanū. C. de legi. si d̄o p̄stō sumat large d̄ic qd̄ d̄r a cō qd̄ est sit q̄ oēs de p̄gregatōe sit statuit. Quo ad tertiu an sc̄ptura sit de suba legis varie fuerūt opi. inf le gistas. vñ p̄ Jo. an. i regula nemo p̄t ad ip̄sibilib. de regu. iu. li. vj. in mercu. et p̄ do. de ro. deciss. cxxxvij. als. xxxij. p̄ spe. in. ii. d̄ leg. s̄. finif. d̄. qd̄ si legat̄. et placet opi. vt regularis sc̄ptura nō sit de suba p̄stōnis. et sic q̄ possit p̄bari p̄ testes optie fac̄ tex. in. c. j. de renū. li. vj. et insti. de iu. na. gē. et ciui. s̄. s̄ qd̄ p̄ncipi. et s̄. p̄stat p̄allegato. Abbas.

Canonum. Cōstitutōes

Canonum ab oibus sit seruade. vt sic. Juris canōici statuta oēs ligant et eoz rituta in p̄nūciādo q̄ in decidēdo iudicia sit regulāda. p̄mo statuit. sc̄do p̄firmādo dedarat ibi. nemo Ho. p̄mo q̄ appellatōe canonis venit ois p̄stitutio eccl̄astica. vñ lar go sūpto vocabulo canō idē est qd̄ p̄stō eccl̄astica vel canonica. et d̄r a canon qd̄ ē regula. vt. iij. di. ca non. et sic d̄r q̄ ducit hoim ad recte regulatēq̄ viuendū. stricte sumit p̄ p̄stōne p̄stituta in p̄cil. gn̄ali. vt no. iij. di. in sūma. et ibi ponit d̄ria inf canonē decretalē. eplam. dogma. sanctionē. interdiciū et mā datū. et de p̄manica sanctōe qd̄ sit vide tex. cū glo. in. c. j. de re. p̄mu. Et sc̄as q̄ ois canon seu p̄stō eccl̄astica p̄t vocari lex. nā lex ē p̄stō scripta. j. di. lex. imo recti canones appellant̄ leges eccl̄astice. p̄stōnes d̄o iuri ciuilibz pp̄rie dicim̄ leges secl̄i. vñ dicit̄ ius ciuile q̄si ius ciuū. xxxj. di. nicena. iūcto c. fili. j. de testa. Ho sc̄do q̄ cōstō canonis ligat

oem creaturā. vñ dicit Inno. q̄ p̄ditori canonis z vicario creatoris ois creatura est subiecta. et h̄ nihil alleget. p̄t tñ allegari istud euāgelicū. fiat vñ ouile z vn̄ pastor. neminē x̄ps excipit ab h̄ ouili z a subiectōe vnici pastoris. z vide p̄ Inno. i. c. q̄ sup̄ his. de voto vbi exponit illā auctē. q̄d cūq̄ ligauerit et reliq̄. z optie facit illa auctas ad p̄positū nihil excepit. q̄ dixit q̄d cūq̄. Ho. etiaz q̄ iudicia eccliaſtica sūt regulāda fm̄ canones z nō fm̄ leges p̄ hunc ca sūt regulāda fm̄ canones z nō fm̄ leges p̄ hunc tex. Sūil. naso. colligit ar. q̄ si de re eccliaſtica agat etiā corā iudice seculari vñ cā decidi fm̄ canones z non fm̄ leges. et notanter dico decidi et non tractari. quia quo ad p̄paratoria iudicij debet semp̄ seruari lex fori vbi iudiciū agitat. vt bñ tractat in c. q̄ clericis. de fo. compe. z dic vt plene ibi tetigi. In glo. ij. ibi abrogata. dic. i. sublata p̄ aliā legē vel p̄suetudinē p̄iā. z an oēs p̄suetudōes p̄nt abrogari vide q̄d plene dico in. c. nouit. de iudi. In glo. si. aduerte esse duplex p̄suetudō. q̄dā p̄fectōis vt hoies p̄fectiores reddant. iuxta illud euāgelicū. si q̄s p̄cusserit te in vnā maxillā zc. z de isto p̄suetudō intellige glo. nō em̄ ligat p̄ueniētē ad p̄ctm̄ etiā religioſū. vt in de. exiui. de. sig. nisi rōe p̄ceptus. q̄ tñ obligat ad mortale. vide bonā glo. x. di. q̄s aut tñ obligat ad mortale nec vt puto ad v̄tiale. vide Inno. in. c. i. de vita z hone. de. z vide bo. tex. iij. di. hec z si. Quoddā ē p̄suetudō reuerētiē z illud obligat nō. i. c. ad aures. de eta. z q̄li. vide tex. in de. j. de testi. z d̄ p̄suetudō reuerētiē q̄n̄ meteria p̄suetudō ē necessitatiua. h̄ p̄pter reuerētiā ei⁹ cui loquit̄ vñ verbo sūil. nō ē p̄ceptiuo. In glo. in. x. ab oib⁹ ibi. f. b̄. lectis. vult q̄ gl. restringere tex. vt canō solos subditos coerccat. Inno. h̄ improbat. q̄ eis creatura subdita ē pape. h̄ hosti. saluat. nam ip̄e papa q̄ cōdidit p̄suetudōes z successores nō ligant. q̄ nemo pōt seipm̄ ligare vel soluere. vt in. l. pe. ff. de arbi. et in. c. si. de pe. z re. Itē nō ligant successores. q̄ par in parē zc. in. c. innotuit. de ele. z in. l. ille a q̄. s. in. tēpestiuū. ff. ad trebel. z vide bo. glo. iūcto tex. xij. q̄ ij. nō liceat pape. Itē fm̄ eū pōt p̄cedere h̄ r̄sio q̄ ad infideles q̄ nō ligant canonib⁹ saltē in sp̄ialib⁹ vt in. c. gaudem⁹. de diuor. In tp̄alib⁹ subijctis p̄ncipi. vt in. l. iudei. C. de iudeis. nisi in casib⁹ in q̄b⁹ infideles laici subijcti sūt eccliaſ. z de his p̄ Inno. in. c. q̄ sup̄ his. de voto. z q̄ten⁹ glo. excipit impator rem z papā. intellige de impatore respectu suaruz leguz. nā canonib⁹ astringunt in p̄cernētib⁹ aiām. tcyj. di. c. si duo. z i. c. si impator. z in. c. oēs. d̄ ma. z obe. in. tp̄alib⁹ d̄o vide glo. in. c. q̄m̄. x. di. vbi d̄ q̄ ab impatore nō appellat̄ ad papā. puto illud verū nisi rōne peccati p̄ iusticiā denegatā adiref̄ papā p̄ impatorē. ar. in. c. nouit. d̄ iudi. z vide q̄d ibi dixi. vñ impator ligat iure nāli z obligat ex p̄ctu iro cū subdito. vt in. c. j. de p̄ba. nec pōt tollere ea q̄ sūt iuris nālis. vt in de. pastoralis. de re iudi. i. si. de legit. ag. tu. in. si. z idē dicit in papa maxime in his q̄ sūt iuris diuini. vñ si iurat obligat deo. nec sine cā pōt seipm̄ absoluere vel absolui facere cū aliū absoluere nō posset. vt no. glo. in. c. quāto.

de iureiu. z Inno. in. c. cū inter. de renū. An greci teneant ad obseruatōem canonū. vide glo. xx. di. d̄ libellis in. si. Et an lex impatoris coerccat nō obe diētes q̄ de facto. vide p̄ Ly. z Bal. in. l. cūctos p̄ pulos. C. de sum. trini. Sed q̄ro an lex positua si ue eccliaſtica siue ciuilis liget in foro aie. vide per Cal. in. p̄mio. z p̄ b̄m̄. Tho. in. p̄te. ij. q̄. xcvj. arti. vj. p̄ Jo. an. in. c. q̄q̄. de vsuris li. vj. Lōis p̄clusio videt̄ q̄ aut lex distinguit inter vtrūq̄ forū. z casus est clarus. exēplū in. c. tua. de spoli. aut nō distinguit nec subest cā subdistinguedi. tñ si nō ē peccati nutritia seruāda est etiā in foro aie. nā ex q̄ lex est iusta auctē dei est edita. z ip̄e deus videt̄ edidisse p̄ suos ministros. viij. di. quo iure. z puer. viij. p̄ mo. reges regnāt. z legis p̄ditores iusta decernūt. h̄ idē videt̄ scnsisse Inno. in. c. q̄ p̄teriq̄. de imu. ecclē. si aut lex esset iniusta. tñ nō est seruāda in foro p̄niali. z pōt eē iniusta. q̄ nō tendit in vtilitatez cōem si p̄nceps edidit p̄p̄ suaz vtilitatez. vt. iij. di. erit aut lex. Itē pōt esse iniusta ex auctē q̄ excedit p̄tātē p̄dentis. facit. c. vt aiaz. d̄ p̄si. li. vj. z. l. si. C. de iuris. om. iu. vel ex forma. q̄ nō distribuit equa onera subditi sicut debet facere bon⁹ p̄ffamilias z h̄ sunt verba b̄m̄ Tho. dicit tñ q̄ p̄pter scādali et turbatōnē vñ illa lex seruari. q̄ rōne scādali euitā di debet q̄s p̄cedere de iure suo. vt in. c. ij. de no. ope. nū. z in. c. nihil. de p̄scrip. z adde dicit̄. Bal. i. l. vectigalia. ff. de publicanis. vbi d̄ q̄ licite fraudat̄ gabella q̄ licite nō est imposta. Itē addo ad p̄ dicta q̄ vbi lex positua fundat̄ sup̄ p̄sumptione z certū est p̄sumptionē illā nō esse verā nō tenet̄ i foro aie illā seruare. pone exēplū in. c. is q̄ fidē. z q̄d ibi dixi de sp̄o. sic intelligit̄ Inno. in. c. q̄ p̄teriq̄. de imu. ec. facit. c. veritate. viij. di. Itē addo glo. nor. quā nescio alibi. xij. q̄. ij. fraternitas. vbi dicit q̄ pena imposta p̄ legē positua nō est seruāda in foro aie seu penitentiē. h̄ satis est q̄ sacerdos imponat p̄niam p̄ delicto. Et duplex illi⁹ dicti pōt eē rō. p̄ma q̄ pena imponit̄ p̄ iudicē in foro p̄tentiō. xij. q̄. ij. s. in. h̄. scōa rō q̄ pena imponit̄ vt ceteri metū habeant. z ne multis crassantib⁹ loc⁹ sit exēplo. l. aut facta in. si. ff. de pe. q̄ rō cessat in foro aie. q̄ imponit̄ tur p̄nia ibi. q̄ legit̄ deū. h̄inc sing. dicit Inno. i. c. sicut dignū. de homi. q̄ si q̄s insert̄ dānuz p̄rio ex culpa leui vel leuissima si ex p̄posito nec lata culpa nō tenet̄ refarcire dānu in foro p̄nic. h̄ satis est pro delicto agere p̄niam. secus est in foro p̄tentiō. vt in. l. lege aq̄lia. ff. ad. ad legē aq̄. h̄ limitat̄ nisi lex imponeret penā ip̄o facto. quia tñ nō put̄ q̄ ille potest retinere bona publicata cū bona p̄scientia. quia ius est statim acquisitū fisco. vt no. in. l. cōmis sa. ff. de publi. z in. c. ij. de p̄scrip. li. vj. an autes ca non liget delictum oīno occultū. vide glo. in de. j. de heret. In glo. in. x. actionibus oppo. p̄ intel lectu glo. istius. c. sic. naz sufficiebat dicere iudicio nam iudiciū comprehendit tam criminale q̄ ciuile. vt no. in. r̄ica de iudi. Glo. metu p̄trarij soluit vt patet in ea. vel dic q̄ verbū in actionibus p̄prehendit facta extraiudicialia ita q̄ non ponit̄ p̄ actione de qua insti. de acti. per totū. sed respicit factū. ver

bum em iudicis concernit iudicialia vt sit sensus qd in extraiudicialibus qd iudicialibus no debet quis duci suo sensu sed auctoritate legu. In gl. si. ibi. f. malo. aduerte iste tex. cum glo. pot adduci ad qonem. copromissum est t data est potestas p nunciandi fm sensu suu. an pot pnuciare fm voluntatem suā. an intelligat de sensu bñ organizato et freno rōi supposito. Do. An. inducit tex. vt intelligat de voluntate ppria. t sic poterit pnuciare fm voluntate ppriā suā. qz h importat xba h suo sensu Contrariū ego puto qd hec verba no ponunt h ppe s impo. t h voluit glo. in seqntibus. dū dicit iudicem posse iudicare fm sensu suu. pprie sumpto vocabulo. pōdera em verbū pprie. pprius sensus est vt iudicet vt bon vir. p hoc tex. in auc. de iure iur. qd pstat ab his. Itē hec verba sic estimaueris si tibi placuerit. t illa importat arbitriū boni viri. t no ppriā t nudā voluntatē. vt pbat in. l. fideicōmissa. ff. qd. ff. d. lega. iij. t i. l. thais. ff. sorozē. ff. d. fideicō. liber. vbi tex. no. d. xbo. placet. vide tex. cū glo. in. c. ij. de cor. vicia. t glo. in. c. abbate. de ver. sig. plenissime p Bar. in extrauag. ad repmenda t i. l. alio. ff. d. ali. t aba. lega. hic dicit glo. d. appel. vt debitus in. x. et rōnabili. q iudex possit iudicare fm q sibi videbit vide. glo. in. c. iudice. iij. q. vij. que dicit q iudex potest iudicare fm opinione suā t non fm voluntatē. t dic q opinio causatur in re dubia ex pbabilibus cōjecturis. vide Inno. in. c. cū spali. de appella. vbi dicit quēlibet iudicē posse interpretari iura in causis corā se vertentib. t sic intel lige istā glo. dū dicit posse iudicare fm suū sensum id est q pot interpretari iura fm rectū intellectū t su um sensu. Et vt habeas pfecte hāc materiā qualr iudex dz iudicare vbi reperit casū dubiū aut contrarias opiniones. distingue. quia aut dubiū est omnino nouū aut positū in opinionib. doctor. pmo casu aut psuetudo loci interpretat illud dubiū. qd certo mō lex fuit seruata t seruanda est psuetudo. nā in h casu dicim. q psuetudo est optima legum interpret. vt in. c. cū dilect. de psuetu. t in. l. mini me. t in. l. si de interpretatione. ff. de legi. Aut nō cō stat de psuetudine. tūc si xba sūt clara nō debem. recedere a significato xbor. nisi sequeret absurditas. vt in. c. si. de ver. sig. t in. l. nō aliter. ff. de leg. iij. t in. c. ex ore. de priui. Aut est intellectus multi plex t si appareat de benigniori illa est scqnda. vt in. l. quod si ephesi. ff. de eo qd cer. lo. t in. c. si. de trāfac. p Bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. t iu. si nō sit via benignior. tūc si est dare sile in alijs legib. pcedēdū est de sili. ad silla. vt in. c. trāstato. j. eo. t in. c. cū dilecta. de pfirmā. vti. vel inuti. t in. l. nō pnt. ff. de legi. si nō est dare sile. ita q iudex nescit qd fa ciat. dz tūc recurrē ad pncipē. t h casu intelliguntur iura q dicit et esse interpretari cui. est p dēre. vt in. c. inter alia. de sen. ex. t in. l. sū de nouo. C. d. legi. t ibi Ly. attingit p dēta. Scdo casu qd dubiū est positū in opi. doc. tūc si ē repire cōz opinionēz tūc nō dz iudex ab illa recedere. qz ve soli. in. c. ij. d. sta. mo. t cōis maior ps meli. inuestigat veritatem b vcz fm host. t Jo. an. q nō lz recedere a cōi opi

one doc. nisi cōis opinio sit euident falsa vel posset pinci pbabilib. rōnib. qd bon. iudex acutissimi ingenij arbitrabit. Et not. h dicitū ppetuo p q so leo allegare tex. sing. iudicio meo in. l. j. C. d. vete. iu. enu. in. x. ff. neq. vbi tex. dicit q ex multitudine auctoz nō ē iudicādū. qz vni. auctoritas in aliqua pte est sbrilior. t sepe deus reuelat paruulis qd abscondit sapiētib. Si xō nō ē dare cōem opi. ppr rō nes hincinde tūc bonū ē habere iudicē ppriū qui pot seq quā vult. dicit tū Jo. an. q caueat a pena. c cū eterni. de re iudi. li. vj. f. q nō iudicet p sciaz. et si snia retractaret p aliū iudicē tūc euitaret p dēna tionē expēfaz. vt no. in. c. sine de do. t ptu. nec iudex facit litē suā. vt no. in. l. platā. C. sen. t inf. om. iudi. t p h habes an t qd iudex pot iudicare hz sen sum suum.

Ignoscentes. Hoc dicit in summa. Cōstitutio respicit futura nō pterita. Diuidit in tres ptes. In pma ponit regula ex q sumit rō. In scda statutū ibi qñes. In tertia declarādo applicat ad factū rōnē que sumit ex regula ibi. ne detrimētū. Ho. pmo ex pncipio regulā q sine culpa non est aliqis puniendus. de h in regula sine culpa. de re. iu. li. vj. t h in glo. j. Ho. scdo naturā legis seu pstitutionis. pcernit em futura tū non aut pterita ne afficiat aliqis sine culpa. h intellige nisi caueat i l. vt extendat ad pterita. t hūc articulū expediat. j. eo. c. si. Ad vñ aduerte q vbi lex seu statutū ali qd indulget. t loquit p verba futuri tps nō exten dit ad futura ne def materia delinquēdi. de h est tex. sing. limitās hāc materiā in. l. cuz lex. ff. de le. p quā dicit ibi Bar. q si statuto caueat q quilibet bā nitus soluens. x. extrahat a banno. nō hz locus in illo q est bānitus in futurū. qz daret materia delinquēdi. secus si cessaret hec ratio. qz tūc licet stat utū loquat p verba pntia vel pterita tū extēditur ad futura. qz lex semp loquit. l. arriani. C. d. heret. t hoc bñ no. In glo. j. in. fi. declara hāc glo. put no. glo. in. c. antiqua. de priui. t mens glo. est q sine culpa t causa nō est qd puniendus. vt hic t in dicta regula sine culpa. h si cessat culpa dūtaxat tunc pot imponi pena rōne cause subsistētis. t intellige de cā legitima. nā si nō est legitima nō dicit cā. ff. oc caso. vt i. c. nouit. de iudi. t c. solite. de ma. t obe. hinc est q ppter vtilitatem publicā pot qd priuari dominio sue rei. vt in. l. item si verberatū. ff. de rei ven. t no. in. c. q in eccliax. j. eo. p Inno. t p Bar. in. l. si. C. si ius vel vti. pub. In glo. i. x. dispē dijs no. bene hanc glo. cui. ē sensus q statutū nō dz porrigi ad pterita. nec respectu dāni. i. vt dāni f cet q actus gessit. nec respectu retractatōis act. qz act. prius gessus nō dz retractari. t. no. sing. in eo q ponit retractatōez act. t dānuz vt diuersa. Ex q infertur q retractatō act. nō sit pena. In ptiū ad duco glo. no. in. c. decet. de imu. ec. li. vj. q dicit cō stitutiōez act. retractaturā esse penalem t nō exten dendam p identitatē rōnis id ex hoc dic q illud. c. in quātū inducit nullitatē actus gesti i ecclia nō ex tendit ad pter. h p prima pte vide Jo. an. in. c. fi.

de electi. li. vj. in nouella. et in regula odia. de re. iur. li. vj. in mercu. vbi dicit illa constitutio est penalē q̄ diminit p̄monitiū seu tollit ius questū. sec̄o si inducit retractationē act̄. p̄ h. l. ij. ff. de dam. in fec. et in. l. nō dubiū. C. de leg. vbi p̄ Burri. et ibi p̄ Bal. qui dicit cōcordādo q̄ aut nullitas alicuius actus inducit in odiū alicui. et tūc tale statutū dicitur penale. aut nō in odiū. s̄ in defectū solennitatis inducit nullitas et p̄cedit h̄iū. et i p̄mo casu p̄zie loquit. c. nō decet. et hoc nō. In glo. si. nō. bene hanc glo. ex q̄ plura p̄nt norari. Primo q̄ lex siue statutū nō afficit vere ignorātes h̄ statutū p̄cesserit. Sec̄o q̄ lex seu statutū incipit ligare post duos mēses a tpe publicationis ipsi. Tertio q̄ scientia p̄sumit post lapsū duorū mensū. Quarta q̄ ista p̄sumptio scie nō est iuris et de iure. s̄ admittit p̄bati onē in p̄trariū. vnde p̄t quis p̄bare q̄ ignorabat p̄stitutionē esse editā. Circa p̄mū difficilis videt esse materia. maxime eo modo quo explicat hic p̄do. An. sed vide p̄ Bar. in. l. j. ff. si q̄s in testamēto li. esse ius. sue. et in. l. j. ff. de leg. Sed declara conditio sic. q̄ aut ignorantia est sine omni culpa. et tūc euitat omnē penā legis p̄ tex. aptū. qui ma. ac. cusa. p̄nt. c. si. sic intelliget. si. ff. de decre. ab. oz. fa. vbi q̄ tex. loq̄t de statuto municipali. et p̄ h̄ dicto facit regula q̄ hic ponit in p̄nci. c. Aut ignorantia nō excludit oēm culpā. sed solū doli. tū fuit in lata culpa ex q̄ ignorabat statutū. q̄ cōter hoies illi loci sciebāt statutū. vt. l. late culpe. ff. de d. sig. Et h̄ casu dicit q̄ si statutū requirit doli exp̄sse vel tacite non habet locū. s̄ pro modo culpe alit sit punitus. s̄ p̄bat in. c. si q̄s suadēte. xvij. q. iij. iūcto. c. si vero ij. de sen. ex. vbi p̄cutiēs clericū ignorāter nō incurrit suam excoicationis. q̄. c. si q̄s suadente. requirit doli dūz dicit suadente diabolo et. et dicit requirere dolum exp̄sse q̄i verba statuti h̄ importat. tacite vō requirit doli q̄i punit actū q̄ sit in p̄sonā alteri. exēplū dicit statutū si q̄s p̄cussit clericū vel alium punit talī pena. nā iniuria nō p̄t esse sine dolo. xv. q. j. c. j. idē est dicit dūz in casib⁹ in quib⁹ lata culpa nō equipat dolo q̄i pena ē corporis afflictiua. vt. l. i. actionib⁹. ff. de in. li. tu. plene p̄ Bart. i. l. q̄d nerua. ff. de po. et in. d. l. j. et vide q̄d dixi in. c. ij. de deposi. si vō sum⁹ et casus p̄dictos. tūc ignorans culpa lata punit sicut si dolose fecisset. q̄ regulariter lata culpa equipatur dolo. vt regula magna negligētia. ff. de re. iu. et i. d. l. q̄d nerua. vbi d̄ h̄. Quis ignorans fuit in leui seu leuissima culpa. et tunc tenet Ly. in. l. si quis nō dicā. C. de epi. et de. et in. l. data opera. C. qui accu. non possunt. q̄ nō punit criminalit̄ sed ciuilit̄. puta ad resartiones damni iuxta modū culpe. allegat bo. text. in. l. qui edes. ff. de incen. rui. nau. glo. et Bar. tenent p̄trarium in. l. respiciendū. ff. de penis. dicentes p̄ illuz tex. et in. l. absentez. ff. co. ti. q̄ etiā criminaliter p̄t puniti p̄ modū culpe. Et hanc opi. sequitur hic do. An. sed ego nō video bonā respōsionē ad. d. l. qui edes. Unde pro cōcordia dicerē sic q̄ aut p̄ leui seu leuissima culpa potest quis puniti ciuilit̄. et p̄cedit dictum Ly. quia leuis culpa leuiter ē punit

da. in. c. cum dilecti. de accu. et iste est p̄p̄ius et sus illius. l. qui edes. aut nō potest puniti ciuilit̄. q̄ nō dedit damnū. sed aliter venit p̄tra leges. et tunc p̄cedit opinio p̄traria vt ne delictū remaneat impunitū. pugnat criminalit̄ p̄ modo culpe. et sic p̄cedat dicta. l. respiciendū. nam quēadmodū sit cōmutatio pene ex impotētia facti. vt. d. l. qui edes. vbi dicit q̄ si nō p̄t soluere damnū punit i corpus. ita dicam⁹ i potētia iuris. l. q̄ q̄i nō p̄t puniti ciuilit̄ punit criminalit̄. et ex his habes p̄mū casū determinatum. Venio ad sc̄m an indistincte exigat lapsum duorū mensū anteq̄ p̄stitutio incipiat virculum. et cōcludendo dicta doct̄. distingue q̄ aut cōstitutio ponit t̄pus post cui⁹ lapsum vult ligare. et standū est t̄pi determinato. sic intellige. c. q̄ sine de preben. li. vj. adeo q̄ si p̄stitutio dicat q̄ ex nunc vult ligare q̄ immediate ligat. q̄d intellige respectu retractationis actus nō autēz pene. q̄ absurdum esset ad penā ligare ignorantē. vt h̄c in p̄nt. de hoc habes glo. in de. ij. d̄ hereti. in vbo ex nūc. nā verba generalia debent restringi ad hoc vt absurditatem non includant. vt nō. in. c. j. s̄. leo. aut constitutio non aponit t̄pus. sed simpliciter loquit. et tunc aut est p̄stitutio inferioris a p̄ncipe. puta alicui⁹ collegij vel ciuitatis. et immediate ligat oēs scientes. respectu vō ignorantū t̄ps est arbitrarius. q̄ non est p̄gruus vt denf duo menses sicut in p̄stitutione p̄ncipis que ligat vniuersū. hoc voluit Jo. an. in data. li. vj. h̄ osti. in sūma. c. i. s̄. q̄i. et Bal. in. l. leges sacratissime. C. de legi. et sequunt cōter hic moderni. dubitatur tū in p̄stōe puincial̄ p̄lij. nam glo. in. c. p̄posuisti. lxxij. di. vult q̄ nō liget ante sex menses. q̄d dicit cōter non recipit. q̄. c. decernim⁹. xvij. di. p̄ quod illa glo. mouet nō loq̄tur de tempe quo illa p̄stitutio ligat. sed de tempore p̄fixo ab ep̄o ad denunciādū subdit que sunt facta in p̄lio puinciali. nam absurdū esset dicere q̄ matus t̄ps requiratur in p̄stitutione puincialis concilij. et sic inferioris q̄ in p̄stitutione p̄ncipis sc̄li generalis p̄lij. et ideo dicit q̄ in hac p̄stitutione tempus est arbitrariū fm qualitatē puincie et qualitatē cōstitutionis. de quo plene p̄ Jo. an. et Pau. in p̄misio de. et vide ibi bo. glo. in. d̄. cetero. que vult et latius ibi Pau. q̄ statutū puilegiatiū immediate liget seu effectum suū porrigat sicut et puilegiū. quod nō. sed ego requirerē scientiā puilegiati. q̄ mez puilegiū non opatur effectum suū anteq̄ veniat ad noticiā puilegiati. vt est tex. in. c. j. de p̄ces. preben. li. vj. et hoc ibi tenent cōter doct̄. optime facit tex. in. l. qui abūti. ff. de acqui. pos. et. l. absenti. ff. de dona. et quod nō. glo. ij. q. v. q̄to. at it loq̄mur in p̄stitutione p̄ncipis. et fm oēs danf di. io menses p̄auc. vt fac. nō. p̄sti. sed discrepatio est inter doc. quid si ante lapsum duorū mensū p̄stitutio veniat ad noticiā aliquorū. an immediate illi lec̄ent. gl. quā tene menti in. c. ij. de re. ecclē. nō alie. n̄. vj. tenet q̄ sic. vide tex. quasi exp̄ssum in. c. j. de postu. pla. et glo. in. c. cum singula. de p̄ben. in d̄. io puenit. q̄ tenet q̄ sic. idē dicit Pau. in. loco p̄all. et h̄ osti. i. d̄. s̄. quādo. Do. An. sensu h̄ p̄trariū. q̄ illa auē. requirit

lapsus duorum mensium. non tamen signat pedes in hac opinione. mihi semper placuit prima opinio. quam sequitur Jo. de lig. hic. nam frustra expectatur euentus cui nullus est effectus. ut in. c. cum contingat. de offi. dele. ex quo ergo quis est certus de constitutione frustra expectat lapsus duorum mensium. ad hoc regula eius qui certus est. de re. iur. li. vi. et hoc quo ad secundum articulum. Sed dubium est quando incipiant currere isti duo menses. Lex in. di. autem videtur velle quod a tempore publicationis facte in puincia. alij dicunt sufficere generalem publicationem in curia romana. ut no. Pau. in loco palat. et vide glo. super da. li. vi. super qua dicit Jo. an. quod aut loquitur in constitutione imperatoris et habet locum prima opinio. aut loquitur in constitutione papae et procedat secunda. Res diuersitas. quia imperator dicitur per puincias non autem sic papa. dubito an hoc dictum sit verum. quia cum ius civile expressit dicat de tempore publicationis in puincia. et ius canonicum non dicat oppositum. quinimo textus de iure canonico quod idem sit adduco bo. tex. i. d. c. j. de postu. pla. et in. c. quod dicitur. xvj. di. et soleo inducere tex. d. c. j. ad pbandum quod. s. dicitur. quod constitutio ligat scientes ante duos menses. ad idem. c. pposuisti in fi. lxxvij. di. Ad tertium an presumat scientia constitutionis post lapsus duorum mensium. decide ut colligitur ex supradictis. nam in constitutione inferioris tempus presumptae scientie est arbitrarium secundum loci quantitatem quam habet distinguere. nam vicinioribus civitatibus presumitur scire. ut in. c. quod dicitur. et c. quod dicitur de prescript. in constitutione imperatoris presumitur scire per duos menses a tempore publicationis facte in puincia. ut in dicta autem. ut facte noue constitutio. idem dicitur in constitutione papae respectu puincie in qua publicat. si autem publicat romae dicitur tempus fore arbitrarium cum dux sit extendere illam autem. ad constitutionem papae romae dicitur publicatam cum habeat distinguere omnes puincias vniuersi. et sic limitare dictum Jo. an. palat. Cetero ad quartum an allegans ignorantiam statum sit admittendum ad pbandum ignorantiam et quare debeat pbari. et dicitur dum quod indubie admittitur probatio ignorantie ut in. c. qui maior. accusa. possunt. et in. l. ff. de decre. ab or. fac. Sed dubium est qualiter probabitur. duas reperio. glo. nos. que innuunt probationes sufficere per priuam iuramentum. vna est in. d. c. pposuisti. alia est in. c. qui diuinitis et humanis xij. q. ij. et per illis facit. c. nulli. de elec. li. vi. et c. si de sen. ex. secundo quod ignorantia vel scientia constituitur in mente hominis et sic facile non potest pbari per alium. Contrarium huius dicitur sensit Innocentius. hic dicitur quod non admittitur quod allegando ignorantiam constituitur nisi diluade illa pbet. et sic requirit probationem lucidam. unde non videtur sufficere iuramentum priuatum quinimo tenuit hic do. meus do. Lar. non sufficere vnum testem cuius iuramento istud. quia hec non est lucida pbatio. facit glo. in. c. tam lris. de testi. hoc dictum optime procederet si aliqis tex. videretur per verbo lucide. sed hoc dictum Innocentius non pbat iure. et vide tex. no. in. c. j. de postu. pla. qui dicit quod non facile admittitur quod vult pbare ignorantiam. sed non facile admittitur ille qui pbat per vnum testem et iuramentum priuatum. unde dicit do. An. solum iuramentum non sufficere. sed concurrente alio pbabili

causa ignorantie potest deueniri ad iuramentum quod factum videtur rationabile. Ego dicerem hoc esse arbitrarium secundum quantitatem iudicij et qualitate persone alleganti ignorantiam et qualitate ignorantie et qualitate facti in quo ignorantia pretendit. per hoc bo. tex. iuncta glo. in. c. innotuit. de elec. et bene facit. c. si in fi. de iure iur. Res. ex glo. vnum legitimum modum pbandi ignorantiam constitutionis. scilicet pbando absentiam loci per glo. et riget absentiam a puincia. et multi dantur hac glo. respectu legi principis. quod etiam lex distringit vniuersum nisi secundum eos pbant absentiam apud infideles ad hoc lex non extendit. Sed certe iudicio meo glo. non meretur reprehendi. quod refert se ad casum autem. ut fac. no. per. secundum quem constitutio non ligat nisi post lapsus duorum mensium currentium a tempore publicationis facte in puincia. et sufficit pbare absentiam ab illa puincia. Idem esset vbi constitutio distringeret tantum diocesim. quod tunc sufficit pbare absentiam a diocesi. ut est tex. no. in. d. c. fi. et idem dicitur eadem ratione. vbi constitutio solum distringeret ciuitatem. quod tunc sufficit pbare absentiam a ciuitate. sic intellige glo. in. d. c. pposuisti. Ad vnum no. dictum Archid. aduerte in. c. quod dicitur. xvj. di. vbi dicit quod ad hoc vbi banus distringat ciuitatem. quod vadat per totam ciuitatem. nec illud reprobat hoc do. An. sed ego dubito an illud sit verum per. c. j. de postu. prela. quia satis est quod constitutio solenniter publicetur in locis eminentioribus. nec est necesse discurre per singulos vicos. quod hoc esset singulorum auribus inculcare. Res. d. c. j. per illud dictum saluari respectu locorum eminentiorum ciuitatis. et illud dictum sic limitatum tene mentis. Abbas.

Translatio. Quod de vno ratione rationum statum ad aliud pbatum extendit. vel aliter secundum alium intellectum. Potestas legem edendi et mutandi est penes vicarium christi. et quod de vno pbatorum statum et. primo ponit verba apostoli. secundo Augustini illa exponit ibi. quod est. In glo. j. in fi. pone casum alium ut pueniat titulo. fuit constitutum a Gregorio auctore huius compilationis an constitutio seu lex deberet intelligi in propriis terminis tantum. an debeat extendi ad alios casus. Ex papa respondet quod debeat extendi ad conexas et similes. ad quod pbatum inducit auctoritatem apostoli quod ex translatione sacerdotij intulit per pbantiam ad translationem legis. et per hoc pbat Aug. in secunda parte. quod sacerdotium et lex erant conexas. primo quod simul data fuerunt moysi. secundo quod ambo data fuerunt ab eodem. scilicet conditore. tertio quod sub eadem sponcione. et sic ex quod simul fuerunt vnita dispositum in vno dicitur dispositum in alio. Idem dicendum in interpretatione cuiusque legis seu constitutionis. et ista positio casus multum mihi placet. Do. An. ponit casum quod hoc querebat a papa apud quem esset potestas legis edende. Et respondet secundum eum quod apud vicarium christi. quia ex quo in vicarium christi. scilicet Petrum fuit translatum sacerdotium per sequens fuit translata potestas legis edende per rationem apostoli et Augustini. hoc dictum est verum in se. sed non congruit ut arbitror mentis apostoli. quod ut colligitur ex prima glo. non agebat tunc de potestate legis edende. sed de obseruatione legis antiquae. sed alijs rationibus ego pbato quod potestas legis edende sit translata hodie in ecclesiam. nam ad summum

sacerdotē p̄inet auctoritate diuina legis interpreta-
tio vt in. c. per venerabilem qui si. sine. le. translato
ergo sacerdotio necesse est vt hec potestas legis
cōdende et interpretande sit translata. quia quoti-
ens duo sic se habēt vt de vno perueniatur ad ali-
ud dispositum in vno extēditur ad reliquum vt. l.
oratio. ff. de spon. vide glo. in. c. j. de postu. prela.
in si. Itē probatur aliz ratione magis specifica.
dico em̄ q̄ x̄ps nō solū p̄ p̄ntiaz sacerdotij. sed per
verba exp̄ssa trāstulit in eccliam p̄tatem legis p̄de-
de p̄ illa v̄ba q̄d cu' nōq̄ ligaueris etc. xxij. q. j. c. ma-
net. et vide Juno. in. c. q̄d sup̄ h̄is. de voto. vbi ex-
ponit illa verb̄a q̄d cu' nōq̄ ligaueris. s. p̄ statuta vel
p̄cepta. Itē p̄missis nō p̄mo q̄ lex recipit inter-
pretationē ex. tensiua ex similitudine rōnis seu p̄necita-
te negotij. quod p̄cedit etiā si p̄stutio sit penalit.
vide b̄. tex. in. l. j. ff. ad tertu. et tex. cū gl. in. c. si p̄
q̄. in. ff. de elec. li. vj. et in. d. c. j. de postu. pla. in gl.
p̄. Itē sc̄do. q̄ vbi duo diuersa in iure parificā
p̄ disposituz in vno extēdit ad aliud. In glo. ij.
ibi in Petrum. dicit p̄bi. q̄ primo sacerdotū fuit
translatū in x̄pm qui fuit de tribu Juda & Barō.
qui fuit de tribu leui. n̄m primo sacerdotiuz erat
apud illam tribū. s. leuicā. Ratio quia de alia tri-
bu nō poterant p̄moueri. sed x̄ps postea trāstulit
in Petrum et successores. Et sic nō. p̄ concordia te
stij p̄pter multiplicatiōē act̄. vt si aliqui dicūt q̄
possessio fuit tradita martino. et alij testes dicūt q̄
fuit tradita semp̄onio q̄ debem̄ intelligere q̄ vtri-
q̄ fuerit tradita successore. vt testes reducant ad
concordiam. ar. c. cum tu. de testi. p̄ que autē v̄ba
hec potestas fuit translata in petrū seu eccliam.
Compos. instar. Sed dic breuius q̄ primo aī mo-
tem x̄ps p̄misit petro hanc potestatem p̄ hec v̄ba.
Tu es petrus et sup̄ hanc petram edificabo eccliam
meā. et tibi dabo clauēs regni celoz. et sic locut̄ est
p̄ verba futuri temporis. postmodū v̄o etiaz ante
passionem hanc p̄tatem dedit omnib̄ aplis quan-
do dixit. quecunq̄ ligaueritis in terris erūt ligata
et in celis. Ath. xvij. post passionē v̄o et resurre-
ctionē exp̄sse tulit omnibus hanc p̄tatem p̄ illa ver-
ba. Accipite spiritum sanctū quoz remiseritis pec-
cata erunt remissa eis. Johā. xx. c. Et ad ostenden-
dum q̄ Petro tradebat vt capiti dixit ei sc̄ozum.
pascite oues meas Jo. c. vlti. In ascensione v̄o po-
testatem prius p̄missam et traditam dando execu-
tionem p̄firmavit dum dixit. Itē et p̄dicare euāge-
lium omni creature Ath. vlt. c. In festo v̄o pen-
tecostes que prius tradiderat p̄ missionē spiritus
sancti p̄firmavit. Et ex his potest colligi q̄ potestas
non fuit data soli petro. et sic pape dūtatur. s. om-
nibus aplis representantib̄ totā eccliam. ita q̄
hec potestas est penes totā eccliam vniuersalē. sed
debz explicari p̄ papam tanq̄ p̄ caput. alij tñ expli-
cant fm̄ ordinationē pape. ad hoc bo. tex. xix. di.
ita d̄. ff. di. in nouo. et xxij. q. j. c. manet. et l. c.
noua. de pe. et re. et in. c. j. §. vna de sūma tri. Et ex
his et ex tex. p̄cludit q̄ si papa vellet n̄ posset remo-
uere omnes ep̄os cū resipitent oēs ap̄los. xij. q. j.
videntes. et vide glo. in. c. p̄ principalē. ix. q. iij. et b̄

plene exauimo in quadā dispu. mea. In glo. si.
in si. no. glo. unctio tex. nam quondie allegat tex.
q̄ de similib̄ idem debz esse iudicij. et dicit Abb.
q̄ istud ar. a sili cessat assignata dissimilitudine. xxvij.
q. j. n̄ p̄ntiaz. dicit etiā q̄ ille qui negat simile debz
probare dissimilitudines q̄ negat ius. et vide spe.
in titulo de allegato. et disputa. §. post b̄. d. iurib̄.
et sic transeunt doct. sed ego dicerem q̄ inducēs si-
mile habet hoc pbare saltem colorate quia nō est
credendū nec standum simplici v̄o arguētis. ad
hoc. c. cum dilecta. de p̄fir. vti. vel in iuri. et l. i. in cū
bit. ff. de p̄ba. et vj. q̄ p̄ntiaz actor quod assueerat
negans vero simile colorate iuductum habet p̄ba-
re dissimilitudine. ad hoc. c. §. de transla. pla. nec
sufficit allegare aliquā dissimilitudine in genere. s.
debet esse similitudo in eo ad q̄ sit cōparatio. v̄o
non expedit vt tota res sit alteri rei similis. sed sad
est q̄ sit similis in eo ad q̄ sit cōparatio. vt probat in
d. c. cum dilecta. Itē probatur ratione. nam simi-
litudō non est aliud nisi. rerum inter se differentiū
cōparatio. de quo per Jo. an. in. c. nō potest de p̄-
ben. li. vj. et sic limita et nota doc. An autē lex semper
possit extēdi ad sim̄ile casum. Dic q̄ vbi casus
similis haberet leg. et specialem in p̄ntiaz non
debet fieri extēsi. o quia nō debet induci legū cor-
rectio ex similitudine ratiōis. vt no. Bar. in auc.
quas actōnes. C. de sa. san. ecclie. sed vbi nō repe-
rit lex cōtraria bene potest fieri extēsiō est simi-
litudineratiōis. et sic intellige. l. non possunt. ff. de
legi. et iura si. milia. hoc no. voluit Bar. in. l. nō du-
biū. C. de leg. vbi dicit idem esse in cōsuetudinib̄
et statutis p̄. l. de quibus. in p̄nci. ff. de leg. Et sic
no. et tene nenti q̄ statutum municipale et cōsuetu-
do possunt ad alios casus ex idēitate ratiōis ex-
tēdi. d̄mo illi casus nō habeāt legem cōtrariā.
et sic intellige quod no. in. c. in nostra. de iniur. v̄o
de tenuerūt multi et male q̄ statutuz debet nunq̄
extēdi. quia est stricti iuris. sed vt dixi illud proce-
dit q̄ extēsiō fieret cum legis correctione. als se-
cus. nec extēdi ad casum cōsimile ex fictione. per
l. iij. §. hec verba. ff. de neg. ge. no. Bar. l. i. omnes
populi. ff. de iusti. et iu. An autē vbi lex nō reperit
casu eminēti debet p̄mo recurri ad simile legis.
vel ad simile statuti vel p̄suetudinis. dic q̄ ad simi-
le legis cōis vt p̄bat in. d. l. de quib̄. et ibi p̄ Bar.

Am cōcupiscentiam

Constitutio certū quid phibēs oīa phibet
que sequunt ex illo. Vel sic. Omne phibitū a lege
peccatū est. et omne illud q̄ sequit ex eo. p̄mo po-
nit dictū apli. sc̄do declaratio ibi. hoc em̄. Itē. p̄
mo q̄ lex phibitua nō restringit ad casum exp̄ssū
sed ad oīa q̄ sequunt ex illo. et sic lex recipit interp̄-
tationē extēsiuā. vt b̄. et. s. c. p̄xi. Itē. q̄ ex cōcu-
piscētia pueniūt oīa mala. et si capis cōcupiscētia p̄
animo deprauato. casus est clarus. et cessant om-
nes obiectionēs que sunt in glo. pe. Itē no. iūcta
glo. j. q̄ veniens contra phibitionem legis peccat.
Circa hoc q̄ro an sit verum generaliter q̄ quis
sem̄ incidat in peccatū maxie mortale veniēdo p̄

legē postmā. et idē potest querē religioſis reſpe
ctu eorū regule. an ois p̄traueniēs obliget ad mor
tale. Do. An. hic. tangit p̄mū s̄ declarando et m̄
ta addendo. marie dicta p̄ beatus Tho. sc̄ba sc̄be.
q. lxxvj. ar. pe. et p̄ Archi. xxvij. q. i. c. j. et l. x. v̄nā
lxxvj. di. diſtingue ſc̄. q̄ aut certū eſt de mēte le
gis q̄ intēdit p̄cipere. et certū eſt q̄ obligat p̄traue
nientes ad mortale. et ſic intellige illud. qui nō obe
dierit principi morte moriat̄ in. c. ij. de ma. et obe. et
in. c. quod p̄cipitur. xiiij. q. i. aut nō p̄stat de mē
te legis. et tunc aut lex loquitur p̄ verba p̄ceptiva
aut equipollentia v̄l unpat̄. modi vel p̄ verba ex
hortatiua vel p̄ verba cōia. ſi loquatur p̄ verba p̄ce
ptiua. tunc p̄trauenientem obligat ad mortale. nā
reſiſtendo ſuperiori reſiſtitur deo. xj. q. iij. c. qui
reſiſtit. et. c. dominus. et. c. iulianus. niſi materia
legis non eſſet neceſſitaria q̄ tunc verba impro
p̄riant. unde verbum rogo q̄nq̄ exponitur p̄ p̄ci
pio reſpectu ſubiecte materie. xj. q. iij. c. rogo. iun
cta glo. et q̄nq̄ p̄cipio exponit̄ p̄ rogo ita q̄ ſit ver
bum exhortatiuū. vt no. in p̄mō decretorū. nam
verba deſeruiunt intentioni. et non intentioni verb̄.
vt in. c. ſc̄do requiris. de apella. facit. l. non aliter.
ff. de lega. iij. vbi pat̄ q̄ a p̄prio ſignificato verbo
rum eſt recedendū ſi de mente p̄traria diſponen
tis p̄stat. Aut loquitur lex p̄ verba equipollētia p̄
ceptis. vt p̄ verbum inhibemus et tunc idēz q̄d. s̄.
nam inhibito cōtinet̄ in ſe p̄ceptum. vt no. Archi.
lvi. di. in ſūma. aut loquit̄ p̄ verba impatiui modi.
et caſus eſt aliquantulū dubius. dictamē q̄ verba
imperatiui modi ex ſe nō ſemp̄ equipollēt verbis
p̄ceptiuis. tex. eſt no. i. de. exiui. s̄. no. v̄traq̄. de. s̄.
ſig. qui ad hanc materiā eſt melior text. qui poſſit
allegari. facit q̄d habet̄ in p̄ncipi. decreti. et ex dicta
de. colligit̄ hec diſtinctio. q̄ aut p̄ſuetudo habet̄ q̄
illa verba impatiui modi impozēt p̄ceptū in ca
ſu de quo eſt queſtio et tunc ſerua conſuetudinē. c.
cum dilectus. de conſuetu. et. l. minime. ff. de leg.
aut nō apparet de conſuetudine et tunc recurre ad
q̄litatez materie. nā ſi materia eſt multū p̄deroſa
et verifiſimiliter cogitata et p̄derata p̄ ſuperiore tunc in
ducit̄ p̄ceptū alſ ſec̄. exemplū in dicto euāgelij. ſi
q̄s p̄cuſſerit te in vna maxilla p̄be ei et alia. nā illud
x̄. p̄be nō impoztat p̄ceptū ſi p̄ſiliū licz ſit impatiui
modi. vt. xxij. q. i. pat̄. Aut lex loquit̄ p̄ v̄ba ex
hortatiua ſeu p̄ſultua. puta obſecram̄ vel cōſulti
mus. et nō ligat̄ p̄ueniētē ad peccatū. iij. di. s̄. b. et ſi
legib̄. et. d. c. q̄d p̄cipit̄. quod limita vt dixi. s̄. c. j.
Aut loquit̄ p̄ verba cōia. puta ſtatuo decerno vel
q̄d ſiſe. et tūc nō obligat p̄ueniētē ſalcē ad morta
le. et eſt no. dictū Tho. vbi. s̄. p̄bat rōne. nam ſicut
nō ois p̄uenio legis inducit̄ mortē tpalē ita nō d̄z
inducere mortē eternā. nā q̄dlibet peccatū morta
le eſt mortē dignū. xxv. di. s̄. al. ea demū. Itēz ex q̄
lex aliqui loquit̄ p̄ verba ſtrictiſſima. aliqui p̄ verba
nō ita ſtricta d̄z eſſe d̄tia in quāitate peccati. et idēz
q̄d. s̄. dixi in. l. dicin p̄uen. de regule religioſorū.
non em̄ ois p̄uenio regule obligat ad mortale. vt
vult beatus Tho. vbi. s̄. adduco i. r. ap̄tū in. d. de.
exiui. ſi debem̄ p̄ſiderare p̄ q̄ verb̄. loquit̄ q̄dlibz

c. regule. et idē in ſn̄a voluit Archi. in. d. c. j. et ſi di
cerem̄ p̄mū ſeq̄ref̄ abſurdū ſm̄ Tho. nāz vita reli
gioſorū eſſet p̄culoſior vita laicorū. s̄. c. nos noui
mus. xvij. q. ij. nā cū multa p̄tineant̄ ſub regula d̄
facili religioſi inciderēt in mortale. Nec ob. ſi dicat̄
q̄ veniēs p̄tra regulā veniat̄ s̄ v̄tū cū ſoennit̄ p̄
miſit ſeruare regulā. q̄ vt dicit beatus Tho. quē ſeq̄
tur Archi. in. d. c. j. p̄ſeſſio nō reſert̄ ad oia p̄tenta
in regula. ſad tria ſubſtāntialia regule ſup quib̄ eſ
ſentialit̄ eſt ſūdata ois regla religioſorū. de q̄b̄ i. c.
cū ad monaſteriū. i. ſi. de ſta. re. oia x̄o alia p̄tenta
in regula tendūt ad ſinē illoz triū. v̄l p̄mittēs ſer
uare regulā intelligit̄ p̄mittere vt ducat vitā regu
larē q̄ quidē eſt eſſentialit̄ ſūdata ſup illis tribus. ſ
vera niſi religioſus peccaret ex p̄temp̄. q̄ tūc ob
ligaret̄ ad mortale. x. di. q̄s. vel niſi peccaret̄ s̄ vo
tū. i. p̄tra v̄nū ex illis trib̄. vel niſi aſſumeret in cō
ſuetudinē. q̄ nullū peccatū ē adeo veniale q̄d nō
ſit mortale dum placet. i. ex p̄ſuetudine. xxv. di. s̄.
criminis. et adde ad p̄dicta q̄d no. Archi. i. d. c. v̄t
nā. In. glo. in. s̄. oriūtur in ſi. no. glo. iūcto tex.
q̄ quādoq̄ lex v̄tū v̄no tempore pro alio. unde
ſm̄ iſtam expoſitionem tempus p̄ſens ponitur
pro p̄terito. ſimile in. l. nulli. C. de ep̄iſ. et de. vel
potes exponere tex. ſm̄ Jo. de lig. pro appetitu de
p̄uato. q̄ ois appetitus deprauatus eſt p̄cupiſcē
tia. et ex tali appetitu oia mala oriuntur. et ex h̄ facit
ad ſi. iſte tex. q̄ lex p̄hibens aliquid tacite p̄hibet
oia que ſequūtur ex illo.

**Conſtitutiōes de
Cinnitaris** Conſtitutiōes de
cretorū ſinglari
b̄ opinionib̄ ſunt p̄ferēde. p̄mo ponū
tur verba ſalomōis. ſc̄do verba hiero. et Aug.
exponentium illa ibi prudentie. Ho. p̄mo iudicē
non debere iudicare ſm̄ voluntatem ſeu prudenti
am ſuam deprauatam ſed ſm̄ ſtatura decretorū et
aliorum habentium poteſtatē legis adde. Ho.
ſecundo q̄ hec verba cōmitto prudentie tue impor
tant nudam voluntatem rationi et legi non ſubie
ctam. nam ita hic capiuntur iſta verba prudentie
et. et ita intelligit̄ hic do. An. ſed certe hoc non eſt
verum quo ad corticem littere quia illa verba po
nuntur hic impropr̄ie. i. malo ſenſu. vt etiam dicit
glo. iij. hic. alſ. s̄. prudentie intelligitur de volun
tate ſubmiſſa freno rationis. non enim eſt pruden
tia ſed fatuitas vbi deſicit ratio iuxta illud. fatuus
fatua loquitur. xxiij. di. legimus. facit. l. quidaz in
ſuo. ff. de condi. inſti. nam ſi verbum placet impor
tat arbitrium boni viri. l. thais. s̄. ſozorem. ff. de fi
deicō. li. fortius hec verba hic poſita. ſ. tuc pruden
tie. et ideo intellige q̄ videtur data poteſtas tanq̄
viro prudenti. ideo ſi non facit vt prudens poteſt
peti reductio ad arbitriū boni viri. vt. l. fideicō. s̄.
q̄s. ff. de leg. iij. et eorum que no. in. c. quinquauall
de iureiur. et per Bar. in extrauag. ad reprimen
dam. Ho. q̄ dicta ſanctorum patrum ſunt ſer
uanda. De dictis aliorum ſanctorū vide tex. cuz ḡ.
lxxxiij. di. c. j. Et hic ſūpra occaſiōe q̄rit̄ h̄ Inn. an
dicta ſc̄d̄z ſint necario tenenda et obſeruāda. Et cō
cludit̄ ip̄e et Lōpo. p̄ eū q̄ niſi ſint dicta retractata

vt fecit Aug. qui multa ex dictis suis retractauit. vel nisi sint correcte p̄ eccliam in his in quib⁹ sancti cōiter p̄ueniūt seruāda sunt cōp̄ dicta vsq; ad vnū iora. sed vbi inter eos sunt opti. possum⁹ tenere qd volum⁹. ponit exemplū de salomone vtz sit dāna natus vel ne. qdā tenēt q̄ sit dānar⁹ ex nimia affectōe mulier. alij tenēt q̄ saluus qz postea se correxit. de quo vide. xxxij. q. iij. salomō. ⁊ de pe. di. ij. c. si em̄ in si. in d. salomon. Item ponit exemplum in corpore beate virginis. nā quidā tenēt q̄ fuerit assūptū in celū. alij q̄ nō. hosti. dicit q̄ opinio cōis ⁊ approbata hz q̄ sit assūptū. ⁊ ita dicit tenere Aug. ⁊ Hiero. tñ nō ita apte loquit. imo dicit q̄ nulla scriptura apte deponit d̄ assumptōe corporali. ⁊ vid̄ p̄ eū i cplā ad paulā ⁊ eustochiū. Ultimo querit quid si recipit diuersitas inter dicta sanctorū ⁊ sūmōz pōtificū que magis sunt seruanda. vide glo. xx. di. in sūma. ⁊ in. c. j. ⁊ p̄cludit ibi q̄ in expositionibus scripturarū stat dictis sanctorū sed in decisionib⁹ causarū stat sūmis pōtificibus. qz isti ⁊ nō illis data fuerūt ptās legis p̄dende. qd nō. nisi dictū sanctorū iuuaret auctoritate noui vel veteris testamēti seu alio p̄cili. p̄ hoc qd nō in. c. si. xxxvj. q. vlti. p̄mū dicitur limitare q̄ vbi tractaret de expositione necessaria. vt de sacramētis vel articulis fidei pōt⁹ credendū esset pape q̄ eis. qz pape ⁊ nō sanctis fuit data potestas interpretandi legē dubiā. vt in. c. p̄ venerabilē qui si. sint le. si papa erraret deberet corrigi p̄ cōciliū generale. vt in. c. nulli phas. iūtra gl. xiv. di. Cui magis sit credendū inter doc. ecclie. vide bo. glo. x. di. vt veter.

¶ In omnes Constitutio canonica q̄ nō ē oib⁹ cōis ⁊ p̄ quā tollit ecclie p̄suetudo atq; nō valet. ita cōiter sūmat. vel aliter. Nō valet cōstitutio collegij in damnū aliquoz ⁊ cōmodū aliquoz cessante rōnabili causa. vel sic. Absq; rōnabili causa nō pōt maior p̄ caplū tollere p̄suetudinē vtilitatem priuatā nutriendo. ⁊ duo facit. nā in prima p̄ponit duo statuta successiue facta. In scda p̄te duplici rōne plara ambo statuta cassari mādāt. scda ibi cū igit. Nō. p̄mo iūtra glo. si. q̄ valet p̄suetudo vt canōici recipiāt fructus p̄bendarū in abūtia. ⁊ ad h̄ q̄ndie allegat ista lra. Idē nō. in. c. dudū. ij. de elec. in glo. pe. ⁊ hodie cōiter inoleuit h̄ p̄suetudo in simplicibus beneficijs q̄ hodie vid̄ approbata in. c. gratia. de rescri. li. vj. iūtra glo. ⁊ in. de. gfa. e. ti. ⁊ dicitur vt in glo. si. dicā. Nō. scdo ar. optimū ex littera q̄ p̄tra talem p̄suetudinē de non ressiendo valet statutū capli dūmodo sit als rōnabile vt colligit hic in si. lfe. nā statutū fuit hic reprobatum. qz nō erat oibus cōe. ⁊ h̄ scmp nō. vt p̄ vtilitate ecclie qz est destituta suffragio canonicoz valet statutum p̄tra antiquā p̄suetudinē. qd aptius tenet hosti. ⁊ Jo. an. post eū. in. c. ad audientā. de de. nō ressi. sed iudicio meo hic est tex. vt patet ex p̄dictis. Nō. tertio q̄ singularia bona capituli possunt annecti p̄bendis canonicoz si fruct⁹ p̄bendarum sunt minus sufficientes. ⁊ nimiz quia ob causam possunt capelle annecti p̄bendis. vt in. c. expō

fuit de p̄ben. ⁊ c. extirpande. s. qui xō de p̄ben. ⁊ ob hanc causam necessitatis iste vinee fuerunt annexē p̄bendis. Nō. ibi ad successores. q̄ canonici largo mō dicuntur habere successores d̄ quo in c. relatum de p̄ben. ⁊ in. c. quod sicut de cle. Nō. statutū dici iniquū cum statuetes nolunt illud obseruare quod alijs statuerunt. ⁊ facit iste tex. p̄ opinionem Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iur. vbi dicit q̄ si statutū fuit in odiū alicui⁹ particulari p̄sone potest ab eo appellari. ar in. l. i. in. si. ff. d̄ do. excep. dic tñ q̄ appellatio non est necessaria sed sufficit p̄tradictio. vt voluit hic Clin. ⁊ bene p̄bat per istum tex. quia hic non fuit appellatus ab iniquitate statuti. sed superior fuit aditus per viam querele. probatur ratione quia extraiudicialia non trāseunt in rem iudicatam vnde aduersus grauamen extraiudiciale competit duplex remedium. primū per viam appellationis. scdm̄ per viam querele. vt p̄batur in. c. concertationi. de appella. li. vj. Et ex his ⁊ ex tex. no. q̄ statutum editum in odiū particularis p̄sone tenet sed per contradictionē potest reuocari. sic tenet Clin. hic ⁊ doct. ⁊ esset notabile dicitur. sed ego dubito an hec sit verum. quia lex debet esse rationalis ⁊ honesta et omnibus cōmunis. iij. di. erit autē lex. ideo dicit Bar. in. d. l. omnes populi. q̄ statutū iniquitate cōtinens est nullum ipso iure. ⁊ ad istum tex. respondet q̄ de facto fuit facta reuocatio statuti quinimo nō apparet ex tex. q̄ papa hec statuta annullauerit sed solus prouidit aduersus iniquitatem. Nō. valere consuetudinem vt antiqui canonici et iuniores canonici sint eāles in p̄ceptōe fructuū. quid autē fieret cessante p̄suetudine dicaz. j. Nō. q̄ dicta sapientū possunt adduci i d̄ castōe causarū vt hic. ⁊ fuit adducta auctoritas Latonis. ⁊ vide in. c. p̄uenit. lxxxiij. di. In glo. j. abi in p̄ iudiciū alioz ⁊ malo zelo ⁊ p̄ p̄suetudinē ecclie p̄dēra solutiōne gl. Adducit em̄ multa ad inferendā iniquitatem statuti. nā malo zelo isti fecerūt statutū hoc. quia non p̄ vtilitate ecclie sed vt ampliaret p̄prios redditus. qz p̄ deficientiū accrescebat eis. Itē erat p̄tra p̄suetudinē ecclie. Sed circa hūc p̄mū intellectū quero an si cessaret malus zelus valisset statutū p̄ antiquā consuetudinē. hosti dicit q̄ sic. nā si isti p̄uertissent p̄bendas nō residentū in vtilitatem ecclie valisset statutū. licet ipi p̄ceperēt in abūtia ⁊ in p̄nitia. quia nō est iniquū vt statutum p̄cernat futuros canonicos nō aut p̄ntes. quia p̄priū statutū ē p̄cernere futura. s. e. c. ij. hoc dicit mibi nō placet. q̄ videt p̄ rōem littere. que fundat se sup̄ disparitate ⁊ nō super vtilitate p̄pria. qz statuetes tenent seruare statuta. ⁊ qd d̄sc̄ iuris ⁊ c. vñ. non p̄sit dici moueri bono zelo si nō reputat idoneuz in p̄prijis p̄sonis qd in alijs statuerūt. sed si statutū fuisset oib⁹ cōe valisset p̄ antiquā p̄suetudinē etiā si alij ressiissent dūmodo facerēt ad vtilitatem ecclie. vt qz indigeret suffragio ministroz vt. s. dixi. dicit etiam hosti. q̄ ep̄s cū p̄sensu capli potuisset facere hoc statutū inducendo istam disparitatem ratione predicta. ⁊ qz in episcopo cessat ratio statuti. quod nō. vt possit

si intelligis absentes illos qui sunt extra ciuitates et
 longe agentes et est maius dubium. glo. quas cõiter
 canoniste allegant in. c. ij. d. testi. li. vj. dicit q̄ in tri-
 bus casib⁹ absentes tñ vocant⁹. in electõe plati. de
 elec. qz ppter. et cū volūt puidere ecclie de canonid
 vt in. c. cū i ecclijs. de pben. li. vj. et cū volūt cessare
 a diuinis vt in. c. si canonici. et c. q̄uis. de off. or. li.
 vj. In alijs casibus absentes de necessitate nō sunt
 vocandi. et p̄ illa glo. facit tex. no. in dicta auē. hoc
 ius porrectum. vbi in alienatione rei ecclie non
 vocant⁹ absentes. Do. An. videt⁹ hic velle q̄ in quoli-
 bet actu graui absentes sunt vocādi. qz in trib⁹ cas-
 bus supius excepti ex q̄uitate p̄iudicij vocant⁹ ab-
 sentes. ergo in alijs grauib⁹. idē dicit⁹ vbi reperitur
 eadē rō. p̄ hoc dicto suo all. glo. no. in. l. j. C. de cõ-
 di. inde. que vult q̄ casus except⁹ a lege d̄z extendi
 ex identitate rōnis. vt est tex. no. in. c. cū dilecta. d.
 p̄fir. vñ. vel inuti. qd̄ tene menti. et sic nō solū. l. cõ-
 munis extēditur ex identitate rōis sed casus exce-
 pti extendent. Distingue tñ hunc articulū lān⁹ p̄
 Bar. in. l. omnes ppli. ff. de iusti. et iure. q̄ aut sunt
 absentes nō hñtes vocē et indubie nō sunt vocandi.
 ad h. c. qz ppter. de elec. Aut hñt vocem. et tñc aut
 sunt absentes ex necessitate aut ex volūtate. Pri-
 mo casu subdistingue. aut ex culpa p̄pria. puta q̄a
 ppter delictū fuerit expulsi vel relegati et nō sūt vo-
 candi. ar. l. admissio. §. qui deficiūt. ff. de capi. di.
 facit. c. p̄ter. xxxij. di. Aut sine culpa. puta ppter ti-
 more tyranni nō audent venire ad ciuitatem vt re-
 gnat ibi pars p̄traria. et tunc siue negocia sint gra-
 uia vel leuia ad h. vt p̄iudicetur abñtib⁹ vt va-
 leat actus debent isti ire ad forinsecos vel eos cita-
 re vt saltē mittāt pcuratores. facit. c. q̄sto. lxxij. di.
 no. Inno. in. c. ij. de no. ope. nun. vbi vide qz po-
 nit pulchra dicta et in. c. bone de elec. j. Secūdo
 casu principali quando detinent ex sola voluntate
 regulariter non sunt vocandi. et hoc tenet Bar. in
 d. l. omnes populi. et facit dicta auc. hoc ius porre-
 ctum. Sed tu excipe casus p̄alle. et no. q̄ alienatio
 rei ecclie nō est adeo magni p̄iudicij vt vo-
 centur absentes. et sic potes ex eo instrui quando
 casus dicitur multuz p̄iudicialis. Ad vltimum
 an p̄sensus debeat prestari in cõmuni. gl. hic dicit
 q̄ sic. sed alia glo. in. c. j. de re. ec. nō alie. li. vj. dicit
 aliud quā vide. sed tu tene hanc glo. quam sequit⁹
 Inno. in. c. in Genesi. et c. audis de elec. et Jo. La. j.
 hic. et cõiter moderni. nam als nō esset differentia
 inter cõsensum collegij et cõsensum p̄uarorum
 et vide glo. no. in. l. sicut. ff. qd̄ cuiusq̄. vñ. q̄ dicit
 q̄ si oēs hoies ciuitatis essent i platea et aliquid fa-
 cerent nō diceret ille actus factus ab vniuersitate
 sed a singulis. ad hoc. n. q̄ actus dicat⁹ gest⁹ ab vni-
 uersitate. optet q̄ more solito congreget collegiuz
 et ibi fiat p̄clusio de explicatiõe actus. Et adde vñā
 no. theoricā Bar. in. d. l. oēs ppli. ponendo duas
 regulas. Prima q̄ in factis collegij p̄sensus d̄z
 prestari in cõi. all. c. in Genesi de electõe. et hoc ē da-
 rum. Secunda regula est q̄ etiaz in spectantib⁹
 ad singulares p̄sonas p̄sensus d̄z prestari in com-
 muni quā maior ps p̄ualet minori p̄ti. vt est casus

no. in. l. et suū herede. ff. de pactis. et est ratio quia
 ex quo ex dispositione iuris valēt disposita p̄ maio-
 rem partem d̄z minor ps vocari vt sic possit maior ps
 ad suā finem minore ducere et in fili d̄z in. l. item
 si vn⁹ in fi. ff. de arbi. et no. in. c. ij. co. ti. in. vj. et p̄ B
 dictū soleo impugnare cõe dictū canonistaz q̄ vo-
 lunt q̄ patroni p̄nt p̄ntare singulariter. nā cuz ma-
 ior ps patronoz p̄ualet. vt in. c. iij. d. iu. pa. debz
 minor ps a p̄ncipio vocari fm̄ theoricā p̄dictā et di-
 xi latius in. c. iij. co. n. In glo. pe. ibi pares de-
 bent esse Inno. aliter. dicit em̄ q̄si apparet de p̄sue-
 tudine ecclie illa est seruāda. si aut non apparet pu-
 ta qz ecclia est nouit⁹ fundata vel variō mō serua-
 tū est. tñc respectu eoz que extunt de cõi salario p̄
 victu debz esse equalitas inter oēs. s̄ respectu eoz
 que dant⁹ p̄ vestimentis et alijs necessarijs d̄z fieri
 distributio fm̄ merita p̄sone et p̄ditões vtriusq̄. qz
 plus d̄z dari doctori vel nobili vel sacerdoti q̄ cler-
 rico minori et p̄az sapiēt. et marie h̄ qd̄ p̄cedit i ec-
 clesijs vbi p̄bende nō sunt distincte. Sic p̄cedit re-
 spectu bonoz cõium capli que distribuūt vltra p̄-
 bendas in singulos canonicos. cū h̄ dicto suo trāf-
 eunt hic cõiter doct. Sz ego puto idē dicenduz in
 victualib⁹ qd̄ ip̄e dicit in vestimētis. qz fm̄ qualita-
 tem p̄sonaz est f̄cda distinctio inter cibos cū plerū-
 qz aliq̄ sunt valde delicati. p̄ h. c. nō cogant. xij. di.
 alle. glo. que hoc tenet in. c. epus. x. q. ij. Item ad
 duco tex. h̄ satis bene p̄bantē in. l. si qd̄. ff. de usufru.
 vbi tex. dicit usufructuariū debere alere et ve-
 stire mancipia fm̄ cuiusq̄ ordinē et dignitatē. i. cõ-
 ditionē et qualitatē cuiusq̄. et p̄dēra d̄ba alere et
 verbū vestire. Sic adduco tex. in. c. cū ad monaste-
 riū. de sta. re. in. d. porro. vbi etiā inter religiosos
 ex causa p̄dicta supior facit d̄fiam in cibis vt pluri-
 mū tñ de hoc stat⁹ p̄suetudini. In gl. fi. in fi. no.
 glo. et vide qd̄ dixi. s̄ in p̄mo no. Hosti. limitat istā
 glo. q̄n̄ qd̄ deseruieret p̄ vicariū. vel als in absentia b̄-
 seruieret ecclie. als nō valeret p̄suetudo tanq̄ one-
 rosa ecclie. vt in. c. j. de p̄sue. et sic trāseūt cõiter do-
 cto. Sed tu vide qd̄ dixi in. c. extirpāde de p̄ben.
 vbi recitauit aliqua dicta aliquoz dicitū valere cõ-
 suetudinē etiā vt nō deseruiat p̄ vicarium dūmo-
 do non sit p̄iudiciū magnū ecclie. et istud tene. Si
 d̄o ecclia vigore p̄suetudinis destitueret m̄stris
 tene dictū Hosti. als tene indistincte hanc glo. naz
 quilibet clericus saltem deseruit ecclie vniuersa-
 li. facit quod no. Inno. in. c. cuz iaz dudū de p̄bē.
 nam olim sine seruitio speciali subueniebant clerici
 indigentibus ex bonis cõmunib⁹ ecclie vniuersal.
 xij. q. i. c. videntes. Quero ad declaratiõem p̄e-
 dictoz quoz de vniuersitate d̄nt interuenire ad h.
 vt actus valeat. So. gl. iur. canonici variat⁹. vñ
 glo. in. c. j. de his que fi. a maio. par. ca. et in. c. cum
 nobis de elec. sed opinio legistarum et canonista-
 rum est vt interueniant due partes vniuersitatis
 vt in. l. nulli. ff. quod cuiusq̄ vni. et. l. nominatio-
 num. C. de decu. li. x. Et ex his duabus partibus
 debet ad minus p̄sentire maior ps. et sic d̄z intelli-
 gi. l. qd̄ maior. ff. ad municipia. et. d. c. j. hoc sentit glo.
 in. l. aliud. §. referē. ff. de re. iur. et glo. in. d. l. nulli

Bar. in. d. l. omnes populi. sensu Inno. in. c. ff. de no. op. nu. et pbat rde. due pres respitant totaz vniuersitatē. dicitur. nulli. et no. iationū. ergo suffi- cit maior ps istaz duaz pūū. si autē pueniāt plures q̄ due pres tūc requirit maior ps oim puenientū qz oēs tūc faciūt vniuersitatē. dico etiā qz h̄ due p- tes sufficiāt ad validitatē act⁹ si tertia ps fuit ptem- pra tūc p̄t p̄tempti. p̄sequi p̄temptū et facere actū retractari. vt in. c. q. sicut de elec. vñ alibi dicitur. qz in talibus pl⁹ obest p̄ceptus vni⁹ q̄ p̄dictio mul- toz. vt in. c. bone. ij. de elec. Et aduerte qz i num- ro duaz pūū nō sūt p̄putādi illi qui nō sūt h̄t vocē vt in. de. qd̄ circa. et qd̄ ibi no. de. ele. Tū vñ diuer- sitatē maximā reperio inter canonicas et legistas. nec repio eā tactā seu decifaz p̄ aliquē. nā fm Bar. in. d. l. oēs ppli. quē sequit̄ cois p̄actica nō sufficit vniuersitatē vocari. sed optet necessario qz interue- niant due pres. ita intelligit. l. fi. C. de p̄di. decu. li. x. sed canonicis cōter distinguūt. qz aut est aliq̄s ad quē spectat cōgregatio vniuersitatis. et tūc si ad mandatū illi⁹ nō veniāt oēs. tūc p̄t venientes ex- plicare actū et. etiā si nō infuciat maior ps collegij. hoc vult Inno. in. c. j. de ma. et obe. et in. c. ij. d. no. op. nu. quasi p̄uocatio superioris p̄stituat nō veniē- tes in p̄tūmā. et p̄tūmā. p̄tūer illos facultatē dandi vocē. et p̄ allego bo. ter. in. c. cū nobis. de elec. vbi dicit qz si vocati ab h̄tē p̄trem nolūt ve- nire faciūt se alienos. ergo nō d̄nt cōputari i nūe- ro duaz pūū. et h̄ sentit glo. in. d. de. qd̄ circa h̄ re- nūit qd̄a Jo. bononiē. doct. in disputatōe sua quā recitat Jo. an. in. c. in causis de elec. vbi d̄r. nāz p̄- nebat casum in vniuersitate in qua erāt. t. hoies et vocatis ab h̄tē p̄tē p̄uenerūt. xxx. et p̄clusio sua fuit qz ius vniūstatis residebat in illis. xxx. si d̄o nō est aliq̄s ad quē spectat p̄uocatio tūc aut illar finis termini vniuersitatis p̄tē ad expedirōez actus. et tūc p̄t mior ps vocare maiorē et nolēte venire po- test mior ps ad actū p̄cedere. qz nō d̄z p̄tūari p̄- pter p̄temptū maioris p̄tis vt no. in. c. in causis. p̄- all. et. d. c. cū nobis. Aut termin⁹ non est p̄tūus ad actū explicandū. et tūc d̄nt saltē interuenire due p- tes qualitercūqz velint et monere tertiā p̄tē. als tertia ps p̄t agere de p̄temptu vt. s. d̄r. h̄ no. i. d. c. ij. et. c. in causis. pbat ex mēte legis no. iationū p̄all. et h̄c opi. canonicaz puto veriorē. et ad. l. fi. sup q̄ sū- dat se Bar. p̄t rñ deri m̄l̄p̄r. qz intellect⁹ illi⁹ est m̄l̄plex et obscur⁹ et p̄t intelligi in facis grauib⁹ i quib⁹ nō sufficit p̄uocare vniuersitatē p̄ tabellā vt campanā. sed p̄ nuncium vel fias. vt no. in. d. c. in causis. Abb.

De in ecclesiarum.

Con- titio laicoz ecclesiam seu ei⁹ bona nō astringit In p̄ma pie ponit p̄stitutio. In scda ei⁹ cassatio. se- cūda ibi volentes. Ho. p̄mo qz ciues h̄nt facul- tatē p̄dendi statuta i ciuitate eoz dūmodo als sint honesta et iusta. hoc statutū fuit hic reuocatū p̄p̄ illud qz cōprehendebat ecclesiam. de hoc dic vt i gl. Ho. qz statutū excedēs fines potestatis statuē- tium est ip̄o iure nullū. p̄ h̄. l. fi. de iurif. om. iud. et

in. c. vt aiaz. de p̄sti. li. vj. Ho. qz statutū laicoz nō p̄t disponere sup reb⁹ eccliaid̄ etiā si talia sint bona quoz d̄sium vñle p̄tinet ad laicos. vt erat h̄ in feudis. et sic dispositū simpli in dominio habet locū etiā in dominio directo dūtaxat. nā directuz d̄sium spectabat h̄ ad ecclesiam. ad h̄ quotidie all. iste tex. et examinabo lati⁹ h̄c materiā. j. co. ecclia.

Ho. ar. qz cassata p̄stitutiōe non cassatur effect⁹ p̄- prius editus. h̄ em̄ papa cassauit nedū p̄stitutiōes sed venditiones inde factas. hoc puto p̄cedere vbi statutū tenuit nisi in cassatione diceret̄ vt p̄stitutiō habeat p̄ infecta. tūc em̄ ois effectus censetur sub- latus. vt est glo. no. in. de. j. d̄ imu. ec. secus vbi sta- tutum esset nullum. vt hic. et p̄batur. j. e. ecclia. et xvj. di. bene quidē. vñ dicit qz cassatio hic ponit̄ refert̄ ad factū q̄ ad ius. qz de iure erāt ip̄o facto cassata vt in iuribus p̄all. Ho. ibi sine legitimo. ar. optimū qz ad h̄ vt valeat alienatio rex ecclesiar- sticarum optet qz p̄sensus p̄sonaz sit legitim⁹. i. fm leges et canones isozmar⁹. Et q̄ inferit qz nō valet alienatio nisi seruata forma tradita a iure et in ca- su a iure concessio. als autem p̄sensus nō potest di- ci legitimus. ad h̄c intellectum adducit Cal. istuz tex. in. c. j. de in iurē. resti. quod est p̄tra glo. xij. q. ij. in summa. et in. c. sine exceptione. que voluit sufficere formā esse obseruatam licet alienatiō nō sit facta in casu licito. h̄ pro primo dicto vide tex. in. de. j. de re. ec. nō alie. et fact. c. j. co. ti. lib. vj. In glo. j. ibi tam iure poli. no. glo. vult enim qz popu- lus possit sibi constituere legem nedum fm legem p̄stitutam et sic iure fori. sed etiam fm equitatem naturalem et sic iure poli. i. celi. de hoc tamen dicē- dum vt plene no. in. l. omnes populi p̄eall. Et cō- clude tres casus. nam quedam sunt vniuersitates non habentes iurisdictionem vt villa seu castrum cum recognoscant ciuitatem in superiorem. Que- dam sunt habentes iurisdictionem. vtputa non re- cognoscentes superiorem saltez de facto. Quedā sunt habentes iurisdictionem modificatam. Pri- mo casu potest vniuersitas sibi facere legem super reb⁹ suis. sed non possunt sibi apponere penam quia appositiō pene deriuatur a iurisdicōe. xxxij. q. ij. §. in hoc. et in. l. fi. ff. de iu. om. iudi. possunt ta- men se per pactum obligare ad penam. hoc voluit Bar. in. d. l. omnes populi. et Inno. j. c. pr. et Jo. an. s. c. precedent. Secundo casu dic qz vniuer- sitas potest omnia statuere que potest princeps. vnde dicit Bar. in. l. infamen. in fi. ff. de pub. iu. qz tantam potestatiē habet ciuitas non recognosces superiorem in territorio suo quantam habet im- perator in vniuerso. et pro hoc facit. c. per venera- bilem. qui fi. sint le. vbi patet qz rex francie qui non recognoscit superiorem exercet omnia iura impe- ratoris in territorio suo. et idē in alijs regibus nō recognoscentibus superiorem. vt dicit Inno. in. c. cum. p̄. de fi. instru. An possint hoc iuste et sine peccato facē remitto ad ea q̄ dixi in. d. c. p̄ venera- bilē. et vide quod no. Bar. in. l. j. ff. d̄ aqua plu. ar. et i. l. si publican⁹. §. i oib⁹. ff. d̄ publi. Tertio casu dic qz fm iurisdicōez p̄t facē statutū et apponē penā.

An vniuersitas scholariū pistoz cerdonum et si
miliū pōt facere statuta. dicitur dū q sic in iurib' eo-
rum. sed dubiū est an possint aponere penā. et cō-
cludo vnū casum. Si vniuersitas h'z rectorē et vult
apponere penā cū suo rectorē tūc potest ad limites
iurisdicōis rectoris. ad h. l. fi. C. de iurif. om. iudi.
et qd no. Inno. in. c. cū ab eccliaz de offi. or. si nō
habet rectorē sentit Inno. i. c. pri. q nō. p' rarium
xō sentit Bal. in. d. l. oēs p'li qz si vniuersitas nō
habet iurisdicōnē nō pōt dare suo rectori. cui' cō-
trariū p'bat in. d. l. si. mihi placet q pōt statuere et
apponere penā ad limites p'ntis. p h bon' tex. i. e.
ex l'is. s' quo ad terminos hui' decre. est dubium
nunqd valeat statutū respectu laicōz. Inno. et ho-
sti. et l'ō post. tenēt q nō. qz nō pōt vniuersitas sta-
tuere in p'udiciū eoz que cōpetūt singulis de iure
gentiū. vt sint d'ia. i. distin. ius gentiū. et h' ius gē-
tium pōt appellari nāle fm Inno. quasi naturali ra-
tione inductū. qz ius ciuile nō pōt tollere ea que sūt
de iure naturali. Insti. de iure nā. s. sed naturalia
et. v. di. p to. imo dicit Inno. q nō pōt pnceps sine
causa mihi tollere d'niū rei mee. s' cū causa sic. vt. l.
itē si vberatū. ff. de rei. v'edi. sicut dicim' in sili de
iure diuino sufficiūt duo testes in omni re. iuxta il-
lud d'niū. In ore duoz vel triū et. vt in. c. l'z vniū-
sis. de testi. m' ius ciuile ex cā aliud statuit. quia in
qbusdā reqrit p'ntiam. vii. vel. v. testiū vt i testamē-
to vel codicillis vt in. l. hac p'sultissima et. l. si vnus.
C. de testa. cū si. ergo eodē modo pōt statuere sup
alijs. et quotidie ad h' all. dicit Inno. legis tractat
mācie l'z. in. l. rescripta. C. d' p'ci. impe. offe. et Bal.
post glo. in. l. fi. C. si p'ra ius vel vn. pub. et tractat
l'z. pncipal' tria. pmo an pnceps pōt statuere cir-
ca legē diuinā. scdo. an circa ius gentiū. tertio qd
circa ius ciuile. Circa primū sit breuis cōclusio. qz si
vult statuere in eo articulo q repit limitat' et pōt. s.
distinguedo interpretando et adiuuādo ius diuinū
Exemplū in lege diuina p'ntet illud pceptū. Non
occides. tamen in. l. positiua est limitatum si quis
occiderit occidatur. et sic patet q p'mū pceptum
nō est indistincte seruandū qz pnceps fecit. et inter-
p'rado statuit q possunt occidi. vt. C. si q's sine iudi-
se vindi. et ad. l. cornel. d' sca. p to. Si xō pceptum
diuinū nō reperit limitatū. tūc aut nulla pōt s'esse
causa limitādi et nō pōt pnceps statuere. puta si vlt
statuere q q's possit p'rabē m'rimoniū cū matre.
aut subest causa. sed dubitat an subsit et psumēdū
est tunc p lege pncipis et no. hoc dicit. Ego limita-
rem hec dicta legistaz duob' modis. pmo qz prin-
ceps secularis pōt interpretari ius diuinū. statuēdo
in his in quibus habz iurisdicōnē. s. in reb' ppha-
nis. sed in spūalibus interpretatio p'inet ad papam
vt tex in. c. p venerabilē. all. facit no. dicitū Fre. de
se. p'li. xij. vbi dicit nō valere statutū laicōz p'ncēs
vsurariū ex certis p'curis. qz cum in talibus nō
h'nt laici iurisdicōnē nō pōt statuere etiā interp'ra-
do. facit. c. tuā. de or. cog. et qd no. Bar. in. l. ticia.
ff. so. ma. scdo limitare vt in casib' sibi p'cessis q nō
psumat causa inq'tum vlt statuere contra ius diui-
nū. qz nō debet inferior violare statutū superioris

L

sine causa apta. vñ no. dicit Inno. l. c. quāto. de cō-
sue. qz etiam papa ne dum p'ra ius diuinū sed con-
tra gnāle statutū vniuersalis ecclie nō pōt venire
sine causa rōnabili et alijs. no. et id qd dixi in pnci-
pe seculari habet locū in papa respectu iurisdicōis
sue. plus tñ dico in eo qz etiā respectu laicōz potest
statuere ex cā graui p'cernēte statum ton' xpianita-
tis vt in. c. j. de homic. li. vi. Circa scdm an prin-
ceps possit statuere p'ra ea que sunt de iure genti-
um et naturali. Conclussio doc. est qz ex cā rōnabili
pōt. videm'. n. qz p'scriptionē inductā a iure possi-
tuo p'uat q's iure s'no. Itē p'pter delictū p'sciant
bona alicui'. vt in. c. vergētis de here. et. C. de bo-
dam. p to. et ad idē. c. ita quozūdā d' iude. vbi papa
certo casu inducit seruiturē cōtra libertatē que est
de iure naturali. si aut nō subest causa et est certus
nō potest princeps statuere vel p'scribere in p'udi-
ciū p'uat in his que sunt de iure naturali fm iop-
nionē canonistaz et legistaz. vt in de. pastoralis. de
re iudi. vbi dicit impatorē nō posse tollere ea que
sunt de iure naturali. et sic nō pōt impator alicui au-
ferre rē suā sine cā. qz impator h'z habeat iurisdicōz
i vniūso nō tñ d'niū rex p'uatā q ab oliz fuet p'ces-
se occupantibus vt Insti. de re. diui. quasi p totū
sed causa exite potest vt. s. dixi. et est cā legitima sa-
uoz p'bblicus. vt. l. item si verberatū. ff. de rei ven.
et no. in. l. antiochensium. ff. de p'ui. credi. et hec
p'cedūt etiā respectu bonoz infidelū. naz sine cau-
sa nec papa nec impator pōt auferre bona eis. de
quo plene dic vt no. Inno. in. c. qd sup his d' voto
potest tñ princeps modicā lesionem auferre. vtpu-
ta dare d'bitoz dilacionē vt nō possit interim con-
ueniri a suis creditoribus vt in. l. quoties. C. de p-
ci. impe. of. secus si in totū vellet p'cedere vt nō pos-
sit pueniri aliqñ. qz sine causa h' non pōt. vt no. sibi
glo. et Inno. hic. licet etiā fm Inno. possit impator
mihi tollere actionē que est de iure ciuili p. l. ij. ff. d'
ori. iur. et est cōis opinio licet qdam. p'ra. vt no. i. l.
ex hoc iure. ff. de iust. et iur. nō tñ pōt facere qn iusti-
cia mihi reddat. vnde reddidit ad p'imeus ius in
quo nō erant actōes sed manu regia admistrabat
iusticia. d. l. ij. et sic habes casum in quo sine actōne
formali quis pōt agere ex sola obligatōe iuris gē-
tīū. qñ dubitat an subsit causa auferēdi que mihi
cōpetunt de iure naturali. et tūc l'z. et cōiter legisse
tenent q psumit p pncipe q iusta cā fuit motus. et
no. glo. s'ngu. in. l. relegati. ff. de penis. que apte
dicit q magna et iusta cā in pncipe est sola volūtas
vnde dicit pncipē posse fm p'ciam suā iudicare.
et quilibet tenet ad mādātū suū iniuncta adimple-
re h'z sit p'ra ius gentiū. et adeo psumit p pncipe
vt nō admittat p'batio in p'rarīū. hoc dicitū sequit
do. An. hic. adduco de. litteris de. pba. et p hoc dī-
ctum legistaz posset illa de. intelligi general' etiā
si papa scriberet p'ra illa que sunt de iure gentiū
qd no. h' dicitū videt satis duz et nullo iure apte p-
bat. imo in p'rarīū posset allegari. d. de. pastoral.
de re iudi. tñ in practica seruaret. Limitare tñ istō
dictum multipliciter. primo vt nō p'cedat cum ipe
princeps sit obligat' in his q sunt de iure naturali

puta ex suo tractu. als de facili posset euacuare
oem tractu cum eo firmatu. qd est tra. l. cesar. ff. de
publi. et tra. c. j. de pba. et ex h. soleo dicere princi-
pem. no posse suo vasalla sine cause cognitoe tolle-
re feudu. qz in feudo est quida tractus i quo vltro
citroqz nascit obligatio. vt in. c. de forma. xxij. q. v.
iuncta. l. liber homo. ff. de x. obli. Itz de natura
feudi est vt no auferat sine ca cognita. vt in li. feu-
doz. c. j. Itz limio vt psumat p principe respectu
subditoz tñ no aut respectu alioz. ad h. no. dictu
Inno. in. c. inquisitioni. de sen. ex. vbi dicit q si pa-
pa madat laico sibi non subiecto palr. q alicui det
rem sua no tenet ei obedire si no appareat legitima
causa obediendi cu non sit ei subiectus palr qd no.
ad idez dicta de. pastoralis. vbi probat q rex Sici-
lie no suberat impatori. Itz limio q vbi ex mada-
to principis timet scandalu futurz seu turbatio xpi
animitatis vel magnu peccatu no est principi obedi-
duz nec psumit legitia ca. dictu est no. Inno. i. d. c.
inquisitioni. Circa tertiu an possit pnceps scribe
re seu statuere tra ius posituum. et coiter tenet q
sic. qz est supra ius posituum. vt in. c. pposuit de co-
ces. pben. et vide q latius no. i. d. l. rescripta. et d. l.
fi. C. de pci. impe. offe. Ego tñ diceret q vbi no sub
est legitia ca veniedi tra ius posituum pnceps pec-
cat illud violado. qz dz facere vt bono paterfamili-
as. qz data est ei pns pascendi ones no aut turbadi
seu molestadi. et dz pcedere ex rectitudine iusticie et
equitatis no aut ex affectoe spali. vide qd dixi post
beatu Tho. in. c. de mlti. de pbe. In glo. pe. ibi
sed alij no. glo. q vasallus pot sibi acquirere nouuz
vasallu in feudado ei feudum etiam in feudando
sine licentia prioris domini et videtur expressum
in ti. de. l. corra. s. similiter. in. li. feu. et placet doct.
hoc dumodo no in feudat eccle qz tñ deteriorare
tur aditio prioris dñi. vt no. in. l. si clientulus. als.
in glo. nec pot vasallus relinqre feudu eccle in vl-
tima voluntate rde pdicta. An aut trafeat in eccleaz
si vasallus efficiat clericus vel monachus. dic vt no.
in. c. i. pñgia de pba. In ea. glo. ibi nec feudu. in-
tellige qñ vlt pcedere in ppetuu. puta dādo filie vel
alteri. secus si in tps vite sue vt no. Inno. i. c. nup-
all. in glo. et hñ facit ibi tex. In ea. glo. ibi. l. inter-
duz. sed no hñ facit ad ppositu. s. dñi. n. dicit q ope
pmisse p libertu pñt in futurz no deberi si libertus
deueniat ad eñ statū q no decet eum vt pñt. doc.
tñ coiter tenet vasallu posse renunciare feudo inui-
to dño dñmō no intersit dño vel nimis cito no si-
at renunciatio. et expsum videt in ti. de vasal. qui s
pñt. l. otha. c. j. dz em fieri renunciatio in manib⁹ do-
mini fm host. et rō pot esse. qz pcedit feudū princi-
palr in fauore vasalli. id pot renunciare fauori suo.
vt. j. de regu. ad aplicā. secus in alijs tractib⁹ qz
ex postfatio sunt necessitatis. l. sicut. C. de act. et ob.
In glo. si. ibi citra formā. h. suppletio ad tex. no
erat necessaria. qz tex. no requirit nuduz pñsum
s legitimū. no aut est legitim⁹ si insonat non fua-
ta forma tradita a iure in casu no pcesso vt. s. dixi.
In gl. i. d. ad inopia. ibi si culpa sua eget indignū
est ei subuenire. h. vtz quo ad casuz h⁹ decre.

Utm accessissent. Dignitas
sublata d
ecclesia p statutū capli pfirmatū p papā vltre-
rius no censet vacare nisi p pstrariū actū statutum
fuerit reuocant. h. d. Diuidit in tres ptes. In pri-
ma pōit allegatio p pñcerio. In scda p capitulo
ibi fuit. In tertia diffinitua pmissio ibi q circa. et i-
cipe sic casum. Quidā ex canonicis tulerū. pposue-
runt corā papa q pñceriar⁹ dignitas tāto tpe va-
casset q ipius collatio ad papā erat deuoluta. vñd
papa de hac dignitate puidit isti archidiacono vt
forte amico suo. cui⁹ cām iste archidiaconus pmo-
uebat. s. hāc collationē allegatur p caplin q illa di-
gnitas no poterat vacare. qz tā erat extincta p sta-
tutū capli. et psequē vt in lra. Ho. pmo ar. q di-
gnitas psonatus et officium sūt synonyma. i. idem
significā. nā idē pñceriar⁹ appellat⁹ qñqz dignitas
quāqz psonat⁹. quāqz officiu. ad h. quonidie solet iste
tex. allegari. sed dic hoc pcedere largo sumpto vo-
cabulo. als stricto modo non. vt dixi in. c. de mul-
ta. de pben. et per archi. in. c. j. de consue. li. vj.

Ho. secundo q dignitas seu beneficium potest
vacare tanto tempore q eius collatio deuoluatur
ad sedē aplicā. et hoc contingit quādo oēs superio-
res illius collationis vñacum ipso collatore habu-
erunt sex menses ad conferendum et distulerunt
conferre. Nam vltima collatio deuoluitur ad pa-
pam. quod declara vt latius habetur in. c. licet. de
sup. neg. prela. Ho. tertio ibi donatio. q collō.
dignitatis potest largo modo appellari donatio
Et hoc ideo quia ex parte conferentis est liberali-
tas sñ cui conferendo. concor. c. si. de offi. vica. li.
vj. et c. relatum. j. de pben. et dic vt ibi latius no.

Ho. quarto vñam legitimam causam supprimē
di aliquam dignitatem in ecclesia. s. vt redditus co-
uertantur in vtilitatem canonicorum quibus pro-
prij redditus non sufficiunt. et ob hanc causam dz
etiam diminui numerus prebendarum. vt in. c. p-
rimo vbi de b. Ho. et tene mēti semper q statu-
entes possunt recedere a statuto pfirmato p sedez
apostolicaz seu aliū superiorē et redire ad ius com-
mune pristinu non obtenta licētia a supiore. Et
idem tenet Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusticia
et iure. s. Bal. tra in. l. omniū. C. de testa. soleo sic
concordare q aut statutum cōcernit principaliter
fauorem statutentium. et pcedat quod primo dixi.
Nam tunc pfirmatio habet vim cuiusdam priuile-
gij cui possunt statuentes vt priuilegio renunciare.
ad hoc adduco bo. tex. in. c. cum illoz. j. de pben.

Si dō statutum cōcernit fauorem alioz vel
ius publicum ita q non mere ipsos statuentes. et
tunc pcedat opinio pstraria. Ratio quia ex quo su-
perior confirmat videtur dispositionem suaz face-
re. quia omnia nostra facimus. quib⁹ auctoritatē
imprimur. in. c. si aplicē. d. pben. in. vi. et in. l. j. C. de
vete. iu. enu. Inferior at non pōt legē supiori tollē.
vt in de. ne romani d. ele. facit qd no. Inno. in. c. ac-
cedētib⁹. j. de pñt. vbi singulariter dicit q si sta-
tutū ecclesie pcernit principaliter vtilitatem vel ho-
nozem ipsius ecclesie non possunt canonici expse

vel tacite illi renūciare. facit qđ ibi dicit. **U**ltimo induco istū tex. ad aliud no. dicit qđ si statueres vť eoz successorē veniunt scianter ptra statutū vidē tar tollē statutū ita qđ p vnicū actū p trariū statuto collegialiter factū tollit ipm statutū. qđ videt helle hosti. r Jo. an. in. c. ad audientia. de de. non resl. facit ad. q. Bar. post l. 7. in. d. l. oēs ppi. vbi querit vtrū p scdm statutū tollat primū si in scdo nulla sit mentio de pmo. r pcludit qđ sic nisi pmoz haberet clausulā derogatoriā ad scdm. tūc em̄ est op^o face- re mentionē de pmo. ar. in. l. si quis in pn. ff. de le. ij. r i. c. nonnulli. j. de rescp. In glo. ij. ibi sine au- toritate pape. doct. h. multū instant ponēdo vari- as opi. Sz colligēdo pstatōres sic distingue post Jo. cal. qđ aut queritur. nunquid ep̄s r caplm pos- sint minuere numex p̄bendaz vel supprimere di- gnitatē in ecclia. aut querit nunquid possint augere numex canonicoz r p̄bendaz vel creare dignita- tem in ecclia. Et primo p̄mitte qđ caplm sine ep̄o r ep̄s sine caplo ista vel similia explicare nō possunt qđ cū sit vñū corp^o nō vñ mutari stat^o ecclie sine cō- sensu vtriusq. de quo vide qđ dixi. s. e. ti. c. cū om- nes. r p̄ Inno. j. de p̄suetudine. cū p̄suetudis. r p̄ gl. in. c. ij. d. v. sig. in. vj. Ad ergo r̄sudet in h. nū- quid sine papa possit caplm cū auctoritate ep̄i. vel ep̄s cū p̄sensu capli ista facere. Distingue ergo sic. qđ aut nūerus canonicoz seu p̄bendaz nō est cōfir- mat^o p̄ papā nec iurat^o. aut est iurat^o r nō p̄firmat^o aut ē p̄firmat^o r si iurat^o. aut ē p̄firmat^o r iurat^o. r p̄mo p̄scq. nūquid possit caplm cū aucte ep̄i augē nu- merū p̄bendaz r canonicoz. Si. n. nūer^o nō ē iu- rat^o nec p̄firmat^o. r i dubio pōt augere si alia cā rōnabilis nō obstat. h. p̄ba in. c. dilecto. r in. c. va- cante. de p̄ben. aut nūer^o est iurat^o sed nō p̄firma- tus. r tūc aut canonici iurauerūt seruare statutū r possunt augere prius sublato statuto. vt no. i. d. c. dilecto. aut iurauerūt seruare contenta in statu- to. r tūc nō possunt venire ptra absq. auctoritate pape. vt in. d. c. dilecto. si tñ p̄ueniāt tenet creatio si incidit in piuriū. vt no. in. dicto. c. dilecto. fac qđ no. Jo. an. in. reglā qđ semel. de re. iur. li. vj. i mer- cu. aut nūerus est p̄firmat^o sed nō iurat^o. tūc si cō- firmatio est simplex tenet creatio. ar. h. in. fi. r in. d. c. dilecto. aut p̄firmatio est facta cū clausula decre- ti irritantis qđ fieret in p̄trariū. r subdistinguis aut em̄ reddit^o ex postfacto excreuet. r tunc tenet creatio. quia in illa p̄firmatōe subintelligit clausu- la nisi reddit^o excreuerint. vt. j. c. pxi. aut reddit^o nō excreuerunt r non possunt de nouo creare. si vero nūerus est iuratus r enā p̄firmat^o tūc eo casu quo sola p̄firmatio impedit fortius p̄stat^o impedī- mentū cū p̄firmatio r iuramentū p̄currūt. sed vbi qđlibet p se nō sufficit ad impediendū nec sil iun- cta impediēt qđ iure nō p̄ba. aut querit an possit caplm creare dignitatē in ecclia. r tūc aut vult crea- re dignitatē oīno nouam r nō pōt. qđ ad solum pa- pam p̄tinet creare dignitates. vt in. c. j. xxij. di. pu- ta si vclint statūē vt sint cardiales i eoz ecclia. aut vult creare vñā de dignitatib^o prius creatis. puta archidiaconatū vel archiep̄scopiatū r potest. ar.

hic. in. fi. nam ista dignitas erat hic extincta. r ex- facto capli erat nouiter instituta sine licētia pape. **H**ec ob. dicitur glo. qđ istō p̄tingat ex p̄ntia prioris dignitatis quia cum dignitas esset proliis ex- tincta debet dici noua creatio. r facit. xxj. di. in no- uo. quod etiaz tenet Jo. an. et etiaz moderniores p̄dicta pcedunt respectu augmētationis seu crea- tionis. An aut possunt diminuere numex p̄bēda- rum r canonicoz seu supprimere dignitatē que is- est creata. aut nō subest causa r nō possunt. vt. j. e. ex pte. aut subest cā. r tūc si papa vel eius auctori- tate numer^o sit p̄fixus vel dignitas sit creata tunc nō possunt diminuere. ar. in. c. cū venisset. d. iudi. r. c. j. r. c. ij. de p̄fir. vti. r hoc dicit tenēt cōiter do- cto. Ego limitare h. dicitū videlicet nisi causa dimi- nuendi esset orta ex postfacto. nā quādamodū pō- test fieri augmentū excreuētib^o facultant^o. j. c. p̄. nō obstat p̄firmatōne pape. ita r diminutio dimi- nutis facultant^o. facit qđ in silī no. gl. in. c. j. de cō- fir. vti. aut cessat auctoritas pape. r tūc si aliqđ ali^o a capitulo instituit illas p̄bēdas vť dignitates nō potest capitulū diminuere sine auctoritate funda- toris vel heredis. ar. c. monasteriuz. xvj. q. vij. als. vj. qđ est bñ no. r originalr fuit dicitū hosti. r per hoc. dicitū l. al. dicit se obtinuisse qđ ep̄s non pōt di- spensare ptra institutōem beneficii vel ipam imu- tare vel ptra eaz venire sine p̄sensu patroni. qđ sp̄ no. Si ergo ex institutōe beneficii collatō est sicēda p̄sbytero nō pōt ep̄s sine licētia patroni dispen- sare vt cōferat nō p̄sbytero. ad idē adduco no. dicitū Inno. in. c. f. de de. nō resl. vbi dicit ep̄m nō posse p̄ statutū beneficii dispēfare. facit qđ no. i. c. ar si clerici. de iudi. in. s. de adulterijs. h. limitarez nisi dispēfatō h̄ret fieri ex necessitate ecclie r patro- nus nollet p̄sentire. ad hoc adduco no. dicta dñō- rum de ro. deci. cccxvj. vbi dicit qđ si patron^o sine cā nō vult cōsentire pmutatōni beneficii pōt ep̄s hoc facere sine p̄sensu patroni. qđ patron^o nō debz impedire magnā vtilitatē ecclie. facit. c. j. de his qđ fi. a ma. par. ca. r ad p̄mū dicitū hosti. ac de quod no. p̄au. in. de. ne in agro. s. ad bec d. sta. reg. vbi dicit ep̄m nō posse beneficiū patronatū vnire sine consensu patroni. fa. r. d. c. monasteriū. aut nō cō- stat de fundatōe alteri. r tūc si bona ep̄i r capli s̄ cōia nō possunt supprimere. qđ ep̄s auctorizaret in facto p̄prio. sed dic qđ tunc recurri ad archiep̄m vel ad papā. facit qđ no. in. de. ij. de re. ec. nō alie. r intellige qđ sup̄p̄sio venit in eoz fauorē. Si bona eoz sūt diuisa tūc pōt caplm cū auctoritate ep̄i supprimē dignitatē si subest legitima cā ar. c. sic vnire de excessi. p̄la. p̄dicta pcedunt nisi p̄firma- tio pape cū clausula decreti obstat fm p̄dicta. nō ob. p̄dictis. c. fi. d. v. sig. vbi in diminutōne fuit re- cursus ad papā. qđ volūtarie ibi cessauerūt vel for- te ep̄s r capitulū nō p̄cordabāt. eodē mō dic ad. c. cū olim de p̄sue. vbi videt p̄bari qđ in creanda dig- nitate est recurrēdū ad papā. r p̄ h. habes materiā glo. declaratā. In glo. pe. in. fi. ex fine gl. habes quinq. opiniones qualiter perdat priuilegium. r vltra glo. ponunt alie mltē opi. vnde in hac mate-

De p[ro]p[ri]etate fidei et p[ro]p[ri]etate p[ro]p[ri]a

intellectus tex. et h[oc] que ad p[ri]m[um]. **E**lectio ad sc[ilicet]m
 .i. quid iuris cu[m] factu[m] subsequens e[st] p[ro]p[ri]u[m] p[re]statio[n]is.
 et d[ist]ingue q[ui] aut sit p[re]statio in dep[en]dentib[us] a mera
 p[ro]p[ri]e p[re]statis et val[et] p[re]st[ati]o exempl[um] si p[ro]p[ri]o p[re]stoz
 q[ui] no[n] intendo aliq[ui]d dicere p[ro]p[ri]a fide si possim[us] dico
 aliq[ui]d p[ro]p[ri]a fide defendit me p[re]st[ati]o vt. xxiij. q. i. hec e[st]
 fides. It[em] pone exempl[um] in testatore q[ui] dicit cu[m] his lega
 uero semel legatu[m] esse volo. si postea his legat[us] n[on] valet
 nisi vt vn[us] legatu[m] vt. l. si q[ui]s. in p[ri]m[us]. ff. de leg. iij. It[em] facit
 d[ist]in[ct]io p[er] s[er]u[um] aut q[ui] p[er] d[omi]n[u]m a voluntate p[re]statis. et al
 terius t[em]p[or]e ille p[re]st[ati]o p[re]st[ati]o iuuat p[re]st[ati]o vt. d. c. tu
 mana. et q[ui]d no[n] in. c. si. d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]o. aut ille no[n] p[re]st[ati]o
 tit[us] et sic si p[re]st[ati]o sit ex ca[usa] p[ro]p[ri]a t[em]p[or]e p[re]st[ati]o. exempl[um] in
 fact[us] mihi mer[ito] vt p[ro]p[ri]a m[er]ito cu[m] b[er]ta si p[re]stoz
 p[ro]p[ri]a i[n]t[er]d[ic]to p[ro]p[ri]a b[er]ta p[er] m[er]ito exp[ri]m[us] v[er]ba apta ad ma
 trimoniu[m] subilomin[us]. valet p[re]statio facta in p[ro]p[ri]u[m]z
 vt in. c. lothari. xxxi. q. ij. et. c. i. q[ui]d me. cau. si aut no[n]
 subest i[n]ta ca[usa] p[re]st[ati]o tollit p[re]st[ati]o p[ro]p[ri]u[m] factu[m]
 h[oc] qu[ia] ad m[er]ito p[ro]p[ri]a m[er]ito retenta no[n] p[ro]p[ri]o ex quo pu
 re p[ro]p[ri]a cu[m] aliqua. vt. l. si no[n] repetit[us]. l. de p[ro]p[ri]o. ob
 cau. ita et p[re]st[ati]o facta p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a no[n] p[ro]p[ri]o ex quo
 postea pure gerit actu[m] cu[m] p[ro]p[ri]a. ex q[ui]d in fact[us] ad q[ui]dem quo
 tidiana. quida[m] ad i[n]st[itu]t[us] amica dixit se velle fideiube
 re. p[er] illo ille postea cora[m] testibus p[re]st[ati]o e[st] q[ui] p[ro]p[ri]a si
 de i[n]st[itu]t[us] no[n] volebat obligat de i[n]d[ic]o fideiussit p[er] p[ro]p[ri]a
 creditor[um]. Et p[re]st[ati]o tollit t[em]p[or]e p[ro]p[ri]u[m] factu[m] cui
 creditor[um] n[on] p[re]st[ati]o et voluit Bar. in. l. n[on] sola. §. morte.
 ff. de na. op. nun. Qu[ia] p[re]st[ati]o sit sup[er] actu in quo ius
 facit p[ro]p[ri]a iuris et de iure et p[re]st[ati]o tollit illa p[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]a. pone exempl[um] ius p[ro]p[ri]a q[ui] si spon[dit] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 spon[dit] de futuro i[n]mediate p[ro]p[ri]a m[er]ito m[er]ito p[ro]p[ri]a
 in. c. is qui. de spon. pone q[ui] spon[dit] p[re]st[ati]o q[ui] no[n] i[n]te
 dit ea p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a m[er]ito m[er]ito m[er]ito et m[er]ito p[re]st[ati]o
 tit[us] no[n] quid p[re]st[ati]o tollit p[ro]p[ri]u[m] factu[m] subsequens in q[ui]d
 dico q[ui]d vbi cessat turp[er]do valet p[re]statio ex quo
 ps in e[st] fauore ius p[ro]p[ri]a p[re]st[ati]o p[re]st[ati]o h[oc] p[ro]p[ri]a
 ar. eoz que no[n] in. au[re]. sed ia necesse. l. de dona. an
 nup. vbi dicit l. y. et p[ro]p[ri]a iuris q[ui] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 ne iuris et de iure admittit p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a illi in e[st]
 fauore p[ro]p[ri]a et dixi in. d. c. is qui si q[ui] ex post facto tol
 lit p[ro]p[ri]a iuris p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a multo fortius vbi
 appet de voluntate an factu[m]. fa. q[ui]d no[n]. In. in. c. quia
 pleriq[ue] de immu. et. sed vbi turp[er]do v[er]sa in p[re]st[ati]o
 tione vt in ex[em]plo p[ro]p[ri]a valet p[re]st[ati]o dictu[m] est no[n]. In
 no. in. c. veniens de spon. et hec breuissime quo ad fin
 sed vbi no[n] v[er]sa turp[er]do n[on] valet p[re]statio vt p[er] Jo.
 an. in. c. veniens. d[omi]n[u]s. Quo ad vltimu[m] quado p[ro]p[ri]a
 testatio venit ad dandum certum intellectum factu[m] m[er]ito
 t[em]p[or]e i[n]telligibili et non tollitur factu[m] sequens
 licet prima fronte videatur p[ro]p[ri]u[m] sed debet intelli
 gi sc[ilicet]m p[re]statio[n]e p[re]statis et intelligo q[ui]d p[re]st[ati]o

est facta in p[re]sentia illius cuius interesse vertetur exem
 pl[um] existens cora[m] iudice recepto libello dicit q[ui] resp[on]s
 dere vult t[em]p[or]e animo sit. c[on]f[ess]o. hec p[re]statio p[ro]p[ri]a vt vo
 luit h[oc] Inno. et ad hoc allegat quod dicit Inno.
 et voluit in. c. vnico. de lit. c[on]f[ess]o. sequit[ur] Bar. in. d. §.
 morte. na ad libellu[m] pot[est] resp[on]dere multipliciter et ani
 mo i[n]te[n]t[us] c[on]f[ess]o. et anio iudice informadi. vnde ex quo p[ro]p[ri]a
 testatur sc[ilicet]m vn[us] intellectu[m] no[n] det intelligi sc[ilicet]m aliu[m]
 lz ali[us] sit magis co[n]s[ist]e[n]s fa. l. n[on] s[er]u[us]. ff. de ne. gest. Ad
 idem adde dicit Inno. in. c. cum ana. de elec. in addi.
 vbi dicit q[ui] si ps dicit in p[re]sentia iudicis p[re]stoz q[ui] no[n]
 i[n]t[er]d[ic]to c[on]f[ess]o in vos tanq[ui]d in iudice p[ro]p[ri]a et hac
 p[re]statio[n]e salua dico sic q[ui] valet talis p[re]statio nec tol
 litur p[er] verba subsequenta vnde iudex no[n] pot[est] illu[m] p[ro]p[ri]a
 nare vt p[ro]p[ri]a q[ui] no[n] dicit p[ro]p[ri]a ex quo p[re]statur
 q[ui] no[n] intendo c[on]f[ess]o vt in iudice et iudice sit caut[us]
 vt addas in p[re]statio[n]e ista v[er]ba nisi quaten[us] de iure te
 neor t[em]p[or]e eni defenditur a p[ro]p[ri]a. It[em] adducte
 q[ui]d hoc cu[m] et lib[er]us p[re]statio iuuat quado co[n]f[ess]o cu[m]
 factu[m] vnde nisi reputat in quolibet factu[m] tollitur p[re]st[ati]o
 p[ro]p[ri]a factu[m] pure gestu[m]. exempl[um] co[m]pareo coram
 iudice et recepto libello resp[on]s deo cu[m] p[re]statio[n]e q[ui] no[n]
 i[n]t[er]d[ic]to c[on]f[ess]o in cu[m] tanq[ui]d in iudice co[m]petent[us] si po
 stea facio aliquos actus coram eo et non repeto p[ro]p[ri]a
 testatione tollitur p[ro]p[ri]a p[re]statio facta cora[m] eo. et de
 hoc est tex. nota. sc[ilicet]m vn[us] intellectu[m] in. d. l. cu[m] in plu
 res. §. locator. ff. loca. tenet Bar. i. d. §. morte. et Jo.
 an. hic q[ui] intelligo quado ps habuit lib[er]a fa. p[ro]p[ri]a
 p[re]stati[us] sed si p[ro]p[ri]a i[n]st[itu]t[us] m[er]ito iudicis q[ui] timuit. et
 tirannide non fuit ausus toties replicare credo q[ui] p[ro]p[ri]a
 p[re]statio sufficit quo ad tota[m] causa[m] donec cessave
 rit mer[ito] ar. op. c. i. q[ui]d me. cau. et in. c. si iustus metus
 de appel. et hoc sufficit quo ad intellectum. c. et glo.
In ea. glo. vbi pot[est] dici. ex hac p[ar]t[ic]ula vsq[ue] ad fine[m]
 colligit[ur] vna so. ad co[n]trarium p[ro]p[ri]a q[ui] p[re]statio
 hic p[ro]p[ri]a respectu antiquarum p[ro]p[ri]a et respectu
 bonozum p[ro]p[ri]a. na sol[u] p[ro]p[ri]a istis ex sup[er] ex p[ro]p[ri]a
 sc[ilicet]m fructibus et redditibus quasi glo. innuat q[ui]
 cessante p[re]statio[n]e ist[us] recepti vltra numeru[m] debu[er]it
 habere p[ro]p[ri]a ex antiquis p[ro]p[ri]a quasi ex receptione
 vltra numeru[m] frangatur ne du[m] numerus canonicorum
 sed etiam p[ro]p[ri]a. sed h[oc] dictu[m] no[n] placet et p[ro]p[ri]a glo.
 .j. in. v. integritatis in si. dicit p[ro]p[ri]a vt no[n] frangatur
 numerus p[ro]p[ri]a sed canonicoru[m] t[em]p[or]e et illu[m] e[st] co
 munius et verius et p[ro]p[ri]a videt in. c. p[ro]p[ri]a d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]a.
 et in glo. h. h[oc] tenet exp[re]sse qua[m] no[n] ad id[em] facit. c. v[er]le
 ctus h[oc] co. ti. Ex his infertur ad q[ui]dem quod dicit
 nam an super excrecentia redditu[m] frangat numerum
 p[ro]p[ri]a ipso iure et videtur q[ui] sic p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 subintellecta de qua in tex. Sed vera p[ro]p[ri]a videtur
 vt non frangatur ipso iure p[ro]p[ri]a. d. v. sig. sed e[st] in p[ro]p[ri]a

p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a

unus

*laycus qd hnt p bnda
habet qd no canonice*

rumpendi sic intellige pditionem illam de qua in tex.
Item tot sunt instituendi in ecclesia qd ex redditibus
eis pnt sustentari vt in. c. i. de insti. et si aliqui sunt re-
cepti vltra numerum debet numerus pbandarum aug-
mentari ex supererescencia reddituum nō tñ antiq̄ pbe
de p̄fundant sed accrescentib⁹ fructibus creantur no-
ne pbande pares cum antiquis et de h̄ est tex. nō. b. z
alibi nō ita bñ pbatur. In glo. in. v. in canonicos
nō p̄mo ex ista glo. qd laycus pōt habere pbandam in
ecclesia s; n̄ canoniam q̄si velit gl. qd canoniam sit ius spūa-
le pueniens eo ipso qd aliquis recipitur in canonicum
pbanda vero est quid tpale debita canonico rōne offi-
cij et canonie. Contra h̄ opponit de. c. dilecto. de pben-
vbi pbanda appellat ius spūale et indiuiduū. So. intel-
lige istum tex. qñ pbanda h̄ annexū canonicatū. vñ
rōne canonie d̄ ius spūale. Ista glo. intelligo qñ pben-
da ē p se p̄sistens in mera tpalitate nā pbanda singl̄
p̄siderata p̄sistit in mera tpalitate qz ex bonis tpalib⁹
p̄stituitur pbanda sic intellige Inno. in. c. maioribus.
de pben. et iō dubitat an in ecclesia regularibus possit
esse pbande seu portiones p̄uilegiatē q̄ sunt loco pben-
darum de quo vide p Inno. in. c. dilectus. el. h̄. d̄ pre-
ben. et qd ibi dicit et p Jo an. in reglā. nō est obligato-
rium. de re. in. in merca. Secōdo nō ex glo. qd licite
sunt p laycis in ecclesia pbande. et refert. Compos. b.
seru. in ecclesia sancti martini Carnotē. vbi assignā-
tur aliq̄e pbande nobilibus rōne paupertatis vel
seruicij temporalis p hoc. c. possessiones. xvi. q. i. vbi ec-
clesia d̄ sua bona cōdicare pauperibus. xvi. q. i. c. si. dicit
etiam hic Compos. qd ppter cōtionem que est inter pben-
dam et canonicam si pbanda solita p̄ferri canonico p̄fer-
tur clerico vid̄ etiā collatus canonicatus p b̄ facit op-
time. c. translato. s. eo. In glo. in. v. p̄cipere. ibi
simoniacum fuisse. Nō bene glo. qd si receptus in
canonicum facit pactum vt nihil oino petat rōne cano-
nie p̄mittit simonia. sed non p̄bat p tex. que glo. alle-
gat. sed optime fa. c. p tuas. iij. de sumo. et declarat vt
s. dixi. In glo. si. glo. loquit aliquātilū obscure. s;
forte voluit intelligere vt intelligit Inno. qd canonici
fecerunt statutum p se vt recipiendi vltra numerum ni-
hil p̄cipent de canoniam nā sine statutum sit bonū siue
ma iū n̄ p̄mittit simonia scdm eum et bñ qz cū nullo sit
pactum nec ex sola editione statuti venditur aliquid
spūale qz venditio nō p̄sistit sine p̄cio in. s. p̄rium. in-
sti. de emp. et ven. S; si statuti legeret tpe receptionis
in canonicū quo cauetur vt aliquid det vel p̄mittatur
et recipiendus p̄mitteret obseruare tunc bene p̄mittit
simonia. qd bñ nō. nā scdm hosti. sicut p̄suetudo nō ex-
cusat ita nec statutū. j. de sumo. veniens. et. c. nō satis.
et intellige scdm hosti. qñ statutum nut̄ret p̄uati cō-
modū et tpale secus si publicum et spūale. et p b̄ dicitū

*Summ
Capendo*

dicit h̄ doc. canonicos nō excusari si exigūt aliqd̄ tpa-
le a nouiter recipiendo seu recepto diuidendū inter eos
secus si venit appli canō alicui op̄i p̄ta. p bono fabri-
ce vel alt̄ius utilitatis ecclesie h̄ dicitū pl̄z in rōe p̄sue-
tutinis nō rōne statuti allego tex. aptū. i. q. iij. ex ml-
tis. vbi tex. que nescio alibi dicit nil debere exigi a be-
neficiando etiā vt illud p̄uertat in fabricā vel aliā utili-
tatem eccle ne bñficia videant p̄tios p̄cedi. S; dice-
res tu q̄re valet pon⁹ p̄suetudo q̄ statutum dico qd sta-
tutum non h̄ p̄ncipiū volūtarium s; necessitatiū. et
paria sunt petere exp̄sse vel cū editione statuti p̄suetu-
do habuit p̄ncipiū volūtariū nā ex pietate vel liberali-
tate potuerunt recepti nouiter aliquid dare utilitate
ecclesie applicandū. et ex istis obligatōib⁹ volūtarijs
poterit induci laudabilis consuetudo sic intellige tex.
nō. in. c. ad aplicā. de sumo. Et vide qd ibi dicit et reti-
gi in. c. Jacob⁹. e. ti. dicit etiam h̄ Inno. qd si nihil pete-
retur vel p̄mitteret s; recept⁹ aliqd̄ sponte dat canoni-
cis eccle nō p̄mittit simonia s; ibi sit statutū aliqd̄ exi-
gens qd nō. p b̄ facit. c. et h̄ q̄ones de sumo. et. c. p̄su-
luit. de v. u. et sic vid̄ qd tēpore quo quis recipit spūa-
le pōt dare spōte aliquid tpale ad qd vide tex. nō. i. q.
i. emendari. In glo. in. v. industria. nō si. glo. et p
clauora vba dicit hosti. qd p̄ industriam canonicorū
augmentant pbandē cedūt eis s; si bona capl̄ augmen-
tantur p̄t etiā augm̄tari pbandarū numer⁹ vt b̄ q̄si in
p̄manibus redditibus nō referat vnde pueniat augm̄t-
tum. Ego cederē qd etiā ex pbanda singlari possit ali-
quid subtrahi si aliquid superest ex necessitatibus ip̄ius
canonicis. vt qz pbanda multū habūdat. rō qz bona p̄-
bandarū sunt canonicis et eccle et canonicis possident n̄
iure p̄prio s; eccle vt. xij. q. i. s. si. cū. c. se. si ergo vna
pbanda multū habūdat et alia est multū tenuis pōt
ep̄us cū capl̄o ex pbanda habūdanti supplere defectū
tenuis. sicut ex bonis vnijs ecclesie p̄t sup̄pleri alteri
vt in. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi. nec ē curandū de inou-
stria canonicis qz ad h̄ tenebat. Itē sup̄fluū d̄ deputa-
ri ad piam cām vt in. d. s. si. ergo si fiat deputatio per
ep̄m et capl̄uz ad piam cām p̄uertit res ad vsum destina-
tum. In glo. in. v. ad pbandas. in su. tene h̄c vlti-
mā so. gl. et eā declara vt nō. gl. in. c. h̄. de p̄cel. pben-
li. vi. Et p̄clude qd si p̄mitteret canonicat⁹ vel pbanda
nō v; p̄missio vt in. c. h̄. de p̄cel. pben. Sed si qd de p̄-
sentis recipit in canonicū et p̄mittit sibi de p̄ximo vaca-
tura t; receptio qz ius canonie ē questū d̄ p̄nti et d̄ ha-
bere pbandā vacaturā nō rōne p̄missionis s; canonica-
tus habitū et iste ē intellect⁹ h̄. c. In glo. in. v. vltra
numerū. nō glo. ad quā quotidie fit remissio cum
queritur an recepti vltra numerū debeāt h̄c stallam in
choro vocem in capl̄o distributiones quotidianas et
alio que soliti sunt canonicis recipere et vltra glo. recipiunt

In p[ro]p[ri]o
 alie opinioniones varie. Inno. et Compostul. de directo
 sequuntur contraria opi. Distingunt enim q[ue] aut in loco e[st]
 consuetudo q[ue] canonicus installatur tunc ad limites in-
 stallationis consequitur vocem & fuerit installatus in
 choro habet ea q[ue] sunt chori. si in caplo habet q[ue] sunt de ca-
 pitulo. si autem non subest ea siue consuetudo installationis
 dicitur q[ue] caplo q[ue] recipit seu instituitur habet plenu[m] ius
 canonic[um] q[ue] lz spalia non transferantur, sine traditione
 vt. l. in traditionibus. L. de pact. secus t[ame]n in spirituali-
 bus. p[er] quo[m] vide bonu[m] tex. in. c. si tibi abisti. de p[re]ben-
 li. vi. Jo. in. distinguit inter receptum ante sup[er]ioris
 et receptu[m] voluntate capli. p[ri]mo casu recept[us] nihil conse-
 quatur scdo debet habere vocem in caplo et distributio-
 nes et si sit ro diversitatis q[ue] subuenitur ei qui in ne-
 cessitate constituit[ur] e[st] vt in. c. ab arbitris. et ibi gl. d. offi-
 dele. li. vi. Jo. de lig. hoc ignat q[ue] pinguis ius ha-
 bent recepti ante pape q[ue] capituli vt patz in. c. hi qui
 de p[re]ben. li. vi. do. d. ro. decif. cccclij. dicit q[ue] de consue-
 tudine curie approbatur est q[ue] isti recepti ultra nume-
 rum nihil interim recipiant q[ue] no[n] h[ab]ent plenu[m] ius quin
 imo talis canonicatus v[er]o post collationes p[re]bende
 sibi facta cui est annexus canonicatus loquunt t[ame]n d[omi]n[us]
 receptis pape ante. Do. an. distinguit q[ue] aut papa
 mandat aliquem recipi cum plenitudine iuris canonical[is]
 vt in. c. dilect[us] fili[us] d. p[re]ben. et in. c. p[ro]p[ri]o. de c[on]sec. p[re]-
 ben. q[ue] tunc talis d[omi]n[us] h[ab]ere omnia. Aut mandauit istum sim-
 p[li]t[er] recipi ultra numeru[m] et tunc p[re]cedit opi. gl. aut quis
 recipit ante capli et tunc d[omi]n[us] talis omnia iura recipit et
 c[on]seq[ue]nt[er] hic. Credo q[ue] ista q[ue] dependeat a decisione
 alterius q[ue]n[on]is an. s. p[er] receptionem ultra numeru[m] fran-
 gatur numerus. na[m] si numerus frangit[ur] no[n] vides qua-
 re iste receptus no[n] d[omi]n[us] o[mn]ia h[ab]ere lz n[on] h[ab]eat p[re]benda[m] na[m] ha-
 bere vocem in caplo et stallum in choro et distributio-
 nes quotidianas no[n] sunt ita necessaria ad p[re]bendas
 sed ad canonicatu[m]. na[m] a principio erant canonici sine p[re]-
 bendis distinctis maxime q[ue]n[on] ecclesia no[n] habebat t[er]ra-
 lia. xij. q. i. c. videntes. et p[er] q[ue] p[re]fate esse canonici
 absq[ue] p[re]benda vt no[n] Inno. in. c. si de cle. no[n] resi. ex se-
 paratis. ergo no[n] d[omi]n[us] fieri illatio vt in. c. ij. de transla. p[re]-
 la. et in. l. papinian[us] exuli. ff. de mino. cum ergo ista sit
 accessoria ad canonicatu[m] etiā ista transferunt vt in. ca.
 translato. s. eo. vnde ad p[ro]posita q[ue]n[on]e dicit q[ue] aut ca-
 nonici receperunt aliquam simpl[ite]r ultra numeru[m] et frangi-
 tur numerus vt patet ibi in derogatione sue constitu-
 tionis et p[er] c[on]sequens sic receptus d[omi]n[us] habere omnia
 iura canonicalia et expectare p[re]benda[m] t[em]p[or]e suo. na[m] vide-
 mus in regularibus q[ue] ex sola receptione recipiant ius
 caplare et alia q[ue] sunt d[omi]n[us] iure collegij. aut canonici reci-
 piunt aliquem b[on]o adiecto vt sit sup[er]numerario. et sic p[er] q[ue]
 noluerunt frangere numeru[m] s[ed] q[ue]d[am] ius extraordinari-
 um dare et b[on]o casu p[re]cedat gl. q[ue] sic recept[us] n[on] h[ab]et ius in

tegrū s[ed] e[st] q[ue]d[am] ius p[re]paratorium ad futurū ius inte-
 grū obtinendū et p[er] h[oc] p[er] instrū q[ue]d dicens cū doctores
 et ordinarij collegij recipiunt aliquem ultra numeru[m] q[ue]le
 ius habeat in collegio et an habeat vocem approbadi vt
 repbandi doctorandum. si v[er]o ad mandatu[m] pape sit re-
 ceptio aut papa scribit vt cū plenitudine iuris canonici
 talis recipiatur et serua opi. do. An. que in h[oc] mibi pl[ur]z
 aut simpl[ite]r mandat aliquem recipi et dependz ab illa q[ue]e
 an frangat numer[us] et c[on]ter tenet q[ue] n[on] vt no[n] in. d. c. p[er]
 illorum. et h[oc] tenendo dicerem istum no[n] habere ius in-
 tegrū et hoc casu p[er]deret opi. do. de ro. na[m] indubio
 no[n] vid[et]ur papa derogare numero s[ed] pot[est] creare q[ue]d[am]
 ius extraordinarium et p[re]paratorium ad integrū ius
 obtinendū sec[us] dicit in recepto ante legati q[ue] legat[us] no[n]
 pot[est] necessitare canonicos ad recipiendū aliquem c[on]tra
 statuta eccie et ip[s]ius p[re]uilegij vt ibi glo. in. d. c. p[er] illo-
 rum. In glo. si. s[ed] c[on]tra h[oc] et c[on]tra tex. oppo. h[oc] enim
 no[n] agebat isti canonici actione reali et sic n[on] d[omi]n[us] debet fieri
 reuocatio ex v[er]o litigioso q[ue] tunc res d[omi]n[us] litigiosa qua[n]-
 do v[er]itur q[ue]d d[omi]n[us] de quo dicitur vt habet in au[th]o-
 litigiosa. L. de lit[er]is et no[n] in. c. eccia. vt li. pen. nec debe-
 bat fieri reuocatio p[ro]pter pendentia[m] litis q[ue] p[er]pendente
 lite pot[est] posterior vt re sua. ideo pot[est] capli c[on]ferre
 p[re]bendas et alienare possessiones c[on]es[er]p[ro] h[oc] sa. quod
 dixi in. c. ex l[ite]ris. de iurepa. Volo. duo sunt p[ri]ncipales
 intellectus ad h. c. p[ro]xim[us] e[st] q[ue] h[oc] reuocantur o[mn]ia ge-
 sta per alterum p[ri]us p[er] q[ue]n[on]e mota corā ep[iscop]o ferrariē
 s[ed] h[oc] h[oc] q[ue] p[ri]mo fuit attentata corā illo ep[iscop]o. et ad con-
 traria n[on] d[omi]n[us] in effectu Inno. q[ue] sit reuocatio p[ro]pter p[er]-
 diam q[ue] n[on] istis canonicis atq[ue] q[ue] cū tenent p[ro]uide-
 re nouis transfere p[re]bendas seu possessiones in seip-
 sos. si at translatio fuisset facta in alium n[on] fuisset facta
 ista reuocatio. Et no[n] sing[ular]i dicit[ur] e[st] enim nouū remediū
 reuocandi attentata lite p[er]pendente vbi. s. no[n] p[ro]fidia in at-
 tentate lz cessent alia iuris remedia. Sed intellectus
 e[st] q[ue] h[oc] reuocant attentata corā ep[iscop]o ferrariē p[er] lite[m] mota[m]
 corā papa. et t[ame]n reuocatio[n]is e[st] defect[us] p[ro]tatis ep[iscop]i nam
 scdm Inno. ex quo papa incepit cognoscere de aliq[ua]
 cā vid[et] illā ad se aduocare et d[omi]n[us] manu inferioris tollere
 ad h. c. vt n[on] in. de app. postmod[um] Inno. v[er]o ab h[oc] recede-
 re et dicit q[ue] requirit q[ue] papa exp[re]sse ad se reuocet cām
 no[n] enim sufficit q[ue] iure ordinario incipiat de aliq[ua] cā cog-
 noscere. h[oc] dicit n[on] esse d[omi]n[us] an papa cognoscat de
 ea vel ad se reuocet q[ue] cognoscendo satis vid[et] reuoca-
 re. d. c. vt n[on] in. Do. an. dicit q[ue] aut papa ex certa scia
 et p[ro]p[ri]o motu ad se reuocat cām vel de ea cognoscat et
 alteri delegat et videtur cāz eripe ab inferiore ita q[ue] no[n]
 t[ame]n p[er] inferioris d[omi]n[us] e[st] inferior sit certificat[us] p[er] que[m]
 cunq[ue] q[ue]li sec[us] si iudex inferior no[n] sit de h[oc] certificatus
 alle. c. si duob[us]. de app. Aut papa facit ista ad instatiā
 alterius p[ar]tis et tunc opus est q[ue] ista p[er] excipiat coram

inferiore iudice alias tenet processus quia papa tenetur
 reuocare si est in quantum pars vult illa reuocatioe ut
 alle. bo. tex. in. c. audita. de ressi. spo. fatetur tñ qd cura
 non recipit hoc dictū. sed facta reuocatioe inditinet e
 curia tenet qd processus corā inferiore sit nullus. hęc
 dicta mibi placēt pręter pñmū. nam vbi supior reuo
 cat motu pprio et ex certa scientia non requirit vt iu
 dex inferior certificetur vt in. c. l. de concess. pben. li. vi.
 Fatetur tamē qd si aliud attēptetur in pñdiciū igno
 rantia. p habilita ignorātia habet illum excusare et hoc
 voluit Inno. in. d. c. i. vbi vide de materia huius reuo
 cationis et ad. c. si duobus. dic qd potestas nō fuit reuo
 cata a supiore ab inferiore. Item super processu con
 tumacie ponitur non autē super pñcipali et hoc nō
 qd quotidiana. Quid autē si duo iudices nō habē
 tes se vt supior et inferior pgnoscāt piter d vna eadēqz
 causa an teneat processus coram vtroqz factus. Inno.
 dicit qd sic. nam ex quo habent ambo iurisdictionem in
 illa causa imputandū est parti non excipienti. si autem
 pferunt cōtrarias sentētiās. Compositū dicit qd nō va
 let secūda lata contra pñmā nisi pendente appellatio
 ne super pñma parte esset lata secūda. nam tūc de secū
 da posset excipi coram iudice appellatioe. Nota
 plura ex istis dicitis. pñmo limitationē ad. l. vbi cep
 tum. ff. de iudi. vt iudiciū debet finire vbi est ceptum
 dic. l. i. excipiatur sed si non excipiatur valet processus
 ab vtroqz sic limita. c. ex tenore de rescriptis. Secūdo
 qd sententia contra sentētiā non valet etiā in vnicuius
 instantiā et iudicis cōtra opi. Bar. in. l. i. l. qñ pro
 no. non est ne. Sed tu dic de hac materia vt plene nō
 in. c. inter monasterium. de re iudi. Tercio nō qd de
 iure supuenienti post appellationē potest quis expiri
 ad effectum cōsequēdi sentētiā pro se de quo vide qd
 le. et nō. in. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. et p hoc cō
 clusione habetur materia huius. c. clara. In glo. per
 cepit terigit vna voce. cuius petiū fuit ab eo videlicet an
 moniales possunt sine peccato mortali lucrum laboz
 suozum sibi appropriare et viuere de eis vt faciūt senis
 et respondet qd sic dūmodo habeāt animum qd parate
 sunt dimittere ad dispositionē supioris. ex quo domi
 nus pñmū peccatū seruo ita etiā supior permittit eis
 aliq admistrāda. et allegat hosti. i. certis locis. s. mibi.
 In. et B. pñsta de basilea vt pñari et vid qd nō. i. c.
 edoceri. de pñ. cū cū ius disponat qd nihil pñmū de
 beat hēre si pñt sibi aliqd appropriare nisi cū lūa expōsa
 etiā hūr ius commune pñra se vt in. c. cū ad monasterium
 d. sta. re. et ita pñsit. o. Bar. rē. Secūdo terigi vna voce
 qd in spūalibz mere volūtariis p decennū currit pñri
 priō et inducēt pñuetudo ad quā laici sunt cogēdi s. se
 c. in spūalibz vt si qd in quolibz āno dedit duas capo
 neco mere volūtariē p decennū ppetuo nō inducēt pñue

*quodlibet agens dicitur ex
 super*
*Quo iudicio dicitur
 in d. i. in*

*In spūalibz mere volūtariis
 currit pñri priō et inducēt pñuetudo
 ad quā laici sunt cogēdi s. se*

*Summa pñcipalium et aliorum legum
 pñ ad hęc dicitur pñ pñmū*

tudo ad quā laici cogēdi sint sen pñscriptio. vt si qd sp
 dedit mibi pñdiciū qñ veni d florētia senas p decennū.
 sec. aut in spūalibz qz inducēt pñscriptio seu pñuetudo vt
 o. dictū ē p. c. ad aplicā. d. sumo. qd valō ē meo videre

Ecclesia sancte marie

... tractabo h materia vltra alios an et qñ
 statutū laicorum sen lex pñcipis extendat ad ecciaz vt
 ecciasticas psonas et cōiter sumat sic. Cause ecciarū p
 pñdices laicorum diffinitū s. dñt. Ergo generalis quo
 ad intellectū sumo sic. Statutū generale laicorū ad ec
 clesias vel ecciasticas psonas vt earū bona in earū pñ
 ditiū nō extēdit nec spūale etiā si earū comodū et fauores
 pñeruat. Diuidit pñcipaliter in duas ptes. in pñma po
 nit duplex diffinitōis motiū. in scōda diffinitō ibi qd
 a senatore. Et scias qd B. c. z. c. eccia sancte marie pmo
 z. h. vt li. pen. ponit idē factū et vid gl. ibidē qd narrat
 seriē rotū negotij s. quātū pñmū ad materia h. c. pone
 sic c. s. l. rale. Eccia sancte marie mouet qñē pñra Jo.
 d. achera sup quibusdā possessionibz corā iudice secu
 lari pēdere lite. iste Jo. pñmū trāsulit possessiones pe
 titas in quōdā mōsteriū. senator romanus corā qd vte
 bat qd vigore cuiusdā statuti laicorū vicē qd si reus
 trāsferat possessionē litigiosā in aliū dēret possessio
 ab eo tolli et dari petenti spoliātū mōsteriū illis pos
 sessionibz et tradidit eccie sancte marie mōsteriū nō cō
 uicto nec vocato vt pñmo denū mōsteriū egit corā pa
 pa petēdo se restitui ad illas possessiones qas senator
 vigore illi statuti sibi abstulerat. papa vō mol. rōibz
 d. qd in ista qd factū fuit p senatore in pñdiciū eccie
 reuocauit et possessiones illas mōsteriū restituit.
 In pmo fm casus positionē tex. apñ pñra opi.
 Bar. in. l. cūctos pños. l. d. sū. tri. vbi dicit qd statū
 tū laicorū generale peccatū nō nutrit s. rōes pñmū
 debz seruari in vtroqz foro pñra laicos qz pñra cler
 cos dūmō specificē nō disponat de ecclesiis vt ecciasti
 cis psonis nec sit pñra libertatē ecciasticā h dicitū repba
 tur h nā B. statutū d. qd pñdici erat generale nec nutrit
 bat peccatū s. veniebat ad obuiādi fraudibz nec erat
 pñra libertatē ecciasticā cū eccia puniat incidentes
 in viciū litigiosi vt nō. in. c. eccia vt li. pen. et tñ h sta
 tutū nō valet respectu ecciarū quinimo nec in foro se
 culari debuit seruari in pñdiciū eccie et h nō. qz nō so
 let ad hoc induci iste tex. Et h nō qd cā ecciarū et ā qñe
 nus vsatur et agitat in foro seculari non dz ecciā nec
 diffinitū scdm ius ciuile et statutū laicorū et sic videtur
 tex. h. p. doc. in. c. i. s. eo. Tertio habet h ar. op. qd in
 dex secularis nō exercet officij suū pñra ecciasticas p
 sonas etiā in causis incidentibz corā eo. nā istud nego
 tiū mōsterij incidenter extū fuit in cā mota corā secula
 ri. et tamen nō potuit iudex secularis in ista incidentia

jurisdictionem suam exercere et sic facit contra gl. in l. nullum
 L. d. testi. q. voluit q. si clericus testificando deliquit co
 ram seculari potest puniri etiam per ipsum iudicem secularem rone
 incidit de quo vide qd dixi l. in. c. v. m. de fo. co.
 pe. *120* q. rto q. laicorum quidam sunt religiosi qdā
 nō et scias q. v. religiosus. potest capi largissime et cōp
 hendit omnē xpianū vñ dicuntur xpiani religiosi vt in
 .c. p. hūani. de homi. in. vi. q. n. d. large et cōprehēdit
 omnē xpianū honeste vivente. nā in eo q. ipendit deo
 debita religionē p̄t dicit religiosus et isto mō p̄t intelli
 gi iste tex. h. q. n. capis stricte et tunc dicunt religiosi
 qui p̄mittunt tria substantialia regule vt nō. in rubrica
 de regu. et dicunt religiosi quasi deo delegati p̄ pfessio
 nem. et h. mō laici cōuersi p̄nt dicit religiosi in. c. nō du
 bium de sen. ex. et h. mō potest etiam intelligi iste tex. qz
 laici cōuersi nō p̄nt tractare sp̄alia ideo nō p̄nt inter
 esse electioni p̄lati vna cum clericis vt in. c. ex. e. d. elec.
 li. vi. et sensus ē vt laici q̄tūcumqz religiosi sine large si
 ne stricte nō p̄nt disponere de rebz ecclasticis p̄pria au
 ctōitate r cū ista lra loquat generaliter. *121* de dic respe
 ctu impatoris vel regis. ad h. xvi. di. si impator. et. c.
 cū ad vñ vbi tex. nō. vult q. etiā impator nō potest inter
 esse p̄lio generali clericorum qd in plenius examino
 in quadā disputatione. *122* q. laici nō p̄nt statuere
 etiā in fauorem eccliarū et clericorū qd intellige quan
 do statutū esset auctorizatiū vt qz de rebz ecclasticis
 disponit p̄cipiendo vel vetando seu p̄hibendo secus
 puto h. esset mere p̄ilegiatū vt. j. latius subiciā.
123 casum vnum reseruatū pape. s. approbare statu
 ta laicorum respectu eccliarum et ecclasticarum p̄sona
 rum. n. q. p̄t p̄lat. cūtra papā approbare statuta laicorū
 circa clericos. rō ē qz null. p̄lat. d. p̄mittere laicis ne
 gotia ecclastica ip̄orum discretionē agant vt in. c. h. d.
 ind. sed papa h. p̄t. vñ dat qz laico p̄tatem excoican
 di vt est glo. nō. xxxij. di. s. v. m. *124* p̄mittit laico cas
 criminalē clericū. q. v. mēnā. r p̄firmādo talia statuta
 facit ea sua qz oīa nra facim. r. l. i. de ve. in. enu. r
 c. si aplice. de p̄ben. li. vi. *125* p̄nt infertur ad qd nō nū
 quid papa possit se subicere iurisdictioni impatoris vñ
 alterius laici et videtur p̄mo qz sic per tex. q. q̄tidie al
 le. h. q. vij. c. nos si in p̄petenter. r p. l. ē receptū. ff. d. iu
 ris. om. iu. vbi habetur qz maior index p̄t se subicere iu
 dicio inferioris. Contrariū decidit hic nō. 30. an. qz
 tenderet in p̄iudiciū sūmi appellat. r ignominia irro
 garet deo si vicarius eius possit iudicari p̄ seclare vñ dō
 papa nō p̄t renūtiare illi p̄uilegio et honori cū p̄ncipa
 liter nō p̄ternat honore seu vtilitatē suā s. deī et ecclie. et
 ad. c. nos si in p̄petenter. dicens qz ibi iudicium sumis
 p̄ discretionē et ex nimia hūilitate papa subicit se iudi
 cio impatoris quinimo plus puto papā nō posse facere
 vt laici iudicio suo iudicent clericos et sic subicere cle

ricos iudici bus laicis qz hoc p̄uilegiū fori hnt clerici
 a deo vt nō. Anno. in. c. h. de ma. et obe. vid bonā gl.
 in. d. c. si impator. xvi. di. et glo. in. c. quāqz de cens.
 in. vi. l. q. papa nō p̄t tollere ea q̄ sūt d iure diuino. xxv.
 q. i. sunt qdā. fateor tñ qz p̄t eos facere suos delegatos
 vt nō. in. c. mēnam. et. in. d. c. h. *126* In gl. h. in. h. nō.
 bene glo. qz bona p̄rimonialia clericorū gaudēt eodē
 p̄uilegio cū bonis ecclie h. m. dicit nō colligit ex tex.
 quia solum hic equipant q̄ ad exclusionē iurisdictionis
 seclaris ecclie et ecclastice p̄sone. de rebus autem h. ni
 chil d. rdo forte glo. dicit h. fore ar. qz sicut p̄sone r ec
 clestie eq̄panē ita bona accessoria ad personam sunt eq̄
 panda bonis ecclie d. h. habes alias tres glo. in. ca.
 ex lris. de p̄igno. in. c. si. de vi. et ho. de. r in. c. s. l. r. xvi.
 q. i. s. vide glo. in. cōtrarium. xvi. q. iij. possessiones.
 q̄ sing. dicit qz bona p̄rimonialia clericorum p̄scri
 bunt sicut bona laicorū nō sic bona ecclie ita qz p̄scrip
 tio q̄dragaria nō extendit ad bona p̄rimonialia
 clericorum ad iudē facit qd nō. glo. et Archi. in. d. ca.
 quāqz. vbi dicit qz nō ē vniuersaliter vñ qz bona clerico
 rum gaudeāt eodē p̄uilegio cū bonis eccliarū hinc dē
 cit nō. spe. in. ti. de in. inte. resti. s. q̄l. r. qz cleric. in. bo
 nis p̄rimonialibz nō petit restōne in integrū p̄textu le
 sionis sicut in bonis eccliarū. d. h. in. de. vnica. de in. in
 te. resti. hinc dō. Anno. in. c. si diligenti. de p̄sc̄p. r. z
 dicit qz solū in casibz in iure expressis bō dicitū gan
 dent eodē p̄uilegio cū bonis eccliarū r satis fuit de mē
 te spe. q̄ in. ti. de. de. p̄iu. ponit istos casus sp̄ales. et
 Archi. in. d. c. quāqz. et hāc p̄clonē sp̄temi. nec ob. c.
 s. l. r. p̄alle. p̄cedit enī quo ad p̄tectionē qz ecclia d. z de
 fendere bō clericorū nec placet rō glo. in. c. ex lris. qz
 nō ē vniuersalis et dicit qd ibi dixi. *127* In. glo. si. ibi sē
 tentia nulla nota bene glofam quot sententia lata cō
 tra non confessum vel non conuictum est nulla et fa
 tex. in. c. nos in quēqz. allegat in glo. s. p̄tra h. facit nā
 snia lata p̄tra ius litigatoris etiā cōtra nō p̄uictū vñ p̄fē
 sum r. et facit ius inter p̄tes et imputand ē nō appellā
 ti vt in. c. cū inter. de sen. et re. iud. et in. l. res iudicata
 ff. de re. iu. et in. l. ingenuū. ff. de sta. ho. ideo intellige
 glo. vt saluet qz tūc snia ē nulla qñ ietiam est lata sine
 medijs et sine cognitione cause lata ē snia vt in. l. pla
 tam. L. de sen. et circa hoc dicit latius qz ant snia lata ē
 sine citatione et ē ipso iure nulla. vt in. l. l. s. ex eo. ff. d.
 sen. q̄ sine ap. rescin. nā citatio ē fundamētū ordinis iu
 dicialij vt est tex. insū. de pe. teme. li. fa. s. q. ix. caueāt
 et in. de. pastoralis. de re. iud. vbi bo. tex. qd tñ fallit
 fm q̄sdam in notorijis de q̄ plene remitto ad. c. vestra
 de coha. de. et mu. et. c. cū olim. d. sen. et re. iud. in. fi.
 r hoc intellige nisi p̄ sit p̄sens in iudicio tūc nō regri
 tur citatio qz ad h. fit citatio vt p̄ sit p̄ns vt nō. 30.
 an. in. c. si. de elec. li. vi. vbi dicit qz admonitio iudicis

Con p̄rimonialia et c.

*Quin lras qz p̄fessio
 nō gūit*

In p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o q[ui] d[icitu]r q[ui] d[icitu]r

*Quo d[icitu]r q[ui] d[icitu]r q[ui] d[icitu]r
Quo d[icitu]r q[ui] d[icitu]r q[ui] d[icitu]r
Et ad h[oc]*

sedentis p[ro] tribunali h[ab]et vim trine monitionis vt e[st] glo.
nō. in. c. p[ro]suluit. de offi. dele. et vid[et]ur t[er]m[in]e scōm p[ro]manez
intellectu. L. quō et q[ui] in. in. l. ij. Si v[er]o citatio fuerit
facta s[ed] iudex p[ro]cessit n[on] data copia p[ro] ad se defendend[um]
fina est nulla ita dicit Inno. in. c. ma. de coha. de. et
mu. h[ab]et p[ro]cederet etiā in notorijs. Idē est q[ui] iudex ple
ne n[on] informat[ur] de meritis cause tulit finiam vt in. c. tū
ex[tra] l[ic]ta. d[icitu]r in. in. te. resti. Et gl. oppo. cōtra t[er]m[in]e. et glo.
et v[er]o q[ui] statutū laicorū debeat extēdi ad eccl[esi]as et cleri
cos saltē vbi de iure canonico n[on] repit[ur] p[ro]trariū sicut in
casu h[ab]et. c. et respectu statuti vid[et]ur t[er]m[in]e. in. c. p[ro]stitit. d[icitu]r in
in. te. resti. et in. c. iij. de eo q[ui] mit. in. poss. et in. c. cū cāz
a p[ro]trario de sen. et re. iudi. de lege p[ro]ncipis videt t[er]m[in]e. in
c. i. de no. op. nū. et. c. aucte. de p[ro]ces. p[ro]ben. li. vi. Sol.
p[ro]pter hec p[ro]traria difficultat[ur] materia h[ab]et. c. et varie in
diuers[is] locis docto. vtriusq[ue] iuris senserūt. s[ed] generalit[er]
repiō duas theoricas traditas a canonistis. vna in. c.
fi. de sola. vbi cōiter dicit q[ui] lex p[ro]ncipis p[ro]iudicialis ec
cl[esi]js n[on] extēdit ad eccl[esi]as nisi exp[re]sse approbet per p[ro]pa
pam s[ed] si fanet eccl[esi]js intelligit[ur] approbata nisi exp[re]s
se rep[ro]betur seu canō sit in p[ro]trarium et hec theorica est
fundata sup[er] eo quia eccl[esi]a vtitur legib[us] cōiulib[us] q[ui] tenus
veniūt in fauorē eccl[esi]e et n[on] in p[ro]iudiciū vt in. d. c. si in ad
iutorium alle. Si v[er]o e[st] p[ro]iudiciū laicorū inferiorū nō exten
dit aliq[ui]d mō ad clericos etiā sit fauorabil[is] et ad h[oc] addu
cūt t[er]m[in]e. istū. alia theorica tradit[ur] p[ro] Jo. an. in. c. i. d[icitu]r no.
op. nū. vbi dicit q[ui] si lex civilis et canonica p[ro]ueniūt p[ro]f
sumus mixtum eis vti in vtroq[ue] foro v[er]o papa sepe sū
dat se sup[er] legib[us] et canonib[us] ut nō. in. d. c. i. d[icitu]r no. op.
nū. Si v[er]o leges et canones discordat. aut lex n[on] p[ro]t
seruari sine peccato et d[icitu]r seruari canō in vtroq[ue] foro vt
in. c. fi. de p[ro]sc[ri]p. et nulla lex peccati nutritia v[er]o vt nō.
in. reglā iur. possessor. li. vi. Si v[er]o lex civilis p[ro]t seruari
sine peccato tūc q[ui]lib[et] lex debet seruari in foro suo. po
nit exemplū in. c. ij. de arbi. li. vi. et h[ab]et theorica firmat
glo. in. d. regula possessor. s[ed] aliā regulā Bar. tra
didit in. l. auctos p[ro]pos. alle. vt dixi in p[ro]n. et latius i.
dicitur. Ego latius p[ro]sequor h[ab]et materia p[ro] enumera
tionē casuū generaliu. Ex quorū decisione p[ro]t inferri ad
decisionem multarum q[ui]d[am] p[ro]iudicialiu. p[ro]io. p[ro]sequor i
p[ro]iudiciū p[ro]ncipis. scōm in p[ro]iudiciū laicorū inferiorū. Ad p[ro]
mū dico q[ui] q[ui] lex civilis specificē disponit sup[er] eccl[esi]
ijs et p[ro]sonis eccl[esi]asticis nec repit[ur] p[ro]trariū iure cano
nico pone exemplū p[ro] totū ti. de sa. san. ec. L. An autē
talīs lex sit seruanda in foro eccl[esi]astico. Jo. cal. in. c. i.
p[ro]alle. dicit q[ui] d[icitu]r necessitate n[on] est seruanda q[ui] n[on] asringit
eccl[esi]as s[ed] p[ro]t seruari ep[iscop]i canō nō p[ro]tradit et dico q[ui]
hec q[ui]d dependet ab alia. An lex civilis sit approbata
eod[em] p[ro]p[ri]o q[ui] canō n[on] p[ro]tradit si specificē disponit d[icitu]r eccl[esi]
ijs et p[ro]sonis eccl[esi]asticis et credo q[ui] n[on] sit seruanda etiā
de necessitate q[ui] talis lex e[st] nulla tanq[ui]d p[ro]dita a n[on] b[on]ite

p[ro]tatem nā statutum assumit vires a p[ro]tate statuentium
vt in. l. si. de iuris. om. in. et in. c. a nobis. d[icitu]r sen. ex. in.
c. vt aiarū. d[icitu]r p[ro]sti. li. vi. q[ui]d[am] est em q[ui] impator n[on] h[ab]et po
testatem sup[er] eccl[esi]as nec p[ro]sonas eccl[esi]asticas vt h[ab]et et me
lius i. d. c. si impator. et. c. cū ad v[er]m. imo hodie impa
tor recognoscit ip[s]i[us] ab eccl[esi]a v[er]o ab eccl[esi]a coronat[ur] et
p[ro]firmat[ur] et ip[s]i[us] d[icitu]r gente i gēte p[ro] eccl[esi]az trāffer[ur] vt fuit
olim translātū de grecis in germanos. vt. in. c. venera
bilem. de electi. et hodie e[st] t[er]m[in]e. bo. viij. di. qui incipit
vna canē. et vide Bar. in. l. i. ff. d[icitu]r reg. re. et q[ui]d[am] plene
dico in. c. nouit. de iudi. i[st]o non potuit impator leges
condere ex defectu p[ro]tatis. et ideo nō. dicit Inno. in.
c. i. de re. ec. n[on] alie. li. vi. q[ui] solēntas introducta p[ro] impa
torem in alienatione rei eccl[esi]e d[icitu]r q[ui] in auct[orit]e. h[ab]et ius p[ro]uoc
ca m. L. de sa. san. ec. n[on] e[st] seruanda q[ui] n[on] potuit ipator
disponere h[ab]et solēntate p[ro] h[ab]et facit rō generalis h[ab]et t[er]m[in]e.
Item ex obseruantia illarum legū denōret q[ui]dā sup[er]
ritas imp[er]ij ad eccl[esi]am v[er]o p[ro]tra omnē honestatē est vt
impator ponat s[er]uicem in messē alienā et p[ro]fundit or
do toc[us] monarchie. facit rō. octing. et. c. ad h[oc] p[ro]cip. di.
dicerē t[er]m[in]e q[ui] si lex esset mere p[ro]uilegiaria tunc esset tenē
da q[ui] tunc cessat rō superioritatis cū q[ui] possit esse p[ro]uile
giatus nō subditus sic intelligo. c. nouit. de iudi. ideo
dico q[ui] vbi lex. esset fundata sup[er] rōne naturali p[ro]t iu
dex eccl[esi]asticus illā seruare nō rōne leg[is] s[ed] rōne natura
li. ad h[oc] l. scire optet. L. de exca. ta. deficiente em leg
re currēdū e[st] ad rōne naturalē vt in. d. l. scire. et in. c. ij.
requirit. de sp. nō. glo. i. di. cōsuetudo L. et ex his ha
bes limitationem optimā ad illa iura q[ui] dicunt leges
civiles suādas si canonibus n[on] cōtradicit. Sed casus
est q[ui] lex civilis disponit generaliter n[on] faciendo men
tionē d[icitu]r personis et eccl[esi]js s[ed] n[on] possit seruari sine pec
cato vt pone exemplū in legibus inducētib[us] p[ro]scriptō
nem cū mala fide et talis lex nō e[st] seruanda nec in foro
canonico nec etiā in foro civili q[ui] nulla lex v[er]o inducō
peccatū vt in. c. fi. de p[ro]sc[ri]p. et p[ro]t iudex secularis cōpellit
etiā vt illā n[on] seruet vt in. c. l[ic]t. de iurei. li. vi. h[ab]et voluit
Bar. in. l. si. L. si cōtra ius vel vti. pub. et in. d. l. p[ro]uile
gia. Tertius casus q[ui] lex civilis est generalis et rōna
bilis nec cōtradicit canonē tūc si est fauorabilis e[st] ser
uanda etiā q[ui] ad clericos secus si p[ro]iudicialis vt in. d. c.
i. et in dicta theorica sup[er]ius alle. Circa h[oc] t[er]m[in]e cōtigit
nōbile dubiū q[ui] lex dicat p[ro]iudicialis clericis pone
q[ui] clericus institutus heres nō cōfecit innētarium an
teneatur ultra vires hereditatis dico q[ui] vbi lex p[ro]t h[ab]ere
aliq[ui]d comod[um] et aliq[ui]d incomodū nō p[ro]t dici p[ro]iudicial
fec[us] si aliq[ui]d incomodū et iō lex disponēs in cōtracti
bus in locato deposito emptione et venditione rei et si
milibus. oēs iste leges ex quo nō cōtradicit canonib[us]
sunt seruande quo ad eccl[esi]am. de hoc in. c. i. de no. op.
nū. vbi demolit[ur] eccl[esi]a nouit edificata cōtra n[on] iudiciōes

*Lex p[ro]iudicialis
dicitur*

Lex civilis tollit e[cc]lesi[ae] cohabitatio[n]em
inter e[cc]lesi[as] et laicos
p[ro]hibito e[cc]lesi[ae] p[ro]hibito

que actum sp[irit]uale[m] p[re]sumendo et lex canonica rep[er]itur
in co[n]trariu[m] exemplu[m] si masculus et femina simul cohabit[ant]
tant p[re]sumit lex civilis matrimoniu[m]. l. in libere. ff. d. ri-
nup. lex canonica adulteriu[m]. xxx. q. v. aliter hoc casu
dico standu[m] dispositio[n]i canonice in utroq[ue] foro q[ui] ma-
teria p[er]tinet ad ecclesia[m] et in istis leges no[n] dedignant[ur]
et. vt in. c. clerici. de iudi. et in au[th]. vt clericu[m] apud p[ro]p[ri]os
os epis. Et ex hoc dico q[uo]d licet lex civilis tollit e[cc]lesi[ae] co-
habitatione[m] cui libet materis. vt in au[th]. e[cc]lesi[ae] nulla. L.
de epis et de. standu[m] est iure canonico q[uo]d dicit q[uo]d pot[est]
habere no[n] suspecta. vt in. c. interdixit. xxxij. di. per q[uo]d
e. dico q[uo]d m[er]em vel forore[m] no[n] suspecta pot[est] ep[iscop]us retine-
re in sua cohabitatio[n]e. si aut[em] lex non co[n]tradicit canonice i[n]
p[re]sumendo est mai[or] dubiu[m]. Sed credere q[uo]d non valeat
hoc casu p[re]sumptio legis ex quo materia spectat ad ec-
clesiam q[ui] cu[m] in istis non pot[est] secularis cognoscere q[uo]d
nec p[re]sumere. Jo. fre. dicit in quoda[m] co[n]silio non valere
statutu[m] laycoru[m] p[ro] q[uo]d ex certis co[n]iecturis. co[n]tractus p[re]-
sumitur usurari[us]. hoc dicit[ur] veru[m] q[ui] lex p[ri]ncipaliter si
disponit circa actu[m] sp[irit]uale[m] sed sup[er] tempore cui est an-
nexus sp[irit]ualis. et p[ro] h[uius] saluo no[n] dicit[ur] Bar. in. l. omnes
populi p[ro]p[ri]e. vbi dicit valere statutu[m] laycoru[m] si i[n] certo
casu p[re]sumit contractu[m] sit atum licet sit appositu[m] iura-
mentu[m] in co[n]tractu q[uo]d intellige q[ui] p[re]sumit ex r[ati]onabi-
li ca[usa] alias poss[et] infrange[n]s iuramentu[m] lex p[re]sumere sitatio[n]e[m]
et hoc voluit do. Anto. in. c. cu[m] co[n]tingat. de iureiur. sec[us]
aut[em] vbi statutu[m] irritaret iuramentu[m] no[n] p[re]sumedo sita-
tionem contract[us] vel aliam causam co[n]tractus anollat[i]na[m]
vt voluit Bar. in. d. l. omnes populi vt dixi plenius in
quadam disputatio[n]e que incipit. stante statuto hec omnia
p[re]cedunt dum querit de validitate legis vel de vi con-
prehensua legis. sed si ca[usa] agitat[ur] in iudicio seculari vel
ecclesiastico i[n] decisio[n]is tene q[uo]d. s. dixi. et. f. laius sub
i[st]a. sed in p[re]paratorijs iudicij tene hanc regula[m] q[uo]d sp[irit]u-
feruabitur statutu[m] seu co[n]suetudo illius loci vbi ca[usa] venti-
lat. Jo. si ca[usa] clerici v[er]itur cora[m] iudice seculari fruabitur
in p[re]paratorijs statutu[m] seu co[n]suetudo laycoru[m] ita intel-
ligo glo. no[n] in. d. c. q[uo]d clericis. de fo. co[m]pe. nec hoc ca-
su statutu[m] laycoru[m] extendit ad clericos. si ca[usa] regulatur
fm natura fori vbi agitat[ur] ad hoc. l. iij. ff. d. testi. et q[uo]d
no[n] in. c. illa. xij. di. et q[uo]d no[n] sup[er] rubrica de p[ro]p[ri]e. et ab
hoc nemo discrepat. et ex hoc infer[re] q[uo]d si ca[usa] clericis e[st] co-
ram iudice seculari recipiat ibi p[er]emptio[n]e[m] instantie fm
leges et statuta laycoru[m]. Si aut[em] ca[usa] laici e[st] cora[m] iudice
ecclesiastico no[n] habebit ibi locu[m] p[er]emptio[n]e[m] instantie
q[ui] no[n] h[uius] locu[m] e[st] iure canonico vt in. c. pe. de iudi. ita vo-
luit no[n]. Cal. in quadam sua disputatio[n]e q[ui] incipit. statuto
cauet. q[uo]d hoc etia[m] dixit Arch. ij. q. vi. in. c. no[n] ideo. q[uo]d si
clericus litigat cora[m] iudice laico no[n] pot[est] appellare an[te] sen-
tentia[m] nisi i[n] casib[us] in q[ui] iura civilia admittu[n]t appella-
tionem. s. q[ui] dixi in. c. sup. c. d. ap. Et si laic[us] litigat i[n] fo-

ro ecclesiastico p[ro] appellare an[te] sententia[m] indistincte sicut ca-
nones p[er]mittit in. c. vt debet. d. ap. 7. c. d. appellat[i]o[n]e. s.
e. ti. Ad p[re]dicta adde bo. glo. in de. disp[er]diolam. d. iud.
di. q[ui] dicit q[uo]d iudex ecclesiastic[us] poss[et] sup[er] usuris p[re]cede-
re simpl[iter]. et de plano. p[ro] illa de. m. si ca[usa] usuraru[m] agitat[ur]
cora[m] iudice seculari no[n] p[re]cedet simpl[iter] et d[omi]no plano s[ed] serua-
to ordie iudicario q[ui] lex canonica no[n] pot[est] dare foro secu-
lari mod[us] p[re]cedendi. et p[ro] h[uius] sit expeditu[m] p[ri]mu[m] me[m]bru[m] p[ri]nci-
pale. Tenio ad fm cu[m] q[ui]rit d[e] validitate statuti seculari-
no[n] inferioru[m] et p[ri]m[us] cas[us] si q[ui] statutu[m] specificice dispo[n]it
sup[er] reb[us] ecclesiasticis vt disponat statu[m] basilij. et di-
cendu[m] q[uo]d si ex defectu p[re]s[er]t[er]it vt h[uius] id e[st] d[omi]no oib[us] casu-
bus in q[ui] dixi lege p[ri]ncipis si valere v[er]o fortius tunc si
valebit statu[m] inferioru[m]. et id puto. Si statu[m] laicoru[m]
disponit sup[er] bo[n]is p[ri]mordialia clericoru[m]. na[m] hec si subicij-
tur foro laicoru[m] ar. op. i. c. si dicit laicu[m]. d. fo. p[ro]p[ri]e. et i. c.
si. d. vi. et ho. de. et i. c. i. d. immu. ec. l. vi. v[er]o falsa e[st] opi-
quanda dicentiu[m] q[uo]d q[ui] agit reale p[ro] dicitis p[ro]ueniri co-
tra laico quali tunc si trahat p[ro]p[ri]a f[er] res fa. c. solite. de
ma. et obe. vbi dicit q[uo]d i[n] p[ro]p[ri]alib[us] clericus recognoscat p[ro]-
p[ri]e seculari in superiorib[us]. s. vt dixi hec opi. e[st] ita q[uo]d cleri-
ci indirecte trahentur ad foru[m] civile q[uo]d e[st] p[ro]p[ri]a. sta-
tuimus. L. de epis. et de. vbi dicit q[uo]d nec in criminali nec
in civili clericus trahi d[omi]no cora[m] iudice seculari quinto
sup[er] re p[ro]p[ri]a cleric[us] pot[est] trahere laicu[m] cora[m] ecclesiastico iudice
vt e[st] cal[is] in. d. c. si cleric[us] bo[n]i an[te] sit accesso-
ria ad p[ro]p[ri]as. fa. c. illi. i. q. i. Et h[uius] opi. seruata curia
vt refert et legit Collec. in. c. q[ui]r. et. c. cleric[us]. d. iudi. no[n]
ob. c. solite. q[ui] intelligit d[e] reb[us] p[ro]p[ri]alib[us] feudilib[us]. na[m]
si feud[us] h[uius] a laico tunc ecclesia vel cleric[us] d[omi]no illu[m] recognosce-
re in superiorib[us]. vt in. c. v[er]o. de fo. p[ro]p[ri]e. sec[us] si bo[n]i no[n] sit
feudalia vt ibi no[n]. et p[ro] h[uius] deciditur q[uo]d p[ro]pone q[uo]d dicit
statutu[m] laicoru[m] q[uo]d p[ro]ductores possessionu[m] p[ro]t[er] dimitte-
re possessionem certo casu quorumcu[m]q[ue] sint possessio-
nes etia[m] clericoru[m]. an valeat statu[m] bar. et q[uo]d si q[ui] laic[us]
si potuerit statuere in p[ro]p[ri]etate clericorum vt p[ro]p[ri]e ex
p[re]dictis obligo. n. e[st] ante cleric[us] et acquisita q[ui] no[n] pot[est]
ei tolli p[ro]p[ri]a si superioru[m] suu[m]. et ex h[uius] dicitur q[uo]d statutus
senen[si] quo cauetur q[uo]d semel p[ro]ducat apotheca[m] si pot[est]
expelli soluendo pensionem p[ro]p[ri]o statutu[m] si extendit ad
apothecas clericorum seu ecclesiarum. It[em] facit ad
q[ui]onem pone cauet statuto seculari q[uo]d id e[st] ius reddatur
clericis in foro seculari q[uo]d reddatur laicis in foro eccle-
astico. in foro seculari s[un]t] m[ul]ta statuta vtilia. an clericus
posset illis vti dicend[um] q[uo]d no[n] q[ui] nulla sit iniuria clericis
si redigunt ad dispositionem iuris co[m]m[un]is v[er]o si p[ro]p[ri]a dicit[ur] sta-
tutu[m] p[ro]p[ri]a libertate ecclesie vt no[n] bar. in au[th]. casta. L. d.
si. san. ec. Sec[us] cas[us] p[ri]ncipal[is] q[ui] statu[m] laicoru[m] e[st] gene-
rale no[n] dispones d[e] clericis vel ecclesijs an extendat[ur]
ad clericos dicit breuiter in h[uius] q[uo]d aut e[st] p[ro]p[ri]a dicitale et si ex-
tendit q[uo]d statu[m] generale no[n] extendit ad no[n] subiectos

De iure p[ro]p[ri]o e[cc]lesi[ae] p[ro]hibito
De iure p[ro]p[ri]o e[cc]lesi[ae] p[ro]hibito

Nulla p[ro]p[ri]etas e[cc]lesi[ae] p[ro]hibito ad disposicio[n]em
iuris p[ro]p[ri]e +
Solutio p[ro]p[ri]a no[n] p[ro]hibito ad p[ro]p[ri]os subiectos V

vt in .c. a nobis primo .de sen. ex. in. ca. vt aiarum. de
 p. li. vi. r. ideo fuit alias p. sultum q. si statuto canet q.
 stantib. mascul. femine nō succedat si femina erat mo-
 nialis statutū non extendit ad eam. In hoc in aduer-
 te ad tres casus aut statū tū iniecit vinculū ante clerica-
 tum aut post. aut oritur. ino agendi ex facto clerici seu
 quasi .sive statutu iniecerit vinculū an. sine post. Pri-
 mo casu porrigit statutu ad clericū. exemplū statuto ca-
 uetur q. primogenitus succedat patri si secundo geni-
 tus fiat clericus post statutu ligatur illo statuto vt nō
 Jo. an in regula. siue culpa .de re. lu. li. vi. in merca. sic
 pōt intelligi vno modo .c. p. stitutus. de in. inte. restit.
 Si vero iniecit vinculum post clericatū si statutu ē p. i-
 diciale non porrigit ad clericum. Ideo si tempore sta-
 tuti scdo genitus erat clericus non debet p. uari succes-
 sione p. aterna vt nō. in regula sine culpa. ideo fuit p. sul-
 tum vt ponit Lap. alle. vj. q. si statuto canetur q. stan-
 tibus masculis femine nō succedat si tpe statuti filia fe-
 mina erat secularis spellit a successione licet intret mo-
 nasterium postmodō secus si p. us erat in mōsterio. Si
 vero statutu porrigit comodō pōt clericus eo vt. ita
 p. sultit Jo. de lig. in qōne facti vt plene recitat Lap.
 alle. c. vj. sequitur do. an. in. c. q. clericis. Allegato et
 Bal. in. l. cūctos p. los. C. de sum. tri. vbi dicit q. sta-
 tutū laicorum generale p. p. hēdit clericos inclusione
 fauorabili exemplū dicit statutu q. extantibus mascul.
 femine nō succedat pone q. masculus sit clericus an p. t
 vt statuto excludendo feminā et dicendum q. sic. facit
 c. dilecti de fo. p. pe. Quidam tū voluerūt h. impugna-
 re hoc dictū p. istum tex. vbi innuit q. etiā in fauorem
 nō valuit statutu laicorū sed teneo primū. Et ad istū
 tex. dico q. p. cedit q. n. specificē disponit sup. rebus ec-
 clesiarū p. hibendo vnde nullo mō p. hēdit clericos
 q. n. p. cedit p. hibēdo p. cipiēdo vt verando seu certā for-
 mā in agendis p. clericū imponēdo vt voluit Jo. de
 lig. in. d. p. silio. q. tunc denotaret superioritas statu-
 tium in clericos. scens vbi statutu simpli. p. cedit porri-
 gendo comodō vt in exemplo p. misso quānimo dicerem
 q. valeret statutu laicorū si specificē facit mentionem
 de clericis nūmodo sit mere p. uilegiatū et disponat si
 p. cipiēdo. vt .l. si dicat q. clericus primogenitus suc-
 cedat vel q. de bonis defuncti hospitale vel clericū ha-
 beant certam p. tem. nā nemo pōt dicere hoc nō valere
 q. laicus pōt p. uilegiare ecclesiaz vt in. c. nouit. d. iud. i.
 Quo ad tertium casum dic vt plne d. i. c. q. cleri-
 cis .de fo. p. pe. *Supra. casus no. op. m. i. g.*

X literis p. na p. nationis a cō-
 munione que p. p. t. u-
 matiam ex p. stitutiōne infertur t. palis est r. si
 p. p. t. u. vel aliter. pena simpliciter appōita p. p. t. u-
 matiam indubio intelligitur t. palis et non p. p. t. u. Et

est nō. casus .prima pars ponit statutu et factum ex
 quo surgit dubitatio .scda dubitationem soluit duas
 rationes inducens scda ibi quia tamen. Nō p. mo
 iuncta sup. scriptione q. doct. legentes faciunt colle-
 gium licitum et approbatum vnde possunt facere statu-
 ta et alia que sunt vniuersitatis explicare et nimirū ex-
 ercent cō. p. fessionem licitā ergo faciunt vniuersitatem.
 vt in. l. si. l. de iuris. om. iudi. hinc dicit ibi gl. q. doc.
 et non scholares faciunt vniuersitatē q. doc. sunt illi q.
 exercent p. fessionem. scholares vero sunt discipuli ex-
 ercentium sed illa glo. non est vera q. etiam scholares
 faciunt vniuersitatē ex quo habent materiam licitā p. ue-
 niendi in vnum et q. sit verum allego tex. nō. hoc apte
 p. bantē iuncta sup. scriptione in. c. q. in causis .de p.
 cu. tenet Inno. in. c. cum ab ecclesiarum. de offi. or. r.
 Bar. in. l. si. ff. de colle. illi. Et pro hoc facit qd. habet
 s. in. p. hēnio. vbi scribit doctoribus et scholarib. vni-
 uersis rē. vnde pondera vbum vniuersis relatum tam
 ad doctores q. scholares p. qd. verbū dico q. doctores
 et scholares in causis conuentibus totum studium
 faciunt vniuersitatem vna ita q. scholares sine docto-
 rib. nihil faciunt nec contra quia qd. omnes tangit ab
 omnibus debet approbari vt in regula. qd. omnes. li.
 vi. et in. c. ad hoc .de offi. archi. et h. apte sentit Bart.
 in. d. l. si. et Bal. in. an. habita. L. ne fil. pro pa. p. h.
 potes decidere qōnem cotidianā an scholares possint
 dare certam formam in examinatione scholaris exami-
 nandi per doctores vel doctores statuere sup. scholari-
 bus examinandis p. d. d. q. in tangentibus mere ipos
 scholares hnt ipsi statuere .i. tangentibus mere docto-
 statuere p. rinet ad eos. si autē p. i. n. i. n. e. certum qd. p. c. t.
 nens vtroq. debent simul p. uenire facit qd. nō. Inno.
 in. c. vstra. de loca. et tex. in. cle. i. d. cens. Scdo nō
 q. vniuersitas inferior pōt statuendo apponere penam
 ad limites p. t. atis illius vniuersitatis qd. tetigi in. c. cū
 omnes .s. eo. et ex hoc potes inferre q. scholares fac-
 entes statutu possunt apponere penam scdm iurisdi-
 ctionem quā habent in doctoribus tamen legentibus
 non est tanta dubitatio q. ipsi habent iurisdi. ctionem
 etiam super scholares vt in. auē. habita. p. alle. L. ne fil.
 pro pa. et in. p. hēnio. ff. s. per. Nō q. collegiū do-
 ctorum licite recipit aliqua emolumenta ex scientie ex-
 ercitiō vt in p. uentibus et similibus .et hoc voluit ibi
 tex. cū dicit in magistralibus. Nō q. doct. possūt
 ex causa p. uinere doctorem d. q. collegiū qd. nō idem dic
 de scholaribus eadem rōne. Nō q. collegiū inferi-
 ora subh. ciuntur superioribus iudicibus vnde si collegi-
 um est ecclesiasticum subh. ciuntur iudici ecclesiastico. si se-
 culare subh. ciuntur iudici seculari. Ad hoc qd. nō. Inno. in.
 c. dilecta. de excess. p. r. la. et Bar. in. l. si. l. de colle.
 illi. Quō aut cognoscat an collegiū sit ecclesiasticū

*q. aut t. i. g. r. ab oibus
 de app. r. i. g.*

q. d. i. n. o. i. b. u. s.

vel seculare. dic q si plures sint ibi clerici est ecclesiasticum cum. Si plures sunt laici est seculare et data pitate est dicendum ecclesiasticum qz maius dignum trahit ad se minus dignum vt in. c. qd in dubijs. de offe. ec. vel al. tenz Bar. ad ppositu nostru. in. d. l. si. vnde qz doc. parisienses pro maiori parte sunt clerici. ideo fuit recursu ad papam. Ad q statutum dubium recipit interpretacionem a iure pmiuni. pcor. c. cu dilectus. d. p. sue. no. bar. in. l. omnes ppli. ff. de iusti. et in. Et si statutum e ecclesiasticum recipit interpretacionem etiam a stilo curie vt b et no q hic in interpretacione statuti solum fit mentio d iure canonico et stilo curie ex quo infero q in interpretacione statuti ecclesiastici recurrendu est primo ad ius canonicu. scdo ad stilum curie. in interpretacione vo statuti seularis recurrendu est ad ius civile. Ad q stilius curie facit ius r potest allegari in decisionib' causa rum ex quo ius no reperitur in pstratum. qd no. ad ides. c. lras. de iura. calum. Ad q vniuersitas habet iurisdic. in singulos de vniuersitate. ita q licet no possit quis sibi ipsi legem imponere. l. pe. ff. de orbi. facit. c. fi. de pe. et re. tamen vniuersitas vt corpus potest imponere legem sigalis de vniuersitate et subiectis corp' pro hoc facit. c. irrefragabili. de offi. or. et pro hoc pot inferri ad intellectu. l. si. c. de iuris. om. in. Nam vniuersitas licet non habeat rectoriam potest sibi leges imponere nam ad esse vniuersitatis necessario no requiritur q sit tbi rector. facit. l. i. ff. qd cuius. vniuer. et no. Inno. in. c. non ignores. de preben. In glo. i. in si non intelligas q semp admonitio debeat ee trina quinimo in actibus extraiudicialibus sufficit vna monitio vt est tex. cum glo. in. c. si eps. xvij. di. et in cle. i. d. be re. et p Inno. in. c. ad petitionem. de accu. dicam in. c. p. sulmit. de offi. dele. et in. c. i. de supplen. neg. p. zela. vid Bar. in. l. si finita. §. Julianus. ff. de dam. infect. et gl. in cle. i. de here. In glo. ij. in si. glo. vult refricare in dubium id de quo non fuit hic opositum. non em qd rebatur hic de breuitate termini vnde iste termin' erat satis ppetens vnde erat prefixus vt quis recederet a p tinatia sua et pareret supiori aliud ee in termino prefixo ad appelland' nec intelligas finem gl. q ab isto statuto potuit appellari quia a pena legis. et a pena cano nis non appellatur vt dixi in. c. quia nos. de appel. et no. in. l. si qua pena. ff. de. v. sig. nec a pena statuti ap pellatur vt no. bar. in. l. omnes ppli. p. alle. et dixi. in. c. i. s. eo. In glo. ij. in si. no. bene h. glo. cum e sen tentia q si pena imponit. ppter crimen intelligitur ppe na secas si ppter pumatiam. et hoc fuit de mente In no. hic Sed distingo latius post dicta doc. q aut in appositione pene exprimitur tempus et standam e tpi statuto ar. a contrario in. l. sine p. finito. ff. de pe. aut tē pus non est determinatu et tunc aut fuit dictu q pena

esset t'palis sed aliter non fuit determinatu et intelligit q daret determinatio vt est tex. in. d. l. sine p. finito. aut simpliciter pena fuit apposita et tunc aut ppter cri men aut ppter pumatiam primo casu aut fuit apposi ta sine cause cognitione pnta p interlocutoriam iudicis et intelligitur temporalis et durat durante offitio iudicis. vnde si iudex sine cause cognitione interdixit ali cui exercitium artis sue intelligitur ille interdictus du rante offitio interdictoris. vt est tex. no. in. l. si. ff. d. pe. Idem no Inno. in. c. qd translatione. de offi. le. et in telligo qn pena fuit successiva. Si autem pena est mo meranea quia p. demnauit in pecunia seu multauit tuc est ppetua facit. l. illicitas. ff. de offi. p. f. Si pena est apposita cum cause cognitione et tunc aut delictus me rebatur vt pena esset ppetua et erit ppetua Idem eco tra ar in. l. si p. f. ff. de pen. et hoc fuit dictu Odo fre. que sequuntur hic doct. in dubio vero intelligitur temporalis. ar. in. l. hee cause. ff. de suspect. tu. qd vo luit h. Jo. an. in. nguell. qd est non. facit. l. interpretatio ne. ff. de penis. et regula odia. et regula in penis. de re. in. li. vi. Secundo casu pncipali qn pena est ap posita ppter contumaciam aut pumatiam transiit i spe cificatum delictum tunc intelligit ppetua. exemplum in. c. ex tue. de de. non res. puta si clericus sit pumat' in residendo in beneficio suo tunc pena puationis est ppetua. aut non transiit in specificatum crimen et tuc si pena est momentanea est ppetua vt. s. dixi. Si suc cessiva est temporalis vt hic in tex. iuncta glo. In dubio autem an pena intelligatur inflicta pro crimine vel co tumacia dic q pro pumatia si ex prius gestis non pt haberi certitudo ar. in. d. l. si p. f. iuncta dicta. l. hee cause. Sed vnum aduerte qz vbi pena est apponenda arbitrio iudicis debet esse temporalis allegat ad h. do. Car. albe. de rosato. allegantem. l. i. de fur. et balne. et dixit alibi no esse illu casuz. r ponderabat ibi tex. in. v. tempari. Et scdm hoc dictu si est verum potest colligi singularis limitatio ad omnia predicta vt pena simplr appfita per iudicem qui p. f. sit ex arbitrio sit t'palis vt sic restringatur ad limites sue potestatis ar. c. a no bis. §. de sen. ex. Sed contra illam theoreticam allego glo. no. insti. de iniur. §. que in sua. que vult iudicem posse imponere penam capitalem in actione iniuriaru licet pena ibi sit arbitraria. Item adduco tex. satis no. in materia iudicio meo in. l. sacrilegij. ff. ad. l. iul. pecu. vbi tex. imponit ibi penam arbitrariam. et tamen nar ratiue subicit q quandoqz fuit imposita pena mortis vnde forte illud dictum non est verum. s. albeici. et textum. quem allegat debet restringi in casu suo vel saltem dare hanc limitationem vt procedat vbi ius in speciali crimine imponitur penam arbitrario iudican tis quasi ius tunc senscrit de pena temporalis quia

Dubium tempus p. p. p.

impone h. s. p. p.

In Actibus extraiudicialibus sufficit vna monitio

pena p. p. p.

pena d. h. b. ar. v. s. q. d.

scinisset imponere penam perpetuam. Sed ubi ius specificum non disponit de crimine indubie credo quod pena possit esse perpetua nam de iure canonico modicas habemus penas expressas pro criminibus unde succedit arbitrium iudicum ut in c. de causis de offi. dele. unde iudex debet arbitrium suum informare secundum penas statutas in similibus criminibus ut in c. me de penis. ubi dicitur quod pro magnis criminibus debet imponi pena depositio. Item facit quia pena est apponenda secundum qualitatem et quantitatem criminis ut in c. non auferam. xxiiij. q. i. et in l. respiciendum. ff. de pe. et hec dicitur multa faciunt contra dictum alberici etc.

X parte

Non valet statutum per quod diuinus cultus sine causa diminuitur etiam si super hoc intercesserit in forma communi pape confirmatio. vel speciali. Non potest canonici sine causa rationabili restringere numerum canonicorum seu numerum prebendarum. In prima narrat factum corrigendum in secunda corrigat eadem ibi volentes. Non primo quod canonici non possunt tollere statuta honorabilia ecclesiarum et rex. iste loquitur indistincte. et intelligit etiam de antiquis statutis que antiqui canonici fecerunt pro hoc facit quod non. Inno. in c. accedentibus de preb. Nota secundo ar. op. a contrario sensu iuncta glo. h. quod data diminutio reddituum possunt canonici sine auctoritate pape restringere numerum prebendarum ita quod prebende suppressae non censentur amplius vacare et intelligitur quod hoc faciunt cum auctoritate episcopi ut plene dixi in c. cum accessissent. s. e. Nota quod in actus dispositione quibus requiritur consilium tunc unde papa hic commisit istis delegatis ut conferant prebendas vacantes cum consilio episcopi Circa quod queritur de questione que potest quotidie contingere quid si iste non vult consulere vel sit mortuus an possit mandatarius procedere ad actus consumationem consilio non habito. An. que sequitur hic Jo. an. et clarus in c. i. ne se. va. li. vi. in effectu sic distinguit quod aut ille est mortuus et tunc si expressum nomine proprio hoc preceptum consulendi fuit sibi attributa exprimit mandatum ex quo non potest seruari forma sed debet spectari secunda intentio ar. in. l. diligenter. ff. man. et l. c. uis dilecta. de rescrip. Si vero fuit expressum nomen dignitatis debet spectari successor. ar. in. c. quonia abbas de offi. dele. Idem dicemus si est absens ita quod consilium non potest requiri. Si vero est presens et non vult consulere vel est absens et non vult venire seu consilium prestare et potest mandatarius procedere sine consilio pro hoc bonis tex. in. c. cum in veteri. de elect. Et contra primum membrum facit. c. i. ne se. va. li. vi. ubi dicitur quod si capitulum habet conferre beneficia cum consilio episcopi. Si episcopus est mortuus vel longe absens potest capitulum beneficia conferre. So. dicit Compositum. et sequitur Jo. an. clarus

tamen loquitur in. d. c. i. quod aut consilium est requirendum ex forma mandati et procedit primum dictum aut ex statuto vel consuetudine et procedat. d. c. i. Et huius primus dicit quidam antiquus doctor. ut refert. Jo. de lig. assignabat duplicem rationem. Prima quod forma stringit mandatum hominis quam legis. ar. in. l. cellius. ff. de arbi. Item potestas ordinaria est magis favorabilis quam potestas delegata. ut in. c. p. et. g. de offi. dele. habes ergo requirere consilium fretus potestate ordinaria non ita astringitur sicut habens potestatem delegatam. unde in illo. c. i. capitulum procedebat potestate ordinaria. Jo. de lig. videtur impugnare omnia predicta quod etiam ubi per habentes ordinarium est consilium petens non valet actus consilio non habito allegat. bo. tex. in. c. nouit de his que si. a. pla. sine pen. et ad. c. primum prealle. videtur quod loquitur in collatione beneficiorum ne ex nimia dilatione imminet periculum ideo potest procedere consilio non habito. So. an. tenet primum dictum quod cum habenti ordinariam mandata ut cum consilio alicuius procedat videtur potius quedam admonitio nisi adiacet ut actus peritus sit nullus sic intelligit dictum. c. nouit. Sed certe hoc non est simpliciter verum quod in. d. c. i. erat petendum consilium episcopi ex consuetudine que potest restringere potestatem ordinariam ar. in. c. questus. i. q. iij. Nec videtur procedere indistincte opinio. Jo. de lig. ad dictum. c. i. quia si bene consideretur ratio illius. c. i. est generalis ad omne periculum imminens nam secundum dispositionem rationem de restringi et ampliari dispositio ut in. l. cum pater s. dulcissimus. ff. de le. h. et ideo videtur quod videtur ex dilatione imminet periculum spiritus potest procedi consilio non habito. ar. in. l. si longus. ff. de iur. di. et in. l. si cum dorem. v. q. liceat. ff. de ma. et hac opinio inditio meo. sentit Bar. in. l. i. s. i. plures. ff. de exercitio. ubi sic generaliter allegat dictum. c. i. nec placet dictum primum antiquorum h. ut fiat oria inter dispones hominis et legis quia dico quod si superior mandat aliquid explicari cum consilio tertij de mandato suam intelligi secundum inra argumeto. c. procedentis. et in. c. h. de rescrip. sed de mente iuris est illud ut si consilium non potest haberi procedatur ad consumationem actus. ut in. d. c. i. et in alijs iuribus pale. Nunquid autem teneat actus si potest haberi consilium et non fuit petitum dico sic quod aut ex forma mandati est requirendum consilium et non valet actus. ut. d. c. cum in veteri. aut ex dispositione legis. et tunc aut lex a principio potestatem tradidit et mandauit consilium tertij requiri et non valet actus ex defectu potestatis. nam habuit potestatem modificata et qualificata sic intelligerem. d. c. nouit. Ita quod sine dicta decreti actus ubi fuisset nullus. aut habenti potestatem mandauit superior ut procederet cum consilio sempronij. et tenet actus sine consilio licet iste transgrediens veniat puniendus. ar. op. in. ca. cum dilectus. h. de preben. vide glo. singularem

facit pinguis mandatum bono

que ponit hanc theoricam in alijs terminis in de. i. de iurepa. Predicta procedunt in consilio ubi autem requirentis est consensus precise debet haberi per id quod habetur et non in ca. si pro te. de rescrip. li. vi. In glo. ij. in si. tene menti glo. istam quod dicitur loquitur in. c. cum accessissent et ad. c. si. quod allegat in contrarium responsum de ut dixi in. d. c. cum accessissent.

De bonam futura respicit et non

preterita nisi in ea de preteritis caueat. Priori potest causa constitutionis declarare. scdo declarationem ibi declaramus. in tertia declarationis ratione. ibi cum leges et

Nota primo quod constitutio pape afficit omnes nemo est enim inter creaturas qui possit declinare seu eximere se a iurisdictione. pape cum sit vicarius dei. in. c. ij. de transl. prela. et quilibet est subiectus deo. unde etiam consuetudo non valet quantumcumque tempore sit obtenta ut quis non sit subiectus pape quia nemo potest prescribere contra potestatem pape ut non. per Inno. in. c. bonie elect. ij. de postu. prela. Secus dicitur de potestate imperatoris quia contra eum potest prescribi. ad hoc quod dixi in. c. per venerabilem. qui si. sint legi. ad hoc quod non. i. l. hostes. ff. de capti. et in. l. i. de aqua plu. ar. intellige tamen quando prescriptio habet sua concomitantia ut bonam fidem etc.

Nota scdo quod constitutio debet esse clara quo ad litteram et quo ad mentem ubi verbum obscurum hic positum refertur ad litteram. verbum ambiguum refertur ad intellectum et mentem. ratio colligitur ex tex. ne ex difficultate intellectus legis quis incidat in pemptum periculum. unde tamen scias quod ubi lex est dubia excusatur quis a iure ignorantia ut est tex. in. l. re. gula. ff. de iure. et facit ig. vide glo. in. c. unico de postu. prela. li. vi. in verbo de cetero. Nota tertio quod proprium legis est concernere futura et non preterita ratio rationis sumitur ex. c. ij. s. e. ne. s. aliqui puniatur sine causa qui actu ante legis edicionem gesserunt. Et per hanc naturam legis dicimus quod si lex editur per verbum futurum coniunctivi modi ita quod potest habere duplicem intellectum respectu futurorum et preteritorum debet respici sensus sonans in futurum. exemplum dicitur statutum si quis commiserit delictum puniatur etc. non enim comprehendit qui prius delictum commisit licet ex uno significato. verbi possit comprehendit ad hoc quod non. Inno. in. c. significaverunt. de testi. et Bartho. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et in.

Nota ultimo quod lex sine statutum potest extendi ad preterita dummodo exprimat in. l. sen statuto ut ad preterita si at extensio quod an sit verum. s. subiecta. In glo. i. ibi omnium christianorum dicitur quod etiam circa infideles habet papa iurisd. quod tamen declara ut non. Inno. de voto. c. quod super his. et dicitur quod in spiritualibus et concernentibus animam sunt subiecti sibi omnes ideo non est necessaria sequens

restrictio glo. potest tamen saluari quo ad temporalia quod tamen limita ut dixi in. c. nonit d. iudi. In glo. ij. ibi siue interpretari. non intelligas indistincte ut per quolibet dubio iure sit recurrenda ad principem. Nam et do. bal. ptas interpretandi iura in. l. unica. l. de p. fesso. q. i. v. constanti. li. x. Item et iudices possunt interpretari iura causis vertentibus coram se. ut non. Inno. in. c. euz spali. de appel. facit quod habet in anc. iurand. quod prestat ab his. Sed intellige glo. quando surgit magis dubitatio ita quod quando princeps interpretatur iura non potest comode decideri per inferiorum iuxta ea que dixi i. c. i. s. e. vel salva glo. quo ad interpretationem necessariam que omnes astringit. nam interpretatio inferioris non necessitat vide glo. in. c. l. de postu. prela. In glo. ij. ibi nisi sit preteritio iuris naturalis vult ergo ista glo. quod preteritio iuris naturalis extendat ad preterita. p. c. si tu. s. vsur Et sic sentit quod c. si tu. de vsur. sit constitutio iuris naturalis. sed contra hoc opponit nam ius naturale fuit editum cum rationali creatura ut. v. d. in pncip. et quod ibi non. in summa ergo frustra est dicere quod extendit ad preterita. It. c. si tu. est preteritio pape et non iuris naturalis. So. intellige glo. quod preteritio iuris naturalis vel divini declarata extendit ad preterita. ro. q. ille qui declarat nihil d. nouo inducit. l. heredes palam. ff. de testa. unde potius ligat preteritio antiquam quam noua declaratoria nam hoc casu cessat ro. c. ij. s. e. c. vo. si tu. videtur declarare ius naturale. i. diuinum. non enim de nouo d. anat vsurarios sed potius declarat eos a iure diuino imptatos. ideo extendit ad preterita. Sed aduerte quod l. dicitur sit verum in se tamen potest calumniari quo ad illud. c. si tu. na. c. q. in omnibus. eo. ti. apposuit penam d. nouo contra vsurarios. et sic respectu pene preteritio erat noui iuris editoria certum enim est quod ibi consilio est preteritio declaratoria et preteritio est noui iuris editoria l. concernat preterita in quantum est declaratoria non tamen in quantum est noui editoria. pone exemplum dicitur preteritio quod nemo audiat vsuras exercere et quicumque exercuerit puniatur publicatione omnium bonorum. nam certe l. factum sit damnum de preterito tamen pena publicationis cum sit de nouo non extendit ad eos qui vsuras exercuerunt ante constitutionem ut in. c. ij. s. eo. et melius per tex. iuncta glo. in de. unica. in verbo de cetero. de vsuris. et in. ca. unico. de de non resi. li. vi. vide glo. et Idau. i. pho. de. i. vbo. de cetero. ex q. b. p. q. iste intellectus gl. non est bonus ad. c. si tu. ideo intellige illud. c. ut patet ex. j. dicitur. Et ut materia b. c. beal. pfecte cum quod riel an et quando preteritio debeat extendi ad preterita submitta dicta do. In. addendo multa dicta Bar. q. spe. omisit in. l. e. omnes populi. ff. de iusti. et in. in. versi. secundo queritur. xiiij. colum. unde ex omnibus aliquibus additis et declaratis distingue quot aut in constitutione dicitur ut extendatur ad preterita.

Nota quod apparet quod...

In obsequio...

Nota quod...

An lex ad preterita...

Nota quod...

aut dicitur ut extendatur ad futura aut simplr disponit non faciendo mentionē de p̄teritis vel futuris. p̄mo casu aut p̄terita sunt decisa aliquo remedio decisio puta transacione solutione snia vel iuramento. et tunc p̄stitutio non extenditur ad p̄terita lz dicat ut extendat ad p̄terita q̄ debet intelligi de p̄teritis nō decisio ut ē tex. in. l. causas. l. de transaci. Rō potest esse qz p̄ verba generalia p̄ncipes non videtur habuisse mentem istam raudet reuocandi questioes decisas ad hoc tex. cum glo. in. c. ex multiplici. d̄. d̄. Quid autē si p̄ncipes d̄scat q̄ extendat ad p̄terita etiā decisa. glo. in. gularis in. o. l. causas dicit q̄ tūc fit extensio. Sed bar. aliter dicit in. l. si. l. si p̄tra ius vel vi. publi. ibi etiā sentit q̄ aut est p̄stitutio d̄cans et extenditur aut rescip tum p̄ncipis et non potest p̄ncipes hoc facere cū magno p̄iudicio p̄tis. pro hoc qd nō. in. l. q̄t. l. de p̄ci. impat. offe. et qd nō. glo. xxv. q. ij. rescip. Et aduerte qz p̄ma fronte hoc dictū nō videtur verum ut fiat differentia inter statutum et rescip tum. naz si statutū p̄t ergo r̄ptum ip̄ius p̄ncipis qz lex assumit vigorem a potestate statuentis. ut in. c. a nobis. de sen. ex. Itē si potest legem condere que p̄cernet omēs ergo solutus rescip tum inter duos p̄cedere. Ego sustentando hoc dictum redderem hanc rationem diuersitatis lex est omnibus p̄mnia et pro publica utilitate edita. iij. dist. ent aut vnde ex causa rōnabili bene valet lex cū possit ex causa tollere ius alteri q̄sūt ut videm⁹ in p̄scrip̄tōe et similibus. et dixi p̄ lentus in. c. que in ecclesiarum. s. eo. Rescip̄tū vero p̄cernet p̄ciculares p̄sonas quib⁹ p̄ncipes non potest enormiter p̄iudicare in iure iā q̄sūt ut dixi in. c. que in ecciarum. s. eo. Nam si putat h̄ equum debet facere. l. generales. Ad hoc factū qd dixi in. c. i. s. eo. qz a statuto generali nō potest appellari sed a p̄ticulari p̄cemente certā p̄sonam sic d̄cerem tamen qz si ibi subesset causa rōnabilis possit p̄ncipes etiā per rescip̄tū hoc p̄cedere p̄ ea que dixi in. c. que in ecclesiarum. et recte p̄siderando possit dici qz in effectū non est d̄ia inter rescip̄tū et statutū qz etiam statutū non valet sine causa rōnabili absozōens ius alterius ut dixi in. c. i. s. eo. Et in. d. c. que in ecclesiarum. aut p̄terita non sunt decisa. Et tunc aut pende. t p̄ appellationem et non sit ad illa extensio qz cā debz decisi per iudicem appellationis scdm̄ ius qd erat in p̄ia instantia qz iste iudex succedit loco p̄mi ut in. anē. ut cum de app. cogno. vide glo. in. c. licet ca non. de elect. li. vi. nō. Bar. in. d. l. omnes p̄li. Aut negotia p̄terita pendēt in p̄ma instantia. Et adhuc dicit Bar. qz ad illa non fit extensio per id qd habetur in anē. in medio litis sacras iussiones non fieri. Sed illud possit limitari quando ius emanat ad instantiam p̄tis pendente

lite secus si p̄prio motu p̄ncipis et exp̄meret qd vult ad p̄terita extendi. Ad hoc qd nō. Idem. in. d. de. dispendiosam. et eodem modo limitarem p̄cedens membrum Aut negotia p̄terita non sunt deducta i iudicium sed pendent nec sunt decisa. Et tunc constitutio extenditur ad p̄terita ex quo cauetur in ea de p̄teritis Et in casu serua istum tex. et. l. lege s̄ sacratissime. l. d̄. legi. facit. c. p. de offi. le. li. vi. per p̄dicta determinatur questio dicit statutum qz ex tantibus masculis excludatur femina in successione cōmuni p̄entibus et volum⁹ hoc extendi ad p̄terita. Si etiā frater et soror diuiserant hereditatem ante statutum non extendit p̄stitutio ad illud negotium secus si non diuiserant sed negotiū pendebat tunc limitandum ut. s. dixi vtrum pendeat in iudicio vel ne. Quo ad scdm̄ membrum p̄ncipale quando constitutio exp̄sse dicit ut extendatur ad futura et tūc nō est dubiū qz p̄p̄riū statuti ē ut p̄cemat futura non p̄terita ut hic. Venio ad tertiam qz constitutio simplr loquitur non faciendo mentionē d̄ p̄teritis nec de futuris et tunc aut constitutio venit d̄ clarando quia est iuris antiqui declaratoria et extendit ad p̄terita ut. s. dixi nisi p̄tū esset declaratoria et partim editoria quia tunc quatenus edit d̄ nouo dicendū est ut de constitutione noui iuris editoria ut. s. dixi. aut constitutio venit annullando actum et tunc dicit Bar. qz aut causa annullationis est de p̄terito et extenditur ad p̄terita. ut in. l. si. l. de pact. alias secus hoc dicitur limitarem quando causa nullitatis est de p̄terito ita qz inferebat nullitatem ip̄so iure secus autem si actus teneat sed in odium inducatur de nouo cassatio quia tunc non debet extendi ad p̄terita per id quod dixi in. c. ij. s. eo. facit tex. cum glo. in. vbo decetero. in. de. i. de vsuris Aut constitutio venit p̄firmanda et nō extenditur ad p̄terita per rationem huius l̄re. Aut constitutio aliquid de nouo edit et tunc si concernit p̄p̄toria iudicij seu ordinatoria quo ad p̄cessum et extenditur ad p̄terita negotia etiam pendentia in iudicio quo ad p̄cessum futurum. l. ij. l. de iura. calum. nō. Bar. in. l. omnes populi. clarius glo. in. d. c. licet. et de. dispendiosam. de indi. aut statutum p̄cernet decisoria negotij et tunc aut repit factum et executionem et p̄terito aut partim de p̄terito et partim de futuro. aut factum de p̄terito et executionem de futuro

p̄mo casu quando factum et executio sunt de p̄terito certum est qz constitutio ad talia nō extendit ut in. c. ij. s. eo. quod est verum sine statutu de nouo iudicat delictum siue factum damnatum augmentet per penam ut in. d. de. i. de vsuris. Si autem factum est partim de p̄terito et partim de futuro. exemplum in de. i. de testa. emanauit ibi statutum ut rectores hospiti talium teneantur reddere rationem de negotijs

gerendis aliqui rectores tempore cōstitutiōis aliqua
administauerant et aliqua in eodem anno erant admi
stranda nūquid teneant reddere rationē de toto anno
ex quo aliqua negotia illius anni erant gesta et aliqua
gerenda glo. nō. ibi dicit q̄ si gerenda sunt omnino le
para a gestis tenentur reddere rationem de gerendis se
c̄ si sunt sepata s̄ oino p̄nexa cū gestis sic ei n̄ tenet d̄
gestis ita nec de gerendis ex quo oino habent depēdē
tiam a gestis et idem dicit in similib' terminis et tene
hoc menti q̄ facit ad multa. Si vero cōstitutiō respi
cit factum de p̄terito sed executionē de futuro. et tunc
si cōstitutiō respicit executionem extenditur ad ipsaz
executionem. pone exēplū in de. vt. hī. qui. de. era. 7. q̄. li.
et ibi bona glo. et hunc dicit esse casum do. Anto. in
c. cum tu. de. vi. nam illud. c. apponendo penā cōcer
nebat executionem actus ideo dicit in. c. cum tu. q̄ de
bet extendi ad usurarios etiam p̄teritos. et iste intelle
ctus videtur satis bonus. Sed poss̄ calumniari quia
pena delicti licet veniat executiue ad delictum tamē de
bet imponi sc̄dm legem existentem tempore delicti vt
in. l. i. ff. de. penis. et in. c. h. j. de. sen. exco. et ideo dant
alium intellectum q̄ ibi statutum concernebat ordi
natoria iudicij. nam ibi non deciditur qualiter debeat
decidi causa usurarum. sed qualiter usurarius debeat
compelli ad restitutionem usurarū. et ideo illa cōstituti
ō debebat extendi ad futurā executionem sicut in lili
nō. dicit Bar. in. l. omnes populi. Si statuto canetur
q̄ debitor de quo constat per instrumentū guarenti
giatū debeat c. pi. hic cōstitutiō extenditur ad debi
torem et ad instrumentū confectū ante statutum quia
nō dat modū decidendi causas sed preparandi et ordi
nandi iudiciū q̄ quidem iudiciū est de futuro ita di
cendum in p̄posito. aut statutiū p̄cedit de nouo dādo
solemnitatez ad actum. et si act' ē inchoatus et nō per
fectus extenditur ad illum. l. cōtr. act'. l. de. si. instru.
Si autē actus est perfectus sed p̄det quo ad effectū
exemplū statutiū dat formā testamentis. si testamenta
sunt edita licet pendeant vsqz ad mortē testatoris n̄
tamen includuntur in nouo statuto vt est tex. in. l. iube
mus. l. de. testa. q̄qz statutum dat exceptionem vel
tollit et tūc si exceptiō oritur tempore actus nō exten
ditur ad actum p̄teritū secus si exceptiō oritur p̄ sta
tutiū exēplū venit noua lex qua canet vt si de iussor pos
set se defendere cōtra creditore si debitor p̄ncipalis p̄
sens est vel pone exēplū si statutiū dicit q̄ p̄tra instru
mentū publicū nō potuit opponi exceptiō simulatiōis
nūquid extendat ad instrumenta p̄ri' cōfecta hec et si
milia' decidi p̄ d̄icta. Et ex p̄dictis omnibus habes
etiā incidēter decisum vtrū pena debeat apponi sc̄dm
statutiū antiquū qd̄ vigeat tempore delicti aut sc̄dm sta
tutiū nouū qd̄ vigeat tempore s̄nie. Et de hac q̄one vide

plene per Barto. recitantem multa dicta antiquorum
in. d. l. omnes populi. finaliter p̄clude sic. Quod q̄daz est
pena ordinaria et in illa imponenda debet haberi re
spectus ad temp' delicti sic p̄cedit lex prima. ff. d̄ pe.
et. c. si. de. sen. ex. Quedā est additiō pene vel dimi
nutiō que fit ex causa. nā iudex ex causa potest minnere
vel augere penā ordinariam etiā si esset pena statuti vt
in. l. qd̄ ergo. §. pena maior. ff. d̄ obis qui no. infa. et
ibi expresse Bar. inducit ad statutiū. fa. qd̄ le. et nō. in
ca. licet. j. de. penis. et. h. q. iij. in. §. nōn. Et in hac
pena consideratur tempus s̄nie et nō delicti. Et ita fm
eum potest intelligi tex. qui videtur multum contrari'
p̄dictis in. l. penul. ff. si ex nox. cau. aga. vbi seruus de
linquens in seruitute et accusatus in libertate non pu
nit vt seruus sed vt liber Nam in diminuendo vel au
gendo penaz iudex habet respectū ad tempus s̄nie qd̄
nō. Unde ad propositum aut statutum antiquum im
ponebat penam ordinariam et debet imponi illa pena
aut infligebat penam grauem vltra q̄ meretur delictū
pura p̄pter guerram Et tunc ex quo statutum nouum
reducit penam ad delictum et cessat ille rigor debet
iste p̄nari sc̄dm p̄mum statutum. tamen aduerte quia
quatenus dixi q̄ p̄stitutio declaratiua extenditur ad p̄
terita dicit do. An. hoc verum nisi repiat p̄suetudinem
in contrarium alle. d. c. i. de. postu. p̄cla. In ver. de
cetero qd̄ limitat nisi statutum declararet irrationabi
litatem statuti p̄suetudinis quia tunc extenditur ad p̄
terita alle. glo. in de. h. de. re. ec. non alie. hec limitatio
nes ex toto non placent quia consuetudo rationalis
non validat actum sed defendit a pena spali nec libe
rat a culpa vide bo. tex. cum glo. in. c. deniqz. iij. d̄. et
in. c. cum venerabilis. de. p̄sue. vnde dicem q̄ aut cō
suetudo p̄traria est dubia quia ius p̄trarium erat multi
pliciter intelligibile et tunc posset p̄cedere d̄ictum do.
An. sic intelligatur. glo. in. d. c. i. de. postu. p̄cla. aut
apud vir. s̄ doctos illa consuetudo erat irrationabilis
et tunc licet forte liberet a pena vt in. d. c. cum. vena
bilis. non tamen inuvalidat actum vt ibi.

De rescriptis

Uiso de cōstitutionibus quis parum est iura cō
dere nisi sint mistri q̄ ea exeuntur vt i. c. p̄missa. d̄ de.
li. vi. 7. i. c. vbi p̄sulū. §. p̄terea. e. ti. er. li. Ideo post m
briā p̄dictā auctor intendit tractare d̄ mistris iuris.
Et q̄ vt plurimū dant p̄ p̄pta ideo p̄mittit hāc rubri
cā p̄ cuius declaratione q̄ro qd̄ ē rescriptū. Ithostien.
in summa eo. v. p̄cludit q̄ est illud quod ab aplico seu
p̄ncipe rescribitur ad consultationem. relationem
sen intimationem alterius vel iuliciū indulgendo